

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*

ROK V

1954

Nr. 22 / 153 /

SPIS RZECZY

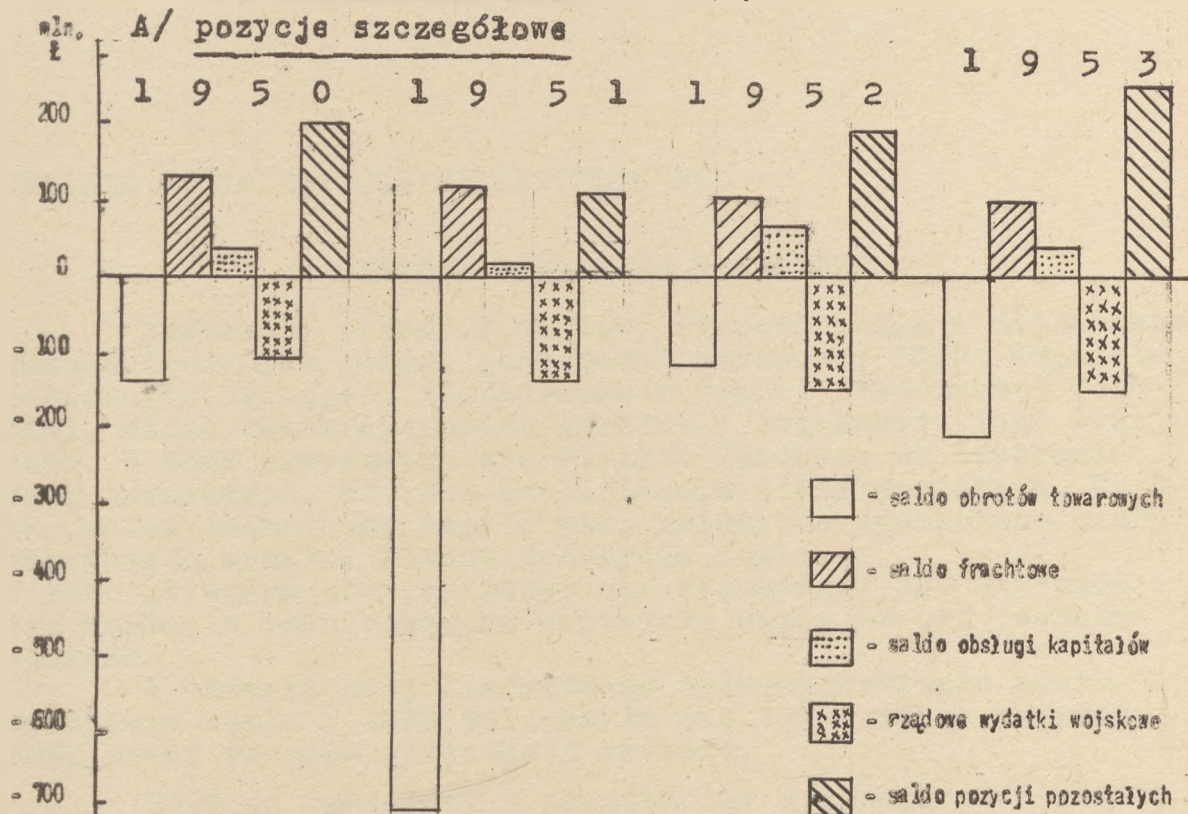
		<u>Str.</u>
Związek Socjalistycznych Republik Rad	Sukcesy przemysłu węglowego	1
Albańska Republika Ludowa	Wykonanie planu za 1953 rok	2
Chińska Republika Ludowa	Przekroczenie planu produkcyjnego na I kwartał 1954 roku	3
	Rozwój gospodarki narodowej i handlu zagranicznego	3
	Wzrost spółdzielczości rolniczej	5
Koreańska Republika Ludowa- Demokratyczna	Odbudowa i rozwój gospodarki narodowej	5
Mongolska Republika Ludowa	Rozwój hodowli bydła	7
Niemiecka Republika Demokratyczna	Udział w targach międzynarodowych	7
Rumuńska Republika Ludowa	Rozwój przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych	9
Węgierska Republika Ludowa	Udział w międzynarodowych wystawach i targach w 1954r.	10
Finlandia	Sytuacja gospodarcza	13
Szwajcaria	Sytuacja gospodarcza	20
Wielka Brytania	Sytuacja gospodarcza	32
Indonezja	Sytuacja gospodarcza	49
Libia	Sytuacja gospodarcza	58
Urugwaj	Sytuacja gospodarcza	66
Turcja	Sytuacja gospodarcza	72

GRAFICZNA ILUSTRACJA TENDENCJI ROZWOJOWYCH

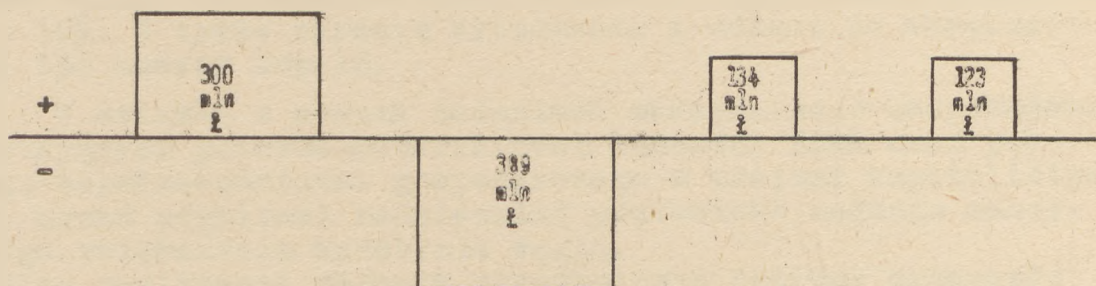
WIELKA BRYTANIA

BILANS PŁATNICZY w latach 1950 - 1953

/w mln funtów ang./

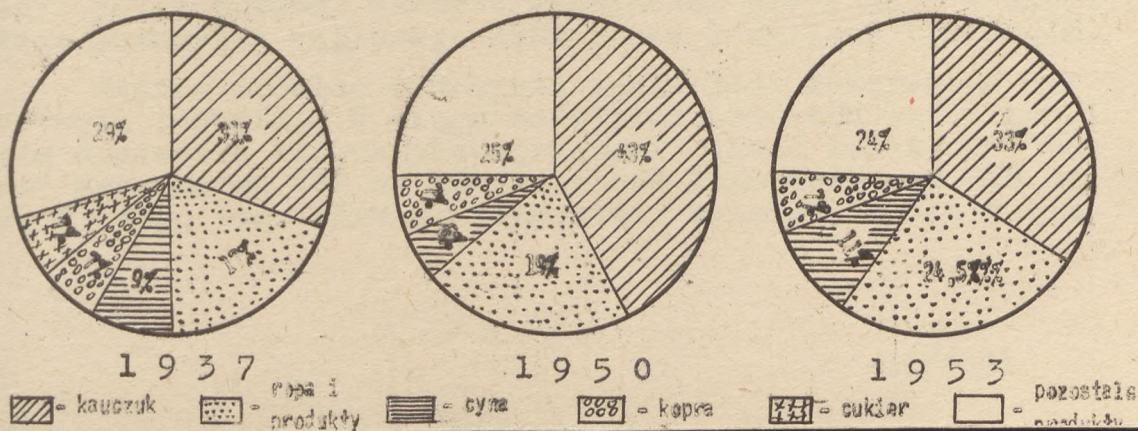
B/ sumy globalne

INDONEZJA

STRUKTURA TOWAROWA EKSPORTU

w latach 1937, 1950 i 1953

POLITYKA GOSPODARCZA

KRAJE OBOZU POKOJU

ZWIAZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Sukcesy przemysłu węglowego

Radziecki przemysł węglowy stanowi jedną z najbardziej zmechanizowanych gałęzi gospodarki narodowej ZSRR. Kopalnie radzieckie są bogato zaopatrzone w środki nowoczesnej techniki, które ułatwiają pracę górnika i zwiększają jego wydajność. W ZSRR przeznaczają się wielkie fundusze na szkolenie kadr górniczych, których kwalifikacje stale wzrastają. Wysoki poziom techniczny kopalń oraz należycie wyszkolone kadry zapewniają wydatny wzrost wydobycia węgla. W roku ubiegłym górnicy radzieccy wydobywali 320 milionów ton węgla; w roku bieżącym wydobycie węgla ma być jeszcze większe.

W okresie socjalistycznego uprzemysłowienia kraju wydobycie węgla w ZSRR zwiększyło się 19-krotnie, a wydajność pracy wzrosła przeszło 3-krotnie.

Górnicy radzieccy z powodzeniem wykonują plan piątej pięciolatki. W ciągu pierwszych trzech lat pięciolatki /1951 - 53/ wydobycie węgla zwiększyło się prawie o 1/3, wydajność pracy wzrosła o 17,2%, a koszty własn. zmniejszyły się o 10%. W tymże okresie wybudowano i oddano do eksploatacji 136 nowych kopalń.

W związku z nowymi zadaniami maksymalnego zaspokojenia wzrastających potrzeb materialnych ludności ZSRR oraz pokojowego współzawodnictwa gospodarczego z krajami kapitalistycznymi, przed górnikami radzieckimi postawiono zadanie maksymalnego zwiększania wydobycia węgla. Pomyślna realizacja zadania zaspokojenia potrzeb przemysłu i transportu wymaga, aby przemysł węglowy kraju Rad osiągnął w roku 1955 znacznie większy przyrost wydobycia, aniżeli przewidziano w planie pięcioletnim.

Dla osiągnięcia tego celu potrzebne jest przede wszystkim wykonanie i przekroczenie zadań w dziedzinie wydajności pracy. Każdy procent wzrostu wydajności pracy daje w skali całego przemysłu węglowego ZSRR ponad 3 miliony ton węgla.

Ważnym źródłem wydobycia węgla jest maksymalne wykorzystanie techniki. W ciągu ostatnich czterech lat w kombinacie donieckim "Woroszyłow-gradugol" ilość kombajnów "Donbass" wzrosła z 118 do 208, a ilość ładowarek - z 228 do 779. W ciągu tego okresu trzykrotnie zwiększyło się w tym

kombinacie wydobywanie węgla przy pomocy kombajnów.

Partia i rząd wskazały górnikom na konieczność maksymalnego wykorzystania posiadanego przez kopalnie sprzętu technicznego, co wymaga przede wszystkim doskonałej organizacji produkcji. Kombajny węglowe i inne mechanizmy pracują najbardziej wydajnie w tych kopalniach, w których stosuje się harmonogram cykliczny. System ten wprowadzany jest obecnie na coraz szerszą skalę. Tam, gdzie zastosowano harmonogram cykliczny, wydobywanie węgla wzrosło przeszło dwukrotnie, a wydajność pracy zwiększyła się półtorakrotnie.

Potężną rezerwą zwiększenia wydobywania węgla jest przyspieszenie tempa budownictwa inwestycyjnego. W roku bieżącym Ministerstwo Przemysłu Węglowego ZSRR ma zainwestować w rozbudowę zagłębi węglowych około 14 miliardów rubli. Przyspieszenie budownictwa i terminowe wykonanie planu oddawania do eksploatacji nowych jednostek produkcyjnych zapewni olbrzymi przyrost wydobywania tego podstawowego surowca.

ALBANSKA REPUBLIKA LUDOWA

/sł/

Wykonanie planu za 1953 rok

Jak wynika ze sprawozdania prezesa rady ministrów Mehmet Shehu, globalna produkcja sektora socjalistycznego przemysłu albańskiego w 1953 r. przekroczyła prawie dziesięciokrotnie poziom z roku 1938, podczas gdy w stosunku do roku 1950 wzrosła ona o przeszło 265%. Produkcja artykułów powszechnego użytku osiągnęła w roku ubiegłym 271% w stosunku do 1950 r.

W ważniejszych gałęziach przemysłu wzrost w porównaniu z rokiem 1950 był następujący:

	<u>/w %/</u>
przemysł górniczy	114,0
przemysł spożywczy	401,3
przemysł odzieżowy	546,8
przemysł materiałów budowlanych	245,7
przemysł elektrotechniczny	325,9
przemysł budowy maszyn	238,9

produkcja

pszenicy	43,3
kukurydzy	45,5
żyta	68,7
ryżu	126,7
bawełny	60,0
tytoniu	125,0
buraka cukrowego	1.117,0

Powierzchnia uprawna w 1953 r. zwiększyła się o 164% w stosunku do roku 1939, podczas gdy produkcja zbóż chlebowych wzrosła o 158%. Zwiększyło się również pogłowie bydła; przede wszystkim znacznie wzrosła ilość trzody chlewnej.

/100/

CHINSKA REPUBLIKA LUDOWA

Przekroczenie planu produkcyjnego na I kwartał 1954 roku

Jak donosi gazeta "Dunbejsibao" przemysł Północno-Wschodnich Chin - podstawowego obszaru przemysłowego kraju - wykonał plan produkcyjny za I kwartał z nadwyżką. Wartość ogólnej produkcji przedsiębiorstw przemysłowych Północno-Wschodnich Chin przekroczyła w I kwartale b.r. plan o 5,8% i była wyższa o 32% aniżeli produkcja za I kwartał 1953 r. Przedsiębiorstwa Ministerstwa Przemysłu Opałowego przekroczyły plan kwartalny o 4%, Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego - o 11,8%, Ministerstwa Budowy Maszyn o 9,7%, Ministerstwa Przemysłu Tekstylnego - o 5,4%, Ministerstwa Przemysłu Lekkiego - o 10,3%.

Przedsiębiorstwa przemysłowe Północno-Wschodnich Chin wykonały i przekroczyły plan I-go kwartału b.r. w dziedzinie wydobywania węgla i ropy naftowej, produkcji stali i energii elektrycznej, wyrobów walcowanych, miedzi elektrolitycznej, cementu, elektrogenatorów, motorów, obrabiarek, maszyn wiertniczych, przędzy bawełnianej i innych towarów.

Jednocześnie wzrosła znacznie jakość produkcji.

W Północno-Wschodnich Chinach budowane są nowe przedsiębiorstwa przemysłowe - w Anszań, Charbinie, Fuszunie, Mukdenie i w innych miastach. Inwestycje w budownictwie przekroczyły w I kwartale b.r. poziom I kwartału 1953 r. o 74,8%.

Koleje żelazne Północno-Wschodnich Chin przewiozły o 24,4% więcej ładunków aniżeli w I kwartale 1953 r.

Rozwój gospodarki narodowej i handlu zagranicznego

Dnia 15 maja b.r. członek delegacji Chińskiej Republiki Ludowej Lei Żeń Miń w Genewie, na konferencji prasowej poświęconej rozwojowi gospodarczemu i zagranicznym stosunkom Chińskiej Republiki Ludowej, wygłosił referat, z którego wynikało, że w roku 1952, czyli zaledwie po upływie 3-ich lat istnienia władzy ludowej w Chinach, naród chiński zakończył w zasadzie odbudowę swej gospodarki na-

rodowej. Rok 1953 jest pierwszym rokiem realizacji planu pięcioletniego - odbudowy gospodarczej Chińskiej Republiki Ludowej - powiedział Lej Żeń Miń. Mówca poparł to następującymi danymi, świadczącymi o wspaniałych sukcesach rozwoju gospodarki Chińskiej Republiki Ludowej. W 1952 r. zbiór zbóż przekroczył o 9%, a bawełny o 52% najwyższy poziom tych kultur notowany w historii Chin. W 1953 r. zbiory zboża wyniosły 165 mln ton. Zwiększyły się zbiory juty, herbaty, tytoniu i innych kultur rolniczych.

Sukcesy te były możliwe powiedział Lej Żeń Miń - dzięki reformie rolnej, która dała ziemię bezrolnym, a także w wyniku wszechstronnej pomocy, udzielanej przez władze ludowe chłopstwu, celem rozwoju gospodarki narodowej i podwyższenia warunków bytowych mas.

Rok 1953 znamienny był tym jeszcze, że zarówno naród jak i rząd Chińskiej Republiki Ludowej skierowali cały swój wysiłek na budowę 122 nowych przedsiębiorstw przemysłowych, szczególnie ważnych dla dalszego rozwoju gospodarki narodowej. W wyniku tego wartość globalna produkcji przemysłowej w roku 1953 wzrosła o 30% w porównaniu z rokiem 1952, a udział produkcji przemysłowej w gospodarce narodowej osiągnął 31%.

Rozwojowi gospodarki narodowej towarzyszy stały wzrost stopy życiowej robotników i urzędników. Płace zarobkowe robotników i urzędników w różnych częściach kraju wzrosły w roku 1952 w porównaniu z rokiem 1949 od 60 - 120%. Z roku na rok zwiększa się też zdolność nabywcza ludności; w roku 1953 przekroczyła ona poziom 1952 r. o 56%.

W 1953 r. handel zagraniczny Chińskiej Republiki Ludowej wzrósł ponad 5-krotnie w porównaniu z rokiem 1949, Lej Żeń Miń, przytoczył dane, ilustrujące rozwój handlu Chińskiej Republiki Ludowej ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej.

W 1953 r. w porównaniu z rokiem 1950 handel z tymi krajami wzrósł 3,5^{raz} a możliwości dalszego rozwoju stosunków gospodarczych między Chińską Republiką Ludową a Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej - są niewyczerpane.

Na konferencji prasowej zostały także scharakteryzowane stosunki handlowe Chińskiej Republiki Ludowej z krajami kapitalistycznymi. Wbrew polityce Stanów Zjednoczonych, dążącej przy pomocy embarga i innych środków agresywnych do zerwania lub utrudnienia stosunków handlowych Chińskiej Republiki Ludowej z różnymi krajami kapitalistycznymi, ogólną tendencją - oświadczył Lej Żeń Miń jest wzmożony rozwój stosunków handlowych tych krajów z Chińską Republiką Ludową. Na przykład w 1953 r. w porównaniu z rokiem 1952, handel Chińskiej Republiki Ludowej z krajami kapitalistycznymi wzrósł o 29%, co się zaś tyczy Anglii, to jej eksport do Chińskiej Republiki Ludowej w tymże czasie wzrósł prawie o 1/3, a import z Chińskiej Republiki Ludowej zwiększył się 3,5 raza.

Szczególnie silną uwagę korespondentów zwróciło oświadczenie Lej Żen Min'a, iż przemysłowcy amerykańscy, nawet przy tak wrogiej polityce Stanów Zjednoczonych w stosunku do Chińskiej Republiki Ludowej utrzymują bezpośrednie lub pośrednie stosunki handlowe z Chińską Republiką Ludową.

Wielkie zainteresowanie wywołało także oświadczenie Lej Żen Min'a o rozszerzającej się współpracy gospodarczej Chińskiej Republiki Ludowej z Indonezją, Indiami oraz innymi krajami azjatyckimi i Egiptem.

Wzrost spółdzielczości rolniczej

Powzięta w grudniu ubiegłego roku uchwała Centralnego Komitetu Komunistycznej Partii Chin o rozwoju spółdzielczości rolniczej w kraju, znalazła silny oddźwięk wśród mas pracujących na wsi chińskiej. Do końca marca b.r. zostało zorganizowane ponad 76.400 rolniczych spółdzielni produkcyjnych, zrzeszających z górą 1.320 tys. gospodarstw chłopskich. W ten sposób, istnieje obecnie w Chinach ponad 91 tys. spółdzielni rolniczych, zrzeszających około 1.660 tys. gospodarstw chłopskich. Członkowie spółdzielni mają w swoim posiadaniu 2.320 tys. ha ziemi, co stanowi 2,16% całej powierzchni uprawnej Chin.

Jak donosi gazeta "Żenminżibao" w roku bieżącym przewiduje się w Północno-Wschodnich Chinach zgodnie z planem zbiory zbóż w wysokości 22.400 tys. ton, czyli o 20,5% więcej niż w roku ubiegłym. Wzrośnie także produkcja roślin przemysłowych. Zbiory bawełny wyniosą 233 tys. ton, czyli o 40 tys. ton więcej niż w roku 1953.

Dużą rolę w zwiększeniu tegorocznych plonów - pisze gazeta - odegrają rolnicze spółdzielnie produkcyjne i grupy samopomocy sąsiedzkiej.

Obecnie w Chinach Północno-Wschodnich istnieje już 17.067 spółdzielni rolniczych - 3,4 raza więcej niż w 1953 r. Gazeta donosi następnie, że ilość państwowych zmechanizowanych gospodarstw rolnych wzrośnie w roku bieżącym w Chinach Północno-Wschodnich z 24 do 32.

Celem stworzenia bazy technicznej dla rozwoju ruchu spółdzielczego powstają w Chinach Północno-Wschodnich stacje maszynowo-traktorowe, wypożyczalnie traktorów, i liczne stacje agrotechniczne. Gazeta "Sińcsjanżibao" zaznacza, że w roku bieżącym zaplanowane jest zorganizowanie 5 stacji maszynowo-traktorowych, z których każda będzie w stanie uprawić 1.000 ha ziemi.

KOREANSKA REPUBLIKA LUDOWO-DEMOKRATYCZNA

Odbudowa i rozwój gospodarki narodowej

W referacie wygłoszonym na VII sesji Najwyższej Rady Zgromadzenia narodowego K.R.L.D., który był poświęcony trzy-letniemu planowi odbudowy i rozwoju gospodarki narodowej

K.R.L.D. na okres 1954 - 1956 zastępca prezesa Gabinetu Ministrów Pak Czau Ok wykazał, iż wojna poczyniła olbrzymie szkody w gospodarce narodowej K.R.L.D., które według niezpełnionych danych szacuje się na sumę ponad 420 mld ton.

W wyniku zniszczeń spowodowanych przez wojnę, globalna produkcja przedsiębiorstw państwowych i spółdzielczych zmniejszyła się w 1953 r. o przeszło 40% w porównaniu z poziomem przedwojennym. Ogromne szkody poniosło również rolnictwo. Po zakończeniu działań wojennych masy pracujące K.R.L.D. przystąpiły do odbudowy zniszczonej gospodarki narodowej.

Związek Radziecki, Chiny Ludowe i kraje demokracji ludowej okazują znaczną pomoc narodowi koreańskiemu w dziele odbudowy jego gospodarki narodowej.

Trzyletni plan odbudowy i rozwoju gospodarki narodowej K.R.L.D. przewiduje, iż globalna produkcja przedsiębiorstw państwowych i spółdzielczych powinna przekroczyć w 1956 r. 2,6 raza poziom 1953 r. oraz 1,5 raza poziom 1949 r.

W 1951 r. zostanie osiągnięty lub przekroczony poziom przedwojenny produkcji węgla, koksu, surówki, walcówki, cementu, żupków, drewna i papieru. Produkcja sprzętu kopalnianego w porównaniu z 1949 r. wzrośnie 24 razy, obrabiarek - 62,5 raza, maszyn rolniczych - 16,5 raza, cegły - 16 razy, tkanin bawełnianych - 5,1 raza, obuwia gumowego - 3 razy itd. Do końca 1956 r. mają być odbudowane główne elektrownie wodne i linie wysokiego napięcia.

Łączna moc elektrowni zostanie doprowadzona do 1.350 tys. kW, czyli mniej więcej do poziomu 1949 r. Wydobycie węgla wzrośnie do 4 mln ton, czyli osiągnie poziom 1949 r.

Celem lepszego zaopatrzenia ludności w żywność a przemyślnego i spożywczego w surowce, plan przewiduje znaczny rozwój rolnictwa. W ciągu trzech lat globalne zbiory ryżu powinny zwiększyć się o 31%, innych kultur zbożowych o 41%, warzyw - 3,4 raza, bawełny - około 2,4 raza, tytoniu - 5,7 raza. W tym czasie zostaną również odbudowane względnie założone na nowo liczne urządzenia nawadniające; znacznie zwiększone na też będzie powierzchnia uprawna kultur technicznych. W ciągu trzech lat pogłowie bydła rogatego powinno wzrosnąć o 38%, ~~zwiększenie~~ o 72%, a owiec i kóz - 2 razy. Celem rozszerzenia mechanizacji robót polnych, trzyletni plan przewiduje ponadto zwiększenie ilości traktorów, rozbudowę sieci państwowych wypożyczalni maszyn oraz znaczne usprawnienie pracy istniejących ośrodków maszynowych.

Przewiduje się również odbudowę i rozwój transportu oraz służby łączności.

Dzięki wzrostowi produkcji i podniesieniu wydajności pracy, dochód narodowy w 1956 r. wzrośnie o 30% w porównaniu z 1949 r. i o 75% w porównaniu z 1953 r.

1/ t.zn. przed 1949 r.

/sł/

MONGOLSKA REPUBLIKA LUDOWA

Rozwój hodowli bydła

Dnia 4-go kwietnia b.r. plenium CK Mongolskiej Partii Ludowo-Demokratycznej powzięło uchwałę o środkach, zmierzających do dalszego rozwoju hodowli bydła i podniesienia jego produktywności. W związku z tym zostało wydane zarządzenie o zniesieniu istniejącego dotąd systemu obowiązkowych dostaw produktów hodowlanych i o wprowadzeniu nowego systemu, w myśl którego skreślone zostają zaległości w dostawach, a ceny płacone przy skupie bydła ulegają podniesieniu.

Dzięki tym zarządzeniom chłopci osiągnęli ogromne korzyści. Jedynie z tytułu anulowanych zaległości i podniesienia cen skupu, dochodowość gospodarstw chłopskich w 1954 r. wzrosła o przeszło 53 mln tugryków.

Wprowadzenie w życie tych zarządzeń stało się możliwe dzięki rozwojowi gospodarki narodowej, w szczególności przemysłu i transportu, oraz dzięki braterskiej pomocy okazanej narodowi mongolskiemu przez Związek Radziecki.

Zarządzenie podkreśla, iż w obecnej chwili zadaniem partii i rządu jest zwiększenie поголовья bydła i podniesienie jego wydajności przez bardziej wszechstronną pomoc, udzielaną gospodarstwom chłopskim oraz dalsze umacnianie pod względem politycznym, organizacyjnym i gospodarczym spółdzielni produkcyjnych i państwowych gospodarstw rolnych.

Plenum postawiło jako cel do osiągnięcia na koniec drugiej pięcioletki /1953 - 1957/ zwiększenie поголовья bydła do przedwojennego stanu - 27,5 mln sztuk. W 1954 r. przewiduje się doprowadzenie поголовья do 23.300 tys. w tym w gospodarstwach chłopskich do 22.420 tys. a w sektorze socjalistycznym - do 880 tysięcy.

Inwestycje rolnicze w roku bieżącym zostały ustalone w wysokości 20 mln tugryków, czyli o 168% większe niż w roku ubiegłym. Przewiduje się również podniesienie kredytów dla chłopów pracujących i dla spółdzielni do 8 mln tugryków, czyli o 20% w porównaniu z rokiem 1953.

Zarządzenie przewiduje następnie środki do zwiększenia zbiorów siana, rozszerzenie sieci stacji kosiarek konnych oraz ośrodków maszynowych i weterynaryjnych.

/sł/

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Udział w targach mediolańskich

W dniach od 12 do 28 kwietnia b.r. odbyły się po raz 32-gi Międzynarodowe Targi w Mediolanie. Są to jedno z największych targów w Europie, a znaczenie ich jako rynku

wzrost sięga daleko poza Włochy i Europę. Targi mediolańskie cieszą się szczególną frekwencją kupców krajów Ameryki Południowej i Bliskiego Wschodu, którzy traktują je jako akcję do nawiązania lub kontynuowania stosunków handlowych.

Podobnie jak w Utrechcie, Kopenhadze i Wiedniu w targach uczestniczyło uspołecznione przedsiębiorstwo handlowe "Deutscher Innen- und Aussenhandel" /DIA/. Powierzchnia wystawowa "DIA" wyniosła 1.000 m² i była w tym roku trzykrotnie większa niż w roku ubiegłym. W czternastu halach, dwóch namiotach oraz w jednym stoisku, które znajdowało się na otwartej przestrzeni, wystawiono około 4.000 eksponatów, dających obszerny przegląd możliwości eksportowych Niemieckiej Republiki Demokratycznej. 17 stoisk, które były zaprojektowane przez lipskiego architekta ~~Waltera Leckera~~, a wykonane przez niemieckie i włoskie firmy budowlane budziło na skutek ich nowoczesnego urządzenia powszechne zainteresowanie wśród handlowców z Włoch i z innych krajów. Wystawa ta przekonywała wszystkich zwiedzających o ogromnej sile gospodarczej i wspieranym tempie rozwoju przemysłowego Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Jednocześnie demaskowała różne kłamstwa o NRD, szerzone również we Włoszech.

Wspaniały sukces, jaki odniosła NRD na targach mediolańskich znalazły również swój oddźwięk w prasie włoskiej.

W okresie od 9 do 11 kwietnia t.j. na krótko przed otwarciem targów odbył się w Mediolanie IV kongres handlu zagranicznego /IV. Convegno Nazionale per il Commercio Estero/. Ostatni dzień obrad kongresu poświęcony został zagadnieniu handlu Wschód-Zachód. Wielu mówców domagało się zniesienia wszystkich ograniczeń w handlu ze Wschodem i rozszerzenia stosunków handlowych z krajami demokratycznymi. Poruszona została również kwestia stosunków handlowych z Niemiecką Republiką Demokratyczną. Jeden z mówców podkreślił konieczność zwiększenia udziału Włoch w Targach Lipskich. Delegaci na kongres żądali w rezolucjach od rządu powzięcia, zamiast deklaracyjnych oświadczeń, konkretnych kroków, prowadzących do zwiększenia wymiany ze Wschodem.

W ciągu 17 dni trwania targów przeprowadzone zostały rozmowy z licznymi kupcami Włoch oraz z 40 innych krajów Europy, Bliskiego Wschodu, Afryki i Ameryki. Znaczna część tych rozmów przyniosła pomyślne wyniki. Zerwane na skutek wojny kontakty handlowe zostały ponownie nawiązane.

Sukces Niemieckiej Republiki Demokratycznej na targach mediolańskich polega nie tylko na tym, że zademonstrowano szerokim rzeszom publiczności możliwości usług i dostaw NRD, lecz przede wszystkim - na ilości transakcji zawartych w okresie trwania targów. Przedsiębiorstwo "DIA" zwiększyło swe obroty w czasie targów dziesięciokrotnie w porównaniu z rokiem poprzednim. W 16-tym dniu trwania targów dokonano trzykrotnie więcej, a w 17-tym dniu - dwukrotnie więcej tran-

sakcji aniżeli w ciągu całego okresu trwania targów zeszłorocznych. Szczególnie duże transakcje zawarto w następujących gałęziach: górnictwo, mechanika precyzyjna i optyka, przemysł szklany i ceramiczny, przemysł chemiczny, drzewny i papierniczy.

Żywe zainteresowanie budziły wystawione obrabiarki i maszyny rolnicze. Stoisko z maszynami rolniczymi było stale odwiedzane przez chłopów włoskich, którzy fachowo oceniali maszyny i wyrażali swe uznanie dla wysokiej jakości ich produkcji. Bardzo duże zainteresowanie wzbudziły także artykuły przemysłu włókienniczego. Również i tu zanotowano znaczne transakcje.

Obroty w dziedzinie instrumentów muzycznych przeszły wszelkie oczekiwania. Okazało się, że dotychczasowa ocena rynku na te towary była niedostateczna i że w najbliższej przyszłości należy się liczyć z dalszym wzrostem eksportu, na tym odcinku.

/j/

RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA

Rozwój przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych

Przemysł maszyn rolniczych, który w dawnej Rumunii nie istniał, stworzony został dopiero w ustroju demokracji ludowej. Choć rolnictwo było główną gałęzią gospodarki narodowej, fabryki rumuńskie produkowały w bardzo małych ilościach ręczne narzędzia rolnicze oraz pługi przystosowane do zwierzęcej siły pociągowej. Znaczna część pługów używanych w rolnictwie wyprodukowana była przez kuźnie wiejskie.

Dzisiaj, rumuński przemysł maszyn i narzędzi rolniczych w dużej mierze zaspakaja rosnące potrzeby rolnictwa, stwarzając dla niego nową bazę techniczną.

Zakłady maszyn rolniczych w Rumuńskiej Republice Ludowej produkują dzisiaj seryjnie pługi mechaniczne, kultywatory, przystosowane do mechanicznej i zwierzęcej siły pociągowej; różnego rodzaju siewniki zbożowe, buraczane i nawozowe. Fabryki rumuńskie produkują również snopowiązałki, młocarki, żniwiarki, maszyny do kopania buraków cukrowych, zbioru lnu itd.

Wbrew twierdzeniom tych, którzy uważali, że produkcja traktorów w Rumunii była zbyt zuchwałym przedsięwzięciem i nie mogła się udać, dzisiaj przemysł rumuński produkuje traktory seryjnie. Wyprodukowanie pierwszego traktora w kraju w dniu 1-stycznia 1947 r. było wielkim zwycięstwem mas pracujących. 23 sierpnia 1948 r. fabryka traktorów wyprodukowała już 1000-ą maszynę. Obecnie rolnictwo rumuńskie posiada już tysiące traktorów.

Produkcja maszyn rolniczych obejmuje również nowe maszyny zwłaszcza traktory KD-35, młocarki zbożowe o wydajności 2500 kg ziarna na godzinę itd.

Rumuński przemysł maszyn rolniczych nie tylko wzbogacił asortyment produkowanych maszyn, ale podniósł również szybko ich produkcję. W roku 1953 - w stosunku do roku 1952, produkcja traktorów gąsienicowych wzrosła o 19%, a produkcja snopowiązałek mechanicznych - o 89%.

W roku bieżącym produkcja maszyn i narzędzi rolniczych obejmuje 21% ogólnej produkcji zakładów budowy maszyn. Produkcja licznych rodzajów maszyn rolniczych zwiększy się bardzo wydatnie w porównaniu z rokiem 1953.

W celu dalszego rozwoju produkcji maszyn i narzędzi rolniczych oraz w celu wykonania zadań na rok 1954, podjęto kroki, zmierzające do specjalizacji pewnych zakładów w wyłącznej fabrykacji środków produkcji rolnej; do zakładów tych należą przede wszystkim fabryki: "7 listopada", "Macazul", "Cocsa", "IMS-Roman", "Indespendenta", "I.C.Frimu" itd.

W dziedzinie przemysłu budowy maszyn czyni się obecnie poważne wysiłki w celu przystąpienia do produkcji nowego typu maszyn i narzędzi rolniczych, które mogłyby zaspokoić stale rosnące potrzeby rolnictwa rumuńskiego. Specjalne instytuty opracowują projekty nowych typów maszyn, odpowiadających wymagom najnowocześniejszej technologii. 63% projektów Instytutu Hutnictwa w Bukareszcie dotyczy w tym roku maszyn rolniczych.

Zakłady hutnicze i budowy maszyn zmierzają nie tylko do stałego zwiększenia produkcji i asortymentu maszyn rolniczych, lecz również do stałego podnoszenia jakości tych maszyn. Na tym odcinku uzyskano bardzo dobre wyniki w produkcji stopów żelaza, użytkując do tego celu krajowe surowce, stal itd.

/sk/

WĘGIERSKA REPUBLIKA LUDOWA

Udział w międzynarodowych wystawach i targach w 1954 r.

Dążenie rządu węgierskiego do rozszerzenia stosunków handlowych z różnymi krajami znalazło również swoje odzwierciedlenie w programie wystaw i targów na rok 1954, który w porównaniu z rokiem ubiegłym został znacznie powiększony.

W styczniu b.r. w Kairze miała miejsce pierwsza zorganizowana przez Węgry wystawa, na której bogato reprezentowane były wyroby rozmaitych gałęzi węgierskiego przemysłu. W czasie trwania tej wystawy zawarto szereg transakcji oraz sprzedano znaczną ilość towarów Egipcjom. Było to dowodem, iż tradycyjne stosunki handlowe między Węgrami a Egiptem mogą ulec jeszcze większemu rozszerzeniu.

Poważne znaczenie posiadają również międzynarodowe targi w Casablance, gdzie wystawiają swoje produkty różne firmy afrykańskiego kontynentu oraz znane firmy zagraniczne. Również węgierskie przedsiębiorstwa handlu zagranicznego biorą udział w tych targach.

Węgry mają wziąć również udział w pierwszych targach międzynarodowych, urządzanych w Sao Paulo /Brazylia/ z okazji czterechsetnej rocznicy założenia tego miasta.

Doniosłą rolę w sprawie rozwoju utrwalenia stosunków handlowych z krajami Bliskiego i Środkowego Wschodu może odegrać również udział Węgier w pierwszych syryjskich międzynarodowych targach w Damaszku. Wystawione będą tam wyroby ciężkiego przemysłu oraz różne towary konsumpcyjne ważne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Syrii i innych krajów Bliskiego Wschodu.

Organizowana przez węgierskie przedsiębiorstwa handlu zagranicznego wystawa w Paryżu służy sprawie ożywienia węgiersko-francuskich stosunków gospodarczych. Obok bogatego asortymentu wyrobów węgierskiego przemysłu budowy maszyn na wystawie będzie reprezentowana w szerokim zakresie wytwórczość przemysłu lekkiego i chałupniczego.

W roku bieżącym Węgry będą uczestniczyć w targach Lipskich oraz w Wiedniu, Sztokholmie i Izmirze. W roku ubiegłym na wszystkich targach były zawierane poważne transakcje.

Ostatnio wzrasta obrót towarowy pomiędzy Węgrami a Finlandią. O rozwoju stosunków gospodarczych między tymi dwoma krajami świadczy urządzana w Helsinkach jesienią b.r. specjalna wystawa węgierska, na której społeczeństwo fińskie będzie mogło zapoznać się z najlepszymi wyrobami węgierskiego przemysłu, rolnictwa i chałupnictwa.

Niektóre przedsiębiorstwa węgierskie, produkujące artykuły rolnicze na eksport, wezmą również udział w międzynarodowych targach przemysłu spożywczego w Londynie.

Jak z tego widać, Węgierska Republika Ludowa weźmie w 1954 r. udział w znacznie większej ilości wystaw i targów, aniżeli kiedykolwiek przedtym. Fakt ten, jak również zawarte ostatnio liczne międzynarodowe umowy handlowe świadczą o tym, iż wysoko-rozwinięte gałęzie węgierskiej gospodarki narodowej stwarzają coraz to większe podstawy dla rozwoju węgierskiego handlu zagranicznego.

/sł/

EUROPEJSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

F I N L A N D I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według danych oficjalnej statystyki fińskiej obroty handlu zagranicznego Finlandii kształtowały się w pierwszym kwartale bież. roku następująco: import wyniósł 31.233.929.000 marek fińskich w porównaniu z 29.085.435.000 m.f. w analogicznym okresie ubiegłego roku, zaś eksport odpowiednio 26.541.908.000 m.f. wobec 24.014.111.000 m.f. Na skutek tego bilans handlu zagranicznego zamknięty został w okresie sprawozdawczym deficytem w wysokości 4.692.027.000 m.f. w porównaniu z 5.071.324.000 m.f. w I kwartale 1953 r.

Poniżej podajemy najważniejsze pozycje struktury towarowej fińskiego handlu zagranicznego /w tys.marek fińskich/:

Tabela nr 1	I m p o r t		E k s p o r t	
	1954 styczeń - marzec	1953 styczeń - marzec	1954 styczeń - marzec	1953 styczeń - marzec
bydło rzeźne	1.939	1.949	4.177	4.540
mięso	-	3.756	108.597	49.884
ryby i przetwory	70.390	60.193	5.524	224
mleko, produkty mleczarskie, jaja, miód	4.795	306.859	750.072	519.696
surowce pochodze- nia zwierzęcego	61.934	56.975	8.915	9.070
jarzyny	19.465	19.090	523	-
owoce jadalne	1035.421	770.553	7.413	843
kawa, herbata, przyprawy ko- rzenne	1920.167	1617.731	14	-
zboża	1176.458	1978.591	192.201	157.629
produkty prze- miału, słód itp.	102.598	113.251	76.204	-
nasiona, owoce, rośliny przemy- słowe itp.	525.501	181.000	55.754	149.480

	I m p o r t		E k s p o r t	
	1954 styczeń - marzec	1953 styczeń - marzec	1954 styczeń - marzec	1953 styczeń - marzec
surowce dla pro- dukcji garbników i barwników	32.683	23.336	743	591
tłuszcze, oleje i produkty pochodne	476.393	682.591	95	13.610
przetwory rybne i mięsne	127.893	49.372	12	94
cukier i wyroby cukiernicze	420.501	722.714	1.881	3.493
kakao i wyroby czekoladowe	115.782	56.070	1.624	1.355
przetwory owocowe i jarzynowe	30.438	27.608	544	81
napoje	136.242	162.235	185.095	81.747
tytoń	441.674	394.270	4	-
sól, minerały itp.	283.816	146.487	26.302	23.988
rudy	1.068	5.709	44.073	88.732
ropa naftowa, pa- liwa itp.	3788.832	3480,064	177	140
chemikalia i far- maceutyki	1356.844	816.500	57.604	74.882
artykuły fotograf.	86.745	70.833	3.141	3.819
ekstrakty garbni- kowe i barwnikowe	312.588	295.015	689	1.754
mydło, świece itp.	61.000	117.536	1.226	328
kazeina, albumina	124.629	65.836	-	-
skóry i skórki	245.307	154.089	24.570	104.640
wyroby skórzane	13.452	12.369	.	186
skóry futerkowe	166.574	76.622	264.163	258.007
kauczuk i wyroby	417.992	324.441	4.803	408
drewno i wyroby	63.294	82.092	7675.241	7172.132
korek i wyroby	45.601	39.509	-	5.280
masa papiernicza	1.441	2.532	5900.990	5284.835
tektura, papier i wyroby	28.680	26.348	7033.270	5795.457
jedwab sztuczny i naturalny	289.862	242.968	5.291	2.514
wełna, włosie koń- skie itp.	1613.717	1706.106	5.465	2.748
bawełna	2436.987	1758.877	346.143	215.890
odzież	52.319	112.016	10.565	7.497
wyroby kamionkowe	74.267	63.854	53.342	45.177
ceramika	91.747	73.902	49.817	39.685
szkło i wyroby	53.912	54.788	8.799	4.811
perły, metale szla- chetne itp.	12.061	20.836	24.796	22.488
żelazo i stal	2831.962	3290.156	83.315	170.277
miedź	221.238	283.971	368.554	396.427
nikiel	31.988	16.518	-	-
aluminium	161.155	374.329	3.431	116
ołów	217.576	201.925	512	666
cynk	106.260	69.233	-	-

	<u>I m p o r t</u>		<u>E k s p o r t</u>	
	1954 styczeń -	1953 marzec	1954 styczeń -	1953 marzec
cyna	62.707	33.270	-	-
maszyny	2.061.366	3243.256	1009.584	1218.005
aparaty i ma- szyny elektr.	1.271.579	1146.221	190.696	204.858
samochody, moto- cykle itp.	1.503.690	1287.578	37.503	15.106
środki komuni- kacji wodnej i powietrznej	2.372.124	403.941	1724.954	1734.211

Podajemy poniżej ogłoszone przez oficjalną styty-
stykę fińską dane dotyczące struktury geograficznej handlu
zagranicznego Finlandii w odniesieniu do najważniejszych
partnerów /w tys.marek fińskich/:

<u>Tabela nr 2</u>	<u>I m p o r t</u>		<u>E k s p o r t</u>	
	1954 styczeń -	1953 marzec	1954 styczeń -	1953 marzec
Związek Radziecki	6503.617	5407.684	7823.048	6917.642
Polska	1262.404	1369.919	712.052	662.074
Turcja	1126.457	1440.754	589.799	547.965
Norwegia	392.246	322.000	241.940	124.850
Dania	887.517	1081.517	710.605	667.403
N.R.D.	851.546	335.469	522.217	239.059
Niemcy zachodnie	1886.173	3234.937	1395.650	1244.784
Holandia	3563.226	1382.621	670.110	759.281
Belgia/Luksemburg	935.412	891.255	624.111	546.239
Wielka Brytania	5370.253	4314.583	4878.177	5695.260
Francja	1614.011	2672.047	1472.965	934.524
Hiszpania	472.949	416.051	306.360	160.237
Włochy	466.964	388.123	333.191	177.542
Szwajcaria	301.442	744.924	181.283	81.035
Austria	128.452	122.171	15.042	15.559
Węgry	260.042	171.946	277.245	102.161
Czechosłowacja	791.008	756.689	78.475	125.441
Rumunia	7.865	67	74.048	5.021
Bułgaria	125.810	22.653	22.881	30.292
Turcja	421.183	346.077	161.298	180.859
Izrael	518.631	403.266	181.199	121.668
Indie	5.152	10.498	189.126	105.089
Chiny	281.339	0	264.694	220.219
Japonia	108.389	108.841	147.681	76.559
Egipt	102.091	82.441	255.003	243.526
Kanada	49.250	86.820	37.585	18.288
USA	647.567	1838.936	1983.677	2417.011
Brazylia	1220.696	9.241	576.222	99.768
Argentyna	279.975	375.445	271.614	105.680
Australia	4.172	340	91.969	41.297

W kwietniu eksport Finlandii wyniósł 10.403,6 mln
marek fińskich wobec 9.327,2 mln m.f. w marcu i 9.345,0
w kwietniu 1953 r. Import osiągnął 11.219,9 mln m.f. w po-

równaniu z 10.697,8 mln m.f. i 11.777,0 mln m.f. odpowiednio.

Struktura geograficzna fińskiego handlu zagranicznego wykazuje, że w I kwartale b.r. Związek Radziecki był nadal na pierwszym miejscu pośród partnerów handlowych Finlandii, przyczym wzrost nastąpił zarówno po stronie importu, jak i eksportu w porównaniu z I kwartałem 1953 r. Na drugim miejscu znalazła się W.Brytania. Mimo pewnego wzrostu obrotów fińsko-brytyjskich stwierdzić należy, iż nastąpił on na skutek wzrostu importu przy równoczesnym spadku eksportu. W ten sposób deficyt Finlandii wobec W.Brytanii wyniósł 492.076 tys.m.f. wobec nadwyżki bilansu handlowego w I kwartale ubiegłego roku w wysokości 1.380.677 tys.m.f.

Niemcy zachodnie, które były w I kwartale ub.r. trzecim co do wielkości partnerem handlowym Finlandii, wykazały w okresie sprawozdawczym spadek obrotów do 3.281.346 tys. m.f. - wobec 4.479.721 tys.m.f., co spowodowane zostało przede wszystkim niemal dwukrotnym spadkiem importu fińskiego z Niemiec zachodnich przy niezmienionym prawie eksporcie do tego kraju. Na skutek tego Finlandia poprawiła swoją sytuację płatniczą wobec Niemiec zachodnich, gdyż jej deficyt handlowy w stosunku do tego kraju zmniejszył się z 1.990.453 tys.m.f. do 490.523 tys. m.f.

W odniesieniu do innych, poza wymienionym już wyżej Związkiem Radzieckim, krajów demokratycznych stwierdzić należy ogólny wzrost obrotów, co świadczy o radykalnym zwrocie Finlandii w kierunku krajów obozu pokoju. Na podkreślenie zasługuje w szczególności ponad dwukrotny wzrost importu fińskiego z Niemieckiej Republiki Demokratycznej, ponad szesnastokrotny wzrost obrotów z Rumuńską Republiką Ludową oraz import z Chin Ludowych w wysokości 281.339 tys. m.f. - wobec całkowitego braku dostaw chińskich w I kwartale 1953 r.

Przypuszczać należy, że w dalszych miesiącach b.r. obroty Finlandii z krajami obozu pokoju będą nadal wzrastać. W marcu b.r. delegacja fińska udała się do Pekinu, celem przeprowadzenia rokowań w sprawie wymiany handlowej na rok bieżący. Według dostępnych dotychczas danych, Chiny wyraziły zgodę na opłacenie 1/5 przyszłych dostaw fińskich w złocie i w funtach szterlingach. Przeważającą część eksportu fińskiego stanowić będą produkty pochodzące z obróbki drewna. Zwiększone mają być ponadto dostawy statków i maszyn dla produkcji papieru. Ogółem dostawy fińskie wynieść mają 3 mld marek fińskich. Dostawy chińskie obejmą między innymi ryż, jedwab i pasze treściwe.

Jak donosi pismo szwajcarskie "Neue Zürcher Zeitung", grupa firm fińskich zamierza założyć towarzystwo importowe dla zakupu samochodów w krajach Europy Wschodniej. Projekt założenia takiego towarzystwa powstał na skutek trudności importu samochodów z krajów zachodnich, spowodowanych fińskimi ograniczeniami walutowymi.

Wśród firm fińskich, które pragną zająć się importem samochodów z krajów obozu pokoju, znajdują się także, jak donosi cytowane pismo, przedstawiciele licznych samochodowych firm amerykańskich i zachodnio-europejskich.

F i n a n s e.

Według danych International Monetary Fund, rezerwy złota i dewiz oraz obieg banknotów kształtowały się w I kwartale b.r. następująco:

Tabela nr 3		rezerwy złota /w mln.	rezerwy dewiz dolarów/	obieg banknotów /w mlrd. marek f.
1952	przec. mies.	26,4	136,9	70,4
1953	styczeń	26,4	143,3	42,0
	luty	26,4	144,8	45,1
	marzec	26,4	148,3	45,0
1954	styczeń	26,4	159,4	43,9
	luty	26,4	170,1	47,9
	marzec	26,4	177,6	46,4

Zakończone w lutym rokowania pomiędzy ZSRR a Finlandią doprowadziły do udzielenia przez Związek Radziecki pożyczki w wysokości 40 mln rubli w złocie. Termin spłaty pożyczki wynosi 10 lat przy oprocentowaniu 2,5% rocznie. Pożyczka ma być zużyta według uznania rządu fińskiego. Pomysł Związek Radziecki zobowiązał się do opłacenia części fińskich dostaw w 1954 r. w złocie lub walutach. Jak podaje "Neue Zürcher Zeitung" z przewidywanego w roku bieżącym deficytu handlowego ZSRR w stosunku do Finlandii w wysokości 65-70 mln rubli, około 20 mln rubli będzie spłacone w złocie, zaś reszta - w funtach szterlingach lub frankach szwajcarskich. Spłata we frankach ma mieć jednakże miejsce dopiero wówczas, kiedy Finlandii nie uda się zmniejszyć salda wierzycielskiego wobec ZSRR drogą zwiększenia importu z tego kraju.

Jednocześnie uzgodniono, iż w przyszłości każda ze stron może dopiero wówczas żądać wyrównania w złocie lub walutach zachodnich, kiedy saldo ujemne przekroczy 60 mln rubli /zamiast jak dotychczas 6 mln rubli/.

Wyniki wspomnianych rokowań znalazły wyraz w prasie fińskiej. "Moskiewskie rozmowy - pisze pismo "Unzi Suomi" - przebiegające w atmosferze przyjaźni i wzajemnego zrozumienia, doprowadziły do pomyślnych dla Finlandii rezultatów." Większość gazet podkreśla ze specjalnym zadowoleniem fakt udzielenia Finlandii pożyczki i jego znaczenie dla poprawy ciężkiej sytuacji finansowej kraju. Pismo "Wapaa Sana" podkreśla, że pożyczka ta jest korzystna dla Finlandii z następujących względów:

- 1/Finlandia może otrzymać ją według własnego uznania w złocie lub niezbędnej dla niej walucie,
- 2/ pożyczka zapew-

ni przemysłowi fińskiemu zeopatrzenie w surowce na długi okres czasu, 3/ pożyczka jest bardzo nisko oprocentowana.

Szereg gazet podkreśliło, że warunki pożyczki radzieckiej różnią się w sposób zasadniczy od tych, jakie towarzyszyły pożyczkom udzielanym przez Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju, który jak wiadomo jest kontrolowany przez kapitał amerykański. Pożyczki z międzynarodowego Banku łączą się zazwyczaj z ingerencją w wewnętrzne sprawy krajów. Np. otrzymane pożyczki mogą być wykorzystane na inwestycje jedynie w określonych gałęziach przemysłowych, często wbrew interesom kraju, przyczem wykonanie tego zalecenia kontrolowane było przez specjalne komisje. Poza tym pożyczki z Banku Międzynarodowego były oprocentowane do wysokości 4,75%, a więc prawie dwukrotnie więcej niż pożyczka radziecka.

Powtarzające się wielokrotnie przewidywania w odnie-
sieniu do nieuniknionej jakoby dewaluacji marki fińskiej
nie sprawdziły się dotychczas. Kurs clearingowy /\$ 1 =
231 m.f./ obowiązuje narazie we wszystkich układach handlo-
wych. Jednakże Bank Państwowy wprowadził dla pewnej czę-
ści importu dodatkowe opłaty przy przydziale dewiz w wysoko-
ści 20 - 30% kursu nominalnego, co ma służyć dla finansowa-
nia eksportu tych towarów, których zbyt natrafia na rosną-
ce trudności. Znaczenie tych opłat nie jest jednak zbyt
wielkie, gdyż obowiązkowi temu podlegają towary stanowiące
zaledwie 5% globalnego importu. Są to prawie wyłącznie
pozycje drugiego priorytetu /tzw. "non essentials"/, których
dostaw domagają się kontrahenci zagraniczni.

P r o d u k c j a

Według danych O.N.Z. ogólny wskaźnik produkcji fińskiej kształtował się w dwóch pierwszych miesiącach b.r. następująco /1948 = 100/:

Tabela nr A	1952	przec. mies.	124
	1953	" "	127
	1953	styczeń	121
		luty	118
	1954	styczeń	129
		luty	133

Poniżej podajemy zestawienie ilustrujące kształtowanie się produkcji w niektórych gałęziach przemysłowych:

		stal	miedź	cement	cegły	
Tabela nr 5		w tysiącach t o n m e t r y c m l n c z n y c h s z t.				
1950	przec.					
	mies.	5,36	8,49	1,47	61,9	15,3
1951	" "	8,40	10,56	1,79	6,91	16,4
1952	" "	8,98	12,56	1,88	64,8	15,3
1953	" "	6,65	12,31	1,95	78,1	16,0
1953	stycz.	7,58	12,85	1,69	36,5	8,0
	lut.	6,58	12,42	1,78	24,4	5,0
1954	stycz.	2,86	15,49	2,23	61,5	6,0
	lut.	2,77	14,94	2,16	60,3	3,0

Tabela nr 6

		mleko	masło	ser	elektry- czność	gaz prze- mysłowy
		tys. ton	metrycz.		mln kWh	min m ³
1950	przec. mies.	104	3,0	1,15	348	2,61
1951	" "	121	3,3	1,18	384	2,99
1952	" "	127	3,6	1,52	375	3,22
1953	" "	138	4,0	1,83	437	4,22
1953	styczeń	116	3,0	1,42	457	3,50
	luty	106	2,7	1,26	405	4,44
1954	styczeń	124	3,5	1,58	510	4,74
	luty	122	3,5	1,41	448	4,48

Stopa życiowa

Poniżej podajemy zestawienie ilustrujące rozwój wskaźnika cen oraz kosztów utrzymania w I kwartale bieżącego roku /1948 = 100/:

Tabela nr 7

		Wskaźnik cen			Wskaźnik kosztów utrzymania	
		ogólny	surow- ce	wyroby gotowe	ogólny	żywność
1950	przec. mies.	116	113	122	123	118
1951	" "	166	169	160	148	126
1952	" "	164	158	158	154	136
1953	" "	158	159	158	157	137
1953	styczeń	162	165	158	155	135
	luty	162	165	158	157	138
	marzec	161	162	158	157	138
1954	styczeń	159	159	159	159	135
	luty	159	159	159	159	135
	marzec	159	159	159	157	134

Podane wyżej cyfry świadczą o tym, że w I kwartale bież. roku wskaźnik cen i kosztów utrzymania był ustabilizowany.

Wspomnieć tu należy, że istniejący od listopada rząd Tuomioji-Aury wprowadził nową politykę w odniesieniu regulamentacji oraz kontroli cen.

Jeszcze we wrześniu rząd Kekkonena zniósł kontrolę cen wyrobów mięsnych, artykułów gospodarstwa domowego, pewnych tekstyliów oraz szeregu wyrobów metalowych. Następnie z dniem 1 stycznia bieżącego roku zniesiono racjonowanie cukru i margaryny, a z dniem 1 kwietnia - kawy i ryżu. W ten sposób wszystkie artykuły żywnościowe można było nabywać w Finlandii swobodnie. Wprowadzenie tych zarządzeń stało się możliwe na skutek pewnej poprawy sytuacji dewizowej, jaka miała miejsce od lata 1953 r.

Ilość bezrobotnych w dwóch pierwszych miesiącach bież. roku kształtowała się według danych ONZ następująco /uwzględniono tylko bezrobotnych zarejestrowanych, w tys./:

1950 przec.mies.	19,2
1951 " "	5,6
1952 " "	8,3
1953 " "	29,1
1953 styczeń	54,2
luty	65,7
1954 styczeń	51,9
luty	52,8

Cyfry za okres styczeń - luty są wprawdzie nieco niższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, jednakże są one nadal poważne. Obejmują one prawie w 90% niewykwalifikowanych robotników pomocniczych, zatrudnionych w przemyśle leśnym i rolniczym.

/3/

Źródła: La Ulkomaankauppa, marzec
 BIKI 65
 Wirtschaftliche Mitteilungen 13
 Neue Zürcher Zeitung 72, 104, 48,38
 Aussenhandelsdienst 16
 Trud 37
 Monthly Bulletin of Statistics, maj
 International Financial Statics, maj

S Z W A J C A R I A

Sytuacja gospodarczaHandel zagraniczny

Według danych "Neue Zürcher Zeitung" szwajcarski handel zagraniczny kształtował się w I kwartale bieżącego roku następująco: Import przekroczył poziom I kwartału 1953 r. o 5% pod względem ilości, zaś wartościowo - o 11%. Wzrost wartości importu nastąpił przede wszystkim na skutek zmiany struktury towarowej, gdyż ze względu na tendencję spadkową cen należało się raczej spodziewać zmniejszenia wartości przywozu. Import w okresie sprawozdawczym wyniósł 1.297,6 mln franków szwajcarskich i był niższy od poziomu z lat 1951 i 1952, kiedy to na skutek "konjunktury" koreańskiej ceny wielu surowców kształtowały się zwyżkowo.

Eksport szwajcarski wyniósł 1.213,5 mln fr.szw., tzn. spadł o 1% w porównaniu z I kwartałem 1953 r.

Kształtowanie się salda bilansu handlowego Szwajcarii w I kwartale 1954 r. w porównaniu z poprzednimi okresami ilustruje poniższe zestawienie :

Tabela Nr.1a

I kwartał	I m p o r t		E k s p o r t	
	tonaż	wartość	tonaż	wartość
	/wagony	mln fr.	/wagony	mln fr.
	10-tono- ne/		10-to- nowe/	
1938	161.065	399,9	14.599	306,3
1950	147.981	874,0	10.996	799,0
1951	229.127	1533,0	16.065	1061,3
1952	218.941	1403,3	15.388	1141,0
1953	188.596	1166,1	16.747	1226,1
1954	198.781	1297,6	15.543	1213,5

Tabela Nr.1b/

I kwartał	Saldo	Wartość
	+ dodatnie	eksportu w %
	- ujemne	wartości importu
	mln fr	
1938	- 93,6	76,6
1950	- 75,0	91,4
1951	-471,7	69,2
1952	-262,3	81,3
1953	+ 59,2	105,1
1954	- 84,1	93,5

Ogólny wskaźnik cen importowych /1938 = 100/ wyniósł w I kwartale bieżącego roku 222 i nie wykazał żadnej istotnej zmiany w porównaniu z ostatnim kwartałem 1953 r. Wskaźnik cen importowych zwiększył się w odniesieniu do wyrobów gotowych o 3% w porównaniu z IV kwartałem 1953 r. i wyniósł 194, wskaźnik cen surowców wyniósł 221, pozostając prawie bez zmian, zaś wskaźnik cen artykułów spożywczych osiągnął poziom - 267, co wskazywało na nieznaczny spadek. Wskaźnik cen eksportowych wyniósł 257 punktów. Wskaźnik cen wyrobów gotowych, który wyniósł 268 punktów - wykazał pewien wzrost. Wskaźnik cen surowców /196/ wzrósł nieco w porównaniu z ostatnim kwartałem 1953 r., zaś wskaźnik cen artykułów spożywczych /228/ pozostał na niezmienionym prawie poziomie.

Struktura towarowa szwajcarskiego importu - według głównych grup towarowych - ilustruje poniższe zestawienie:

Tabela Nr.2a

	Art. spożywcze i pasze		S u r o w c e	
	tonaż /wagony 10-tono we/	Wartość mln fr.	tonaż /wagony 10-to- nowe	Wartość mln fr.
1938 przec.kwart.	39.164	111,5	137.711	142,5
1953 I kwart.	39.154	294,5	136.656	403,6
1953 IV "	44.969	341,6	162.750	450,2
1954 I "	45.701	320,4	137.722	417,1

Tabela Nr.2b

	w y r o b y	g o t o w e
	tonaż /wagony 10-tonowe/	wartość mln fr.
1938 przec.kwart.	7.605	147,7
1953 I kwart.	12.786	468,8
1953 IV "	15.732	617,0
1954 I "	15.358	560,1

Zwiększenie importu w zakresie środków spożywczych, używek i pasz nastąpiło głównie na skutek wzrostu przywozu pszenicy, jęczmienia pastewnego, owoców południowych, kawy, wina i olejów. Wzrost ten notowano zarówno w porównaniu z pierwszym, jak i z ostatnim kwartałem 1953 r. Natomiast przywóz kukurydzy, kartofli, cukru i masła wykazywał tendencję spadkową. Spadek nastąpił również w przywozie węgla i benzyny, podczas gdy import oleju opałowego i gazowego znacznie wzrósł. Również import surowki żelaznej i stalowej, żelaza handlowego, blachy żelaznej oraz miedzi surowej znacznie się zwiększył. To samo dotyczy przywozu drewna, nawozów sztucznych i pirotów. W odniesieniu do surowców włókienniczych zanotowano wzrost zarówno pod względem ilości i wartości jedynie przy imporcie bawełny.

W grupie wyrobów gotowych wzrósł znacznie przywóz samochodów i to zarówno w porównaniu z IV jak i z I kwartałem ubiegłego roku. Następnie zwiększył się szczególnie przywóz instrumentów i aparatów, maszyn, wyrobów kauczukowych oraz surowców dla wyrobu barwników. Przywóz motocykli spadł zarówno pod względem ilości jak i wartości. Zmniejszył się również import pończoch jedwabnych.

Kształtowanie się struktury towarowej /według trzech zasadniczych grup/ eksportu szwajcarskiego ilustruje następujące zestawienie:

Tabela Nr.3a

	Artykuły spożywcze używki i pasze		S u r o w c a	
	tonaż	wartość	tonaż	wartość
	/wagony	w mln fr	/wagony	w mln fr
	10-tonowe		10-tonowe	
1938 przec.kw.	1.798	19,8	7.944	21,5
1953 I kwart.	2.193	61,9	7.129	59,7
1953 IV "	2.653	68,9	5.684	60,8
1954 I "	1.622	61,8	4.862	52,8

Tabela 3b

	wyroby	gotowe
	tonaż	wartość
	/wagony	mln fr
	10-tonowe	
1938 przec.kwart.	5.535	287,9
1953 r.I kwart.	7.425	1.104,5
1953 r.IV "	9.542	1.295,1
1954 r.I "	9.059	1.098,9

Jak wynika z tego zestawienia, eksport wszystkich trzech grup towarowych wykazał w pierwszym kwartale bieżącego roku spadek zarówno wartościowy, jak i ilościowy w porównaniu z ostatnim kwartałem 1953 r. Szczegółowe kształtowanie się eksportu szwajcarskiego ilustruje poniższa tabela:

Tabela Nr.4

	Wartość eksportu			Wskaźnik ilościowy eksportu		
	I kw. 1953	IV kw. 1953	I kw. 1954	I kw. 1953	IV kw. 1953	I kw. 1954
	w mln franków			/1938 = 100/		
przędza bawełn.	14,5	15,1	11,9	99	103	80
tkaniny bawełn.	44,7	40,0	50,7	135	127	151
hafty i koronki	22,6	27,5	26,4	91	115	110
przędza ze sztucz.jedwabiu	16,6	20,6	18,9	210	254	220
tkaniny z jedwadwabiu naturaln.						
i sztucznego	30,3	24,1	28,7	249	187	233
wstążki z jedw.sztucz.						
natur.	2,3	3,2	2,8	91	139	119
wełna czesankowe	3,0	4,2	3,0	182	301	197
tkaniny wełniane	6,9	6,9	6,7	467	458	426
wyroby dziane	9,0	14,5	8,7	233	393	217
konfekcja	12,4	12,7	13,5	338	328	332

	Wartość eksportu			Wskaźnik ilościowy eksportu		
	I kw.	IV kw.	I kw.	I kw.	IV kw.	I kw.
	1953	1953	1954	1953	1953	1954
	w mln franków			/1938 = 100/		
kapelusze	14,1	12,1	13,4	250	223	230
obuwie	272,8	248,5	338,2	69	68	84
aluminium	7,3	7,6	8,8	73	107	85
maszyny	17,3	23,7	19,2	186	204	186
zegarki	257,7	276,7	252,1	149	212	137
instrumenty i aparaty	7471,6	11021,9	7095,7			
farmaceutyki	235,6	334,9	221,5	283	355	325
kosmetyki	74,3	94,0	82,4	327	359	328
chemikalia	78,8	86,5	83,5	131	213	192
przemysłowe	6,0	10,5	8,7	302	264	388
farby anilinowe i indygo	24,6	27,3	30,1	149	204	188
ser	51,8	70,2	65,4	81	89	89
mleko skondens.	24,0	26,7	25,5	61	56	69
czekolada	1,5	1,3	1,7	425	722	371
	3,9	6,4	3,4			

Z powyższego zestawienia można wyciągnąć następujące wnioski: w dziedzinie przemysłu włókienniczego wzrost nastąpił przy eksporcie tkanin bawełnianych, haftów i koronek oraz przędzy. Spadł natomiast wywóz przędzy bawełnianej, tkanin z jedwabiu naturalnego i sztucznego, tkanin wełnianych, kapeluszy i wyrobów dzianych.

W grupie artykułów metalowych wywóz aluminium, instrumentów oraz aparatów przekroczył poziom z I kwartału 1953 r., natomiast eksport zegarków spadł znacznie - ze względu na rosnące trudności zbytu/przed wszystkim w USA, zarówno w porównaniu z IV jak i z I kwartałem ubiegłego roku.

Strukturę geograficzną szwajcarskiego handlu zagranicznego w I kwartale b.r. /według "Neue Zürcher Zeitung" ilustruje następujące zestawienie:

Tabela Nr. 5a

	I m p o r t			
	I kwartał		I kwartał	
	1953	1954	1938	1954 r.
	w mln fr. szw.		w % ogólnego importu	
Niemcy zachodnie	227	262	23,2	20,2
Austria	23	23,5	2,1	1,8
Francja	115,3	154	14,3	11,9
Włochy	106,7	133,9	7,3	10,3

I m p o r t				
	I kwartał 1953	I kwartał 1954	1938	I kwartał 1954 r.
	w mln fr. szwajc. w %% ogólnego importu			
Belgia/Luksemburg	51,6	50,5	4,3	3,9
Holandia	52,5	50,6	3,5	3,9
Wielka Brytania	81,1	78,1	5,9	6
Hiszpania	13,7	14,3	0,3	1,1
Dania	20	13,8	0,9	1,1
Szwecja	28,7	18,3	1,2	11,4
Czechosłowacja	10,4	12	3,6	0,9
Egipt	11,6	28,1	1,6	2,2
Indie	2,2	3,7	1,4	0,3
Chiny	12	14,5	0,5	1,1
Japonia	8,6	7,3	0,8	0,6
Kanada	39,3	34,8	1,5	2,7
Stany Zjednoczone	158	156,8	7,8	12,1
Meksyk	6,9	11	0,2	0,8
Brazylia	12,5	16,2	0,7	1,2
Argentyna	12,6	35,8	3,6	2,8
Australia	8,6	7,8	0,6	0,6

Tabela Nr. 5b

E k s p o r t				
	I kwartał 1953	I kwartał 1954	1938	I kwartał 1954 r.
	w mln fr. szwajc. w %% ogólnego eksportu			
Niemcy zach.	134,1	162,2	15,7	13,4
Austria	26,1	27,6	2,3	2,3
Francja	90,3	103,2	9,2	8,5
Włochy	122	111,8	6,9	9,2
Belgia/Luksemburg	75,2	63,5	3,2	5,2
Holandia	41,3	45,1	4,7	3,7
Wielka Brytania	57	58,9	11,2	4,9
Hiszpania	28,1	23,3	0,4	1,9
Dania	26,1	21,4	1,4	1,9
Szwecja	44	47	3,1	3,9
Czechosłowacja	8,2	6,4	3,3	0,5
Egipt	16,1	25,5	1,1	2,1
Indie	26,3	20,6	1,8	1,7
Chiny	35	21,3	2,1	1,8
Japonia	7,4	13,8	2,5	1,1
Kanada	20,2	21,4	1,1	1,8
Stany Zjednoczone	192,5	145,9	6,9	12
Meksyk	18,8	15,8	0,6	1,3
Brazylia	18,6	26,1	1,3	2,2
Argentyna	4,8	9,6	2,7	0,8
Australia	10,1	19,4	1,3	1,6

W I kwartale bież. roku kraje europejskie miały większy udział w imporcie Szwajcarii w porównaniu z ich

udziałem w IV kwartale 1953 r., natomiast eksport Szwajcarii do krajów zamorskich spadł, wywóz do krajów europejskich pozostał mniej więcej na poziomie z I kwartału 1953 r. Ujemne saldo handlowe Szwajcarii w stosunku do krajów europejskich wyniosło w okresie sprawozdawczym 122,1 mln fr. szw., w porównaniu z 116,8 mln fr. szw. w IV kwartale 1953 r. i 41 mln fr. szw. w analogicznym okresie 1953 r. Natomiast szwajcarska nadwyżka handlowa wobec krajów zamorskich spadła z 132,8 mln fr. szw. w IV kwartale 1953 r. do 38,1 mln. fr. szw. w I kwartale bieżącego roku. Na skutek tego deficyt w obrotach z Europą nie mógł być pokryty nadwyżką w obrotach zamorskich tak jak to miało miejsce w pierwszym i czwartym kwartale 1953 r. W porównaniu z I kwartałem 1953 r. obroty Szwajcarii z krajami sąsiadującymi - /pomijając spadek eksportu do Włoch/ - wykazywały wzrost; szczególnie zwiększył się import z Francji i eksport do Niemiec zachodnich. W zakresie obrotów z krajami zamorskimi podkreślić należy znaczny wzrost importu i eksportu do Egiptu oraz spadek obrotów z USA, zwłaszcza po stronie wywozu. W porównaniu z nadwyżką 34,5 mln fr. szw., osiągniętą w pierwszym kwartale 1953 r., deficyt Szwajcarii wyniósł 10,9 mln fr. szw. w I kwartale 1953 r.

W kwietniu bieżącego roku import Szwajcarii spadł w porównaniu z marcem o 55,6 mln fr. do 438,6 mln fr. /w kwietniu 1953 r. 413 mln fr. szw./, zaś eksport zmniejszył się o 51,8 mln fr. do 410 mln fr. /404,1 mln/. Kwietniowy deficyt wyniósł więc 28,6 mln fr. szw., zwiększając w ten sposób ujemne saldo szwajcarskiego bilansu handlowego za okres czterech pierwszych miesięcy bieżącego roku do 112,7 mln fr.

W odniesieniu do obrotów Szwajcarii z krajami obozu pokoju dysponujemy jedynie danymi za cały rok ubiegły x/.

Tabela Nr.6

	E k s p o r t		I m p o r t	
	1952	1953	1952	1953
Kraje demokratyczne ogółem	34,4	27,4	31,2	29,2
w tym:				
ZSRR	2,4	2,9	2,7	4,0
Bułgaria	0,4	0,7	0,9	1,0
Czechosłowacja	12,7	7,4	14,4	10,9
Węgry	6,2	4,9	5,1	3,2
Polska	6,6	6,6	6,5	7,2
Rumunia	5,9	4,7	1,3	2,6

x/ /według Direction of International Trade, w mln dolarów/

Z zestawienia powyższe-go wynika, że ogólny eksport Szwajcarii do krajów demokratycznych spadł w roku ubiegłym o 20,3% w porównaniu z 1952 r., zaś import z tych krajów o 6,4% odpowiednio. Do spadku tego przyczyniło się w głównej mierze zmniejszenie obrotów szwajcarsko-czechosłowackich z 27,1 mln w 1952 r. do 18,3 mln w 1953 r., i szwajcarsko-węgierskich z 11,3 mln do 8,1 mln odpowiednio.

Obroty handlowe Szwajcarii ze Związkiem Radzieckim uległy pewnemu zwiększeniu i to zarówno po stronie importu, jak i eksportu. Przypuszczać należy, iż w roku bieżącym obroty pomiędzy obu krajami zwiększą się jeszcze, gdyż według informacji z Zürichu firmy szwajcarskie otrzymują coraz więcej zapytań w sprawie kupna maszyn i dóbr konsumcyjnych ze strony Związku Radzieckiego.

Szwajcarskie sfery handlowe przyjmują te propozycje z dużym zainteresowaniem, lecz obawiają się one znacznej konkurencji przemysłu brytyjskiego, zachodnio-niemieckiego i francuskiego. Sygnalizuje się również, że ceny po jakich Związek Radziecki oferuje swe towary na rynkach zachodnich są bardzo konkurencyjne. Jak podaje "Le Monde", cena stali radzieckiej jest niższa o 10 - 20% od cen żądanych przez kraje członkowskie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.

Równie konkurencyjne są ceny benzyny radzieckiej. Rozwojowi handlu szwajcarskiego z krajami obozu pokoju poświęcony został ostatnio duży artykuł w "Basler Nachrichten" pod tytułem "Szwajcarska polityka w dziedzinie handlu ze Wschodem". Wspomniany artykuł stwierdza, iż "zagadnienie handlu Wschód-Zachód staje się w chwili obecnej znów centrum zainteresowań na polu polityki i ekonomii.... Jasnym jest - stwierdza dalej pismo, - że szereg krajów zachodnich jest zainteresowanych w rozwoju handlu ze Wschodem i dąży do zrewidowania przepisów embargo. Zagadnienie to interesuje również i Szwajcarię. Oddawna kraje wschodnie były rynkami zbytu dla takich towarów, których produkcja wymaga robotników wysokokwalifikowanych; kraje te chętnie plasowały u nas swoje zamówienia. Wiadomym jest, że w Szwajcarii wydawane są i przestrzegane ostre przepisy w odniesieniu do handlu ze Wschodem. Panuje nawet przekonanie, że handel ze Wschodem jest w ogóle zakazany i ten kto prowadzi go jest posądzony o nielojalność. Niemniej jednak, w licznych krajach, szczególnie w Wielkiej Brytanii i USA przepisy dotyczące handlu ze Wschodem są łagodniejsze niż w Szwajcarii, dzięki czemu obroty tych krajów ze Wschodem są większe. Szwajcaria jest zainteresowana w rozsądnej i dostosowanej do warunków polityce handlowej w stosunku do Wschodu." Pismo "Feuer", wskazując na fakt, że szereg państw zachodnio-europejskich rozwija handel ze Wschodem pisze: "Miejmy nadzieję, że Szwajcaria również nie zaniedba rozwoju stosunków handlowych ze Wschodem. Spadek koniunktury w USA i w innych krajach daje się już odczuć w licznych przedsiębiorstwach naszego przemysłu. Nale-

ży zapobiec temu, aby nie przybrało to większych rozmiarów. Kluczem do rozwiązania tego zagadnienia jest handel z krajami wschodnimi".

F i n a n s e

W kwietniu Szwajcaria wykazała w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej saldo dodatnie w wysokości £ 10,9 mln w porównaniu z £ 0,9 mln nadwyżki marcowej. Skumulowane saldo płatnicze Szwajcarii było na koniec kwietnia dodatnie i wynosiło £ 294,4 mln 1/, z czego £ 122,2 mln należało pokryć złotem.

Na dzień 15 maja rezerwy złota Banku Szwajcarii wynosiły 6.008.400.035 franków szwajcarskich w porównaniu z 6.130.647.588 fr szw. na dzień 15 kwietnia. Stan rezerw dewizowych wyniósł odpowiednio 542.561.189 fr- wobec 493.346.911 fr. Obieg banknotów spadł odpowiednio z 4.810.310.130 fr, do 4.760.506.280 fr.

Gazeta "Neue Zürcher Zeitung" opublikowała dane, dotyczące kształtowania się szwajcarskiego bilansu płatniczego w 1953 r. Sytuację płatniczą Szwajcarii wobec krajów członkowskich Europejskiej Unii Płatniczej ilustruje poniższe zestawienie /w mln franków szwajcarskich/:

Tabela Nr.7

	1950 listop.-grudzień	1951	1952	1953
Saldo z tytułu obrotów towarowych	- 131	-600	-441	-220
Saldo z tyt. pozycji niewidocznych	41	778	639	779
Saldo z tyt. innych rozliczeń	35	497	- 7	7
Ogółem saldo wobec krajów EPU	- 55	675	191	566

W 1951 r., kiedy Szwajcaria miała jeszcze poważny deficyt handlowy, jej pozycja płatnicza wobec EPU była dodatnia dzięki temu, iż ujemne saldo z tytułu obrotów towarowych pokryte być mogło z nadwyżką przez saldo pozycji niewidocznych, a poza tym saldo z tytułu innych rozliczeń było również dodatnie. W następnym roku deficyt z tytułu obrotów towarowych spadł w cyfrach absolutnych, lecz stanowił jeszcze 70% nadwyżki z wpływów niewidocznych. Ze względu jednak na ujemne saldo z tytułu innych rozliczeń nadwyżka Szwajcarii wobec EPU spadła w porównaniu w 1951r. ponad trzykrotnie. W 1953 r. nastąpiła ponownie radykalna zmiana. Wskutek dwukrotnego spadku deficytu z tytułu

z tego £ 44,4 mln - poza kwotą.

obrotów towarowych w ramach EPU oraz wzrostu nadwyżki w zakresie pozycji niewidocznych Szwajcaria osiągnęła w 1953 r. w stosunku do krajów EPU poważną nadwyżkę rozliczeń bieżących w wysokości 566 mln franków.

W chwili oddawania numeru do druku Izba nie dysponowała jeszcze danymi odnośnie ogólnego bilansu płatniczego Szwajcarii. Opublikowane w "Neue Zürcher Zeitung" cyfry obejmują jedynie rozliczenia z krajami, które posiadają ze Szwajcarią umowy handlowe i płatnicze /t.zw. wiązany obrót płatniczy - der gebundene Zahlungsverkehr/. Przedstawiają się one następująco /dane w mln fr.szw./:

Tabela Nr.8

	W p ł y w y		W y d a t k i		S a l d o	
	1952	1953	1951	1953	1952	1953
Obrót towarowy ogółem	3518	3556	3061	3234	+ 543	+ 322
Transport	460	444	356	379	+ 104	+ 65
Przekazy za-robków	38	40	143	141	- 105	+ 101
Ubezpieczenia	21	27	86	94	- 65	- 67
Podróże, obsługa i ruch kapitałów	144	120	262	272	- 114	- 152
Różne usługi	181	207	314	399	- 143	- 192
Ogółem	4375	4408	4618	4916	- 243	- 508

Ujemny bilans płatniczy Szwajcarii wobec krajów uczestniczących w "obrocie wiązonym" /w 1953 r. -508 mln. fr.szw., a w 1952 - 243 mln fr.szw./ nie powinien jednak przyciemnić obrazu ogólnego bilansu płatniczego, który jak wiadomo /por.WHZ Nr.46/129/ jest stale dodatni, stanowiąc źródło wysokich nadwyżek kapitałowych.

Sytuacja ta oraz brak możliwości inwestowania w kraju przyczyniają się do tego, iż kapitał szwajcarski lokowany jest we wzrastającej mierze zagranicą. W okresie czterech pierwszych miesięcy bieżącego roku udzielono już zagranicy pożyczek w sumie 185 mln franków. Z sumy tej 60 mln. fr. otrzymała Unia Południowo-Afrykańska, 50 mln - Międzynarodowy Bank Rozwoju i Odbudowy, 50 mln - Szwecja, 25 mln - francuski koncern Aluminiowo-Chemiczny "Pechiney". Poza tym Włochom udzielono pożyczki w wysokości 100 mln franków, co jednak nie stanowi rzeczywistego eksportu kapitału, gdyż wspomniana suma miała zmniejszyć zadłużenie Włoch wobec EPU i jednocześnie obniżyć dwukrotnie kredyt Szwajcarii w Unii. Na skutek tego sytuacja Włoch stała się nieco lepsza, gdyż jak wiadomo kraj ten prawie całkowicie wy-

1/na kraje te przypada 74,7% globalnego importu i 62,2% globalnego eksportu Szwajcarii

czepał już swoją kwotę początkową. Dla Szwajcarii pożyczka ta była również korzystna, gdyż kwota dodatkowa Szwajcarii była już na wyczerpaniu i należało uzyskać zgodę parlamentu na zwrócenie się do EPU o ustalenie rallonge'u.

Ogólna suma pożyczek udzielonych przez Szwajcarię Francji w ostatnich tygodniach wynosi 335 mln fr.szw. O wysokości tej sumy świadczy najlepiej fakt, iż stanowi ona ponad połowę kredytów udzielonych Francji przez Szwajcarię od zakończenia wojny do 1953 r., a więc w okresie 9 lat. W latach 1945 - 1953 Szwajcaria udzieliła zagranicy ogółem pożyczek w wysokości 2,33 mld fr. Pośród krajów - pożyczkobiorców na pierwszym miejscu znajdowała się Francja, która otrzymała ze wspomnianej sumy 650 mln fr. Przyznanie tak wysokiej pożyczki wywołuje w Szwajcarii pewien niepokój. Wkrótce bowiem po udzielonej w ostatnim roku pożyczce dla "Charbonnages de France", francuski przemysł stalowy ma otrzymać znowu kredyt w wysokości 60 mln fr.szw., przy oprocentowaniu $4 \frac{3}{4}\%$. Jak podaje "Deutsche Zeitung" przyjęte przez zakłady francuskie zobowiązania dostarczenia 100.000 ton surówki żelaznej jest również wątpliwe, jak przyrzeczone i dotąd niewykonane dostawy węgla francuskiego przez "Charbonnages de France".

Jak donosi "Deutsche Zeitung", Japonia ma również uzyskać od Szwajcarii nową pożyczkę w wysokości 50 mln fr.szw., którą przeznaczy na zakup maszyn w Szwajcarii. Kredyt ten zostałby udzielony na okres 5 - 8 lat. Jest to jak łatwo zauważyć dalsza próba zdobycia przez przedsiębiorstwa szwajcarskie nowych rynków zbytu.

Produkcja

Nie posiadając danych dotyczących kształtowania się wskaźnika produkcji szwajcarskiej w I kwartale b.r., zmuszeni jesteśmy ograniczyć się do omówienia polityki kilku gałęzi przemysłowych. Sytuacja w przemyśle włókienniczym była na ogół pomyślna w okresie trzech pierwszych miesięcy 1954 r. Produkcja przędzy bawełnianej, sztuczno-włókiennianej i mieszanej wzrosła w pierwszym kwartale do 7.873 ton w porównaniu z 6.776 ton w analogicznym okresie 1953 r. Produkcja tkanin zwiększyła się do 39,9 mln m. wobec 35,4 mln m odpowiednio.

W odniesieniu do produkcji rolniczej Monthly Bulletin of Statistics podaje cyfry dotyczące produkcji mięsa i mleka, co ilustruje poniższe zestawienie /w tys.ton metrycznych/:

	mięso	mleko
1953 styczeń	6,3	123
luty	6,0	118
marzec	7,1	138
1954 styczeń	6,2	139
luty	6,2	134
marzec	7,2	...

Stopa życiowa

Dane dotyczące kształtowania się cen oraz kosztów utrzymania Szwajcarii w pierwszym kwartale bieżącego roku nie wykazywały żadnych istotnych zmian w porównaniu z poprzednimi okresami. Potwierdzają to następujące dane wskaźnikowe /1948 = 100/:

Tabela Nr.9

		c e n y h u r t o w e				Koszty utrzy- mania
		ogólne	surowce	towary krajowe	towary import.	
1953	styczeń	99	99	100	98	104
	luty	99	99	99	98	104
	marzec	99	98	100	97	104
1954	styczeń	98	95	100	96	104
	luty	98	95	100	96	104
	marzec	99	95	100	97	104

Ilość bezrobotnych w Szwajcarii podlegała w I kwartale b.r. poważnym bardzo wahanom, co było spowodowane - podobnie jak i w analogicznym okresie ubiegłego roku - czynnikami sezonowymi, w szczególności rozpoczęciem sezonu budowlanego. Ilustrują to następujące dane /w tys./, przy czym nadmienić należy, iż obejmują one jedynie bezrobotnych zarejestrowanych:

1952	przeciętna miesięczna	5,3
1953	" "	5,0
1953	styczeń	19,3
	luty	11,6
	ma-rzec	4,2
1954	styczeń	15,9
	luty	10,6
	marzec	3,5

Znacznym ciężarem dla szwajcarskich mas pracujących są wydatki zbrojeniowe, które w latach powojennych wzrastają powoli lecz systematycznie. W roku finansowym 1953/54 kredyty na zbrojenia stanowiły w Szwajcarii 3,2% dochodu narodowego, podczas gdy w 1949 - 2,4%.

Źródła: Neue Zürcher Zeitung 108, 131, 136, 134, 118, 94, 132, 143, 90.

Direction of International Trade, marzec

Agefi 44 suplement

Le Monde 18.II.

Biki 31

Deutsche Zeitung 39, 25

Monthly Bulletin of Statistics, maj

WIELKA BRYTANIA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu dotychczasowych danych o handlu zagranicznym Wielkiej Brytanii za I kwartał 1954 r. /patrz WHZ Nr.16/147 str.26 i nast/ podajemy w oparciu o "Board of Trade Journal" dalsze informacje na ten temat:

Struktura towarowa eksportu brytyjskiego w I kwartale 1954 r. przedstawiała się następująco:

Tabela Nr.1

E k s p o r t /wraz z reeksportem/

	I kwartał 1954 r. w tys.funt.	Wskaźniki wolumenowe	
		I kw.53 1950 = 100	I kw.54r. 1950 = 100
<u>Żywność, napoje i tytoń</u>	37.549	99	109
w tym:			
cukier i wyroby cukiernicze	7.813	77	93
kawa,kakao,herbata i przy-			
prawy korzenne	3.335	64	74
napoje	11.177	130	135
tytoń i wyroby	5.895	105	102
inne artykuły spożywcze	7.734	x/	x/
<u>Surowce podstawowe</u>	25.991	95	101
w tym:			
wełna i produkty pokrewne	17.324	93	100
inne surowce	8.667	x/	x/
<u>Paliwa mineralne i smary</u>	39.183	153	176
w tym:			
węgiel,koks i brykiety	17.588	92	89
ropa naftowa i produkty			
pochodne	21.595	376	494
<u>Wyroby gotowe i półfabry-</u>			
<u>katy</u>	549.316	90	100
w tym:			
chemikalia	47.289	105	125
skóry,wyroby skórzane			
i futerka wyprawione	4.270	84	73
wyroby gumowe	8.737	88	116
wyroby z drewna i korka			
/bez mebli/	558	89	101
przędza i tkaniny wełniane	22.297	86	80
papier,tektura i wyroby	8.177	73	98

x/ dla pozycji tych nie zostały podane wskaźniki wolumenowe, jednakże uwzględniono je przy obliczeniu wskaźnika wolumenowego dla całej grupy towarowej.

	I kwartał 1954 r.	Wskaźniki wolumenowe	
	w tys. funtów	I kw. 1953 1950 = 100	I kw. 1954
przędza i tkaniny			
bawełniane	30.084	78	85
syntetyczne włókna i tkaniny	10.758	80	102
różne wyroby tekstylne	23.050	75	88
różne wyroby z minerałów niemetalicznych	14.265	85	96
srebro, platyna i biżuteria	3.124	63	52
żelazo i stal	33.719	90	98
podstawowe metale nieżelazne	13.704	84	85
wyroby metalowe	35.751	99	105
maszyny nieelektryczne	106.322	105	110
maszyny i aparaty elektryczne	45.380	102	106
pojazdy mechaniczne i samoloty	77.452	82	96
tabor kolejowy	11.816	103	120
statki i łodzie	12.882	66	102
urządzenia sanitarne, sprzęt elektrotechn., meble itp.	5.670	116	111
instrumenty naukowe, optyczne, aparaty fotograficzne, zegarki	7.780	104	125
odzież, obuwie itp.	11.431	83	74
różne wyroby gotowe	14.800	81	94
Eksport ogółem /łącznie z pozycjami niewyszczególnionymi/	673.196	94	103
Eksport łącznie z re-eksportem	701.200	95	104

Eksport najważniejszej grupy towarów - wyroby gotowe, - który decyduje o ogólnym poziomie wywozu brytyjskiego, przedstawiał się zbiorczo w I kwartale b.r. następująco:

Tabela Nr.1a

	I kwartał 1954 r. w tys.funt.	Wskaźniki wolumenowe	
		I kw.1953	I kw.1954
		1950 = 100	
metale	83.174	92	98
wyroby przemysłu maszynowego	261.632	95	105
tekstylia	86.189	79	86
inne wyroby gotowe	118.321	91	102

Wolumen ogólnego eksportu /bez reeksportu/ wzrósł w I kwartale 1954 r. o 9,6% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Wzrost eksportu w I kwartale b.r. w porównaniu z poziomem sprzed roku - objął wszystkie grupy towarowe. Wolumen wywozu żywności, napojów i tytoniu podniósł się o 10,1% wobec I kwartału 1953 r., surowców podstawowych - o 6,3%, paliw mineralnych i smarów - o 15%, wyrobów gotowych - o 11,1%. W ogólnej grupie - wyroby gotowe - eksport metali wzrósł w I kwartale 1954 r. w porównaniu z poziomem pierwszych trzech miesięcy 1953 r. o 6,5%, wyrobów przemysłu maszynowego - o 10,5%, tekstyliów - o 8,8% i innych wyrobów gotowych - o 12%.

W I kwartale b.r. eksport samochodów osobowych wyniósł 84.306 szt. wartości £ 27,8 mln, to znaczy o 17.168 szt. i £ 4,1 mln więcej niż w roku ubiegłym. Wywóz samochodów ciężarowych w I kwartale 1954 r. w ilości 32.771 szt. i wartości £ 18,3 mln, osiągnął najwyższy poziom od ostatniego kwartału 1952 r. Do wzrostu eksportu samochodów brytyjskich przyczyniły się, jak podaje "Neue Zürcher Zeitung", rozluźnienie restrykcji importowych ze strony Australii i Nowej Zelandii oraz rozszerzenie rynków zbytu w krajach Europy zachodniej. Dotyczy to w pierwszym rzędzie Szwecji, Belgii, Holandii i Danii.

Struktura towarowa importu brytyjskiego w I kwartale 1954 r. przedstawiała się następująco:

Tabela Nr.2

	I kwartał 1954 r. w tys.funt.	Wskaźniki wolumenowe	
		I kw.1953	I kw.1954
		1950 = 100	
<u>Żywność, napoje i tytoń</u>	333.853	99	112
w tym:			
bydło rzeźne	7.198	93	112
mięso i wyroby mięsne	61.847	108	97
produkty mleczarskie,			
jaja, miód	51.458	90	106
ryby i przetwory	4.814	63	91
zboża i przetwory	40.464	111	96
owoce i warzywa	45.500	108	111
cukier i wyroby cukiernicze	35.952	76	159

	I kwartał 1954 r. w tys.funt.	Wskaźniki wolumenowe	
		I kw.1953 1950 = 100	II kw.1954
kawa, kakao, herbata i przyprawy korzenne	59.202	132	171
napoje	4.760	83	77
tytuł i wyroby	12.000	45	67
<u>Surowce podstawowe</u>	243.540	107	99
w tym:			
skóry i futerka nie- wyprawione	12.199	106	96
nasiona i orzechy			
oleiste	21.631	105	114
kauczuk	12.843	121	116
drewno i korek	22.945	109	81
masa papiernicza i makulatura	17.972	86	118
wełna i produkty po- krewne	52.889	152	101
bawełna	30.247	69	82
różne włókna tekstylne	10.186	137	118
nawozy sztuczne i mi- nerały/bez paliw/	8.867	92	113
rudy metali i złom	32.904	92	115
różne surowce zwierzę- ce i roślinne /nie jadalne/	9.487	102	126
tłuszcze i oleje zwie- rzęce i roślinne	10.878	83	71
<u>Paliwa mineralne i smary</u>	77.842	136	159
w tym:			
ropa naftowa i produk- ty pochodne	76.570	136	156
<u>Wyroby gotowe i półfabry- katy</u>	161.297	109	127
w tym:			
chemikalia	25.609	98	138
skóry, wyroby skórzane i futerka wyprawione	6.014	126	142
wyroby z drewna i kor- ka /bez mebli/	8.346	70	119
papier, tektura i wyro- by	11.251	70	139
przędza, wyroby tekstyl- ne /bez odzieży/	19.061	45	97
żelazo i stal	9.703	266	153
podstawowe metale nieżelazne	37.476	107	118
maszyny nieelektryczne	18.705	192	120
maszyny i aparaty elek- tryczne	3.549	122	227

	I kwartał 1954 r. w tys. funt.	Wskaźniki wolumenowe	
		I kw. 1953	I kw. 1954
		1950 = 100/	
odzież i obuwie	3.286	55	117
Import ogółem /łącznie z pozycjami niewyszczególnionymi/	821.216	106	113

Wolumen ogólnego importu w I kwartale 1954 r. wzrósł o 6,6% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Import żywności, napojów i tytoniu wzrósł o 13,1%, paliw mineralnych i smarów - o 16,9%, a wyrobów gotowych - o 16,4%. Spadł natomiast w pierwszych trzech miesiącach bieżącego roku roku wolumen przywozu podstawowych surowców o 7,5% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r.

Struktura geograficzna handlu zagranicznego Wielkiej Brytanii w I kwartale 1954 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. przedstawiała się następująco /przeciętne mies. w mln funtów/:

Tabela Nr.3

	I m p o r t /cif/		Eksport łącznie z reeksportem /fob/		Saldo
	I kw. 1953	I kw. 54	I kw. 53	I kw. 54	
<u>Obszar dolarowy</u>	44,16	42,97	30,93	30,19	-12,78
w tym:					
Kanada	16,99	17,10	11,67	10,80	- 6,29
U.S.A.	23,86	20,54	14,00	12,85	- 7,69
Kuba	0,69	1,67	0,39	0,39	- 1,27
Meksyk	0,35	0,33	0,59	0,51	+ 0,18
Wenezuela	0,68	1,58	1,77	1,81	+ 0,23
<u>Kraje nieszter- lingowe OEEC</u>					
<u>i ich kolonie</u>	64,22	64,41	63,09	66,19	+ 1,78
w tym:					
Szwecja	7,75	7,69	7,17	8,11	+ 0,42
Norwegia	3,58	3,53	5,23	5,50	+ 1,97
Dania	10,32	9,74	6,96	6,39	- 3,34
Niemcy zach.	6,16	6,69	6,54	7,08	+ 0,39
Holandia /bez Antyl/	7,60	7,95	8,47	8,85	+ 0,90
Belgia/Luksem- burg	6,09	4,38	4,91	5,71	+ 1,33
Francja	10,60	11,93	7,93	9,08	- 2,87
Szwajcaria					
i Lichtenstein	1,81	1,95	2,50	2,37	+ 0,43
Portugalia	0,99	1,24	2,36	2,53	+ 1,29
Włochy	3,63	4,06	5,74	5,53	+ 1,47

	I m p o r t /cif/		Eksport łącznie z reeksporem /fob/		Saldo
	I kw.53	I kw.54	I kw.53	I kw.54	I kw.54
Austria	0,98	1,01	0,73	0,77	+ 0,24
Grecja	0,97	0,62	1,20	1,51	+ 0,89
Turcja	0,68	0,69	2,03	1,17	+ 0,48
Obszar szterlin- gowy	128,98	133,10	102,09	112,83	-20,27
w tym:					
Unia Afryki					
Połudn.	6,25	7,74	14,37	13,98	+ 6,25
Rodezja i Nya- saland	5,79	5,76	4,16	3,94	- 1,82
Indie	8,28	13,75	8,92	10,06	- 3,68
Pakistan	3,18	2,97	2,71	4,44	+ 1,47
Cejlon	2,61	2,43	1,95	1,61	- 0,82
Australia	25,85	20,85	14,95	21,45	+ 0,60
Nowa Zelandia	15,29	17,76	7,30	9,56	- 8,20
BrytaAfryka zachodnia	14,36	16,18	8,65	7,93	- 8,25
Bahrain, Ku- wait, Quatar	12,64	12,72	2,34	2,28	-10,44
Irlandia	7,88	7,97	7,84	9,28	+ 1,32
Irak	6,06	3,54	2,39	1,95	- 1,59
Pozostałe kraje	35,02	33,26	22,38	24,53	- 8,72
w tym:					
Argentyna	7,93	7,66	0,91	2,13	- 5,53
Brazylia	1,28	2,73	1,70	1,01	- 1,72
Urugwaj	2,97	1,53	0,41	1,36	- 0,16
Zw. Radziecki	2,23	2,75	1,75	1,58	- 1,17
Polska	1,64	1,31	0,47	0,74	- 0,57
N.R.D.	0,18	0,14	0,11	0,14	-
Czechosłowacja	0,82	0,59	0,24	0,28	- 0,31
Rumunia	-	0,03	0,27	0,07	+ 0,04
Chińska Rep.					
Ludowa	0,57	0,67	0,75	0,41	- 0,26
Japonia	0,96	0,37	1,42	1,45	+ 1,08
Indonezja	0,51	0,48	1,18	0,94	+ 0,46
Iran	0,17	0,28	0,38	0,44	+ 0,15
Arabia Saudyj- ska	0,52	0,13	0,42	0,45	+ 0,32
Egipt	1,07	2,46	1,38	2,16	- 0,30
Izrael	1,35	1,48	0,73	0,79	- 0,69
Syria	1,09	0,44	0,45	0,48	+ 0,04
Jugosławia	0,73	0,73	0,51	0,80	- 0,07
Hiszpania	4,60	4,11	2,33	2,43	- 1,68
Finlandia	3,80	3,06	1,72	2,22	- 0,84
Ogółem	272,38	273,74	218,49	233,74	-40,00

W pierwszym kwartale 1954 r. średnia miesięczna wartość eksportu brytyjskiego do obszaru dolarowego wykazała niewielki spadek w porównaniu z poziomem analogicznego okresu 1953 r. Jednocześnie towarzyszył temu spadek importu Wielkiej Brytanii z obszaru dolarowego, średnio miesięcznie o 2,3%. Obroty brytyjskie ze strefą dolara zamknęły się w I kwartale 1954 r. średnim miesięcznym deficytem w wysokości £ 12,78 mln.

W obrotach z krajami niesztetlingowymi OEEC i ich koloniami eksport brytyjski osiągnął w pierwszych trzech miesiącach bieżącego roku przeciętny wzrost wartościowy o 4,9% w porównaniu sprzed rokiem, a import Wielkiej Brytanii z tego obszaru geograficznego wykazał tylko niewielki wzrost, co w rezultacie dało Wielkiej Brytanii saldo dodatnie £ 1,78 mln miesięcznie. Średni miesięczny eksport Wielkiej Brytanii do strefy sztetlingowej wzrósł w I kwartale b.r.o 14,5% w porównaniu z przeciętnym miesięcznym poziomem odpowiedniego kwartału 1953 r., a import brytyjski z tego obszaru podniósł się o 3,2%. Obroty ze strefą sztetlingową zamknęły się w I kwartale b.r. przeciętnym miesięcznym deficytem w wysokości £ 20,27 mln. W handlu z pozostałymi krajami Wielka Brytania miała średni miesięczny deficyt £ 8,72 mln, przyczym w porównaniu z analogicznym kwartałem 1953 r. poziom eksportu wzrósł o 9,6%, a import spadł o 4,9%.

Wskaźnik cen importowych obliczany przez Board of Trade wzrósł w kwietniu 1954 r. o 2 punkty i osiągnął 98 punktów /1953 r. = 100/. Jednocześnie wskaźnik cen eksportowych nie wykazał w kwietniu żadnych zmian, utrzymując się na tym samym poziomie /99 punktów/, co od sześciu miesięcy. W konsekwencji "terms of trade" /stosunek cen importowych do eksportowych/ pogorszyły się w porównaniu z poprzednim miesiącem, podnosząc się o 2 punkty do 99 punktów.

Wzrost wskaźnika cen importowych spowodowany został głównie wyższymi cenami kakao i herbaty, oraz sezonowym wzrostem cen niektórych świeżych owoców i jarzyn.

Jakkolwiek ogólny poziom cen eksportowych wyrobów brytyjskich nie uległ w kwietniu zmianie, to jednak ceny metali spadły nadal o 1 punkt, uzyskując najniższy dotychczas poziom 95 punktów. Towarzyszył temu wzrost cen tekstyliów, których wskaźnik podniósł się o 2 punkty do 103 uzyskując najlepszy od szeregu miesięcy poziom.

Według danych "Financial Times" ostateczne cyfry obrotów brytyjskich w kwietniu i w ciągu 4 miesięcy 1954 r. przedstawiały się następująco /w mln funtów/

Tabela Nr.4

	kwiecień 1954 r.	pierwsze cztery miesiące 1954 r.	1953 r.
Eksport /f.o.b./ x/	233,0	934,2	879,0
import /c.i.f./	284,3	1.104,7	1.109,5
saldo	- 51,3	-170,5	- 230,5

Wartość eksportu w kwietniu była o £ 0,5 mln wyższa od średniej miesięcznej wywozu pierwszego kwartału 1964 r. Średni miesięczny eksport w ciągu pierwszych 4 miesięcy bież. roku wykazał wzrost o £ 14,5 mln, czyli o 7% w porównaniu z poziomem analogicznego okresu 1953 r.

Import kwietniowy wzrósł o £ 10,5 mln wobec średniej miesięcznej I kwartału b.r. Przeciętna miesięczna wartość importu w ciągu pierwszych 4 miesięcy 1954 r. wykazała nieznaczny spadek do £ 276 mln wobec £ 277 mln przed rokiem.

W obrotach z obszarem szterlingowym, jak informuje "Financial Times", eksport brytyjski w okresie styczeń - kwiecień b.r. wzrósł o 10%, a import z tej strefy podniósł się o 2% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. W rezultacie nadwyżka importu brytyjskiego nad eksportem w tym kierunku spadła o £ 7 mln miesięcznie, czyli o 23%. Eksport do obszaru dolarowego spadł w tym czasie o 4% lecz jednocześnie import skurczył się aż o 10%, skutkiem czego deficyt brytyjski zmniejszył się o 20% w porównaniu sprzed rokiem. Wywóz do krajów OEEC był o 5% wyższy, zaś do reszty krajów nieszterlingowych o 14% wyższy aniżeli w okresie styczeń - kwiecień 1953 r. Ponieważ jednocześnie import z obydwu tych obszarów nie uległ w ciągu pierwszych 4 miesięcy b.r. większym zmianom, Wielka Brytania uzyskała w stosunku do krajów OEEC nadwyżkę w wysokości £ 2 mln miesięcznie wobec nieзначnego deficytu przed rokiem, a w stosunku do reszty krajów nieszterlingowych zmniejszyła deficyt o 22%.

Eksport metali w kwietniu wyniósł £ 29 mln i kształtował się tylko nieco niżej wysokiego przeciętnego poziomu osiągniętego w okresie październik - grudzień 1953 r. Wzrósł również nadal wywóz nafty. Eksport wyrobów przemysłu maszynowego wartości £ 87 mln utrzymał się mniej więcej na poziomie średniej miesięcznej I kwartału b.r. Nastąpił tu jednak spadek wywozu generatorów, kabli elektrycznych, samolotów i statków. Spadła również wartość eksportu żywności i napojów /głównie skutkiem mniejszego zbytu whisky/.

Wzrost importu w kwietniu w porównaniu ze średnim miesięcznym poziomem pierwszego kwartału 1954 r. spowodowany został głównie zwiększonym przywozem surowców podstawowych, zwłaszcza wełny surowej i tranu wielorybiego. Spadł natomiast import kukurydzy, cukru i tytoniu.

Jednakże w ciągu pierwszych 4 miesięcy 1954 r. import surowców podstawowych spadł o £ 8 mln miesięcznie w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Spowodowane to zostało głównie spadkiem cen importowych, jak również mniejszym przywozem surowej wełny, tarcicy i kauczuku. Jednocześnie w omawianym okresie bież. roku wzrósł ilościowo przywóz kakao, herbaty i kawy, czemu towarzyszył wzrost cen tych towarów. Ponadto zwiększył się przywóz cukru nierafinowanego, pasz, chemikaliów, dykty i tektury. Import pszenicy, jęczmienia, żelaza i stali kształtował się na poziomie niż-

szym aniżeli w okresie styczeń - kwiecień 1953 r.

Brytyjskie Ministerstwo Handlu opublikowało z mocą obowiązującą od 21 maja b.r. listę zmian w dotychczasowych cłach importowych, nakładanych na produkty rolnicze. Zmiany te dotyczą importu świeżych śliwek, poziomek, jak również szeregu roślin hodowlanych, w tym drzew, krzewów i kwiatów. Chodzi tu o znaczne podwyższenie ceł sezonowych przy jednoczesnym ujednoliceniu procedury celnej. W wyniku tej rewizji ceł świeże śliwki np. będą podlegały w okresie od 1 lipca do 31 października b.r. ocenie w wysokości 16 s 9 d za 1 cwt /50,8 kg/, podczas gdy w okresie od 1 do 30 czerwca b.r. istniejące cło zastąpione będzie cłem w wysokości 10% ad walorem.

Ostatnia zmiana ceł importowych nastąpiła na skutek długotrwałych żądań brytyjskich rolników i ogrodników, którzy domagali się ochrony produkcji krajowej przed importem z zagranicy. Nowe cła mają być odtąd jedynym środkiem ochrony dla szeregu brytyjskich produktów rolniczych, gdyż równocześnie z dniem 21 maja b.r. zniesione zostały ograniczenia ilościowe na import tych produktów z obszaru szterlingowego, Europy zachodniej i innych krajów. Zdaniem "Neue Zürcher Zeitung" należy oczekiwać dalszego rozszerzenia obecnej listy zmian celnych, jednakże ogólne zastąpienie restrykcji ilościowych na import do Wielkiej Brytanii artykułów rolnych przez zrewidowanie cła nie wchodzi obecnie w rachubę.

Ponieważ w niektórych wypadkach ostatnie podwyższenie ceł koliduje z zobowiązaniami Wielkiej Brytanii, wynikającymi z jej przynależności do G.A.T.T., rząd brytyjski musiał zastosować wyjątkowy system proceduralny, ustalony dla takich wypadków na VIII Sesji GATT w październiku 1953 r. /por. WHZ Nr. 44/127 str. 43/. Jak wiadomo na powyższej sesji GATT upoważniono Wielką Brytanię do podwyższenia stawek celnych na pewne artykuły rolnicze. Jednakże zobowiązano przy tym Wielką Brytanię, iż w wypadku jeśli zamierza ona podnieść taryfy celne, to musi ona przede wszystkim zawiadomić sekretarza generalnego GATT i kraje których będzie to dotyczyło. O ile w ciągu 30 dni nie zostanie wniesiony protest, Wielka Brytania ma prawo przeprowadzić podniesienie taryf, jeśli jednak protest zostanie zgłoszony, to sprawa zostanie przedłożona komisji arbitrażowej GATT dla ostatecznej oceny.

Wielka Brytania podejmuje coraz żywszą akcję w kierunku rozszerzenia wymiany handlowej z krajami obozu pokoju. Jak informuje "Financial Times", przy końcu maja b.r. przedstawiciele Wielkiej Brytanii przeprowadzili w Genewie rozmowy na ten temat z przedstawicielami Chińskiej Republiki Ludowej. Szczegóły pertraktacji nie zostały jeszcze opublikowane. Rozmowy odbyły się na dwóch szczeblach: między wiceministrem Handlu Zagranicznego Chińskiej Republiki Ludowej, Lei-Jen-Min, i brytyjskim chargé d'affaires w Pekinie, Trevelyan, oraz

między Lei-Jen-Min a dyrektorem sekcji zagranicznej "British Federation of Industries", Tennant'em. "Financial Times" informuje w oparciu o źródła zazwyczaj dobrze poinformowane, iż Chiny wyrażają chęć nabycia głównie ciężkiego sprzętu inwestycyjnego, co ciągle jednak nspotyka się z odmową ze strony rządu brytyjskiego. Wielka Brytania oferuje natomiast nawozy sztuczne, maszyny drukarskie, materiały budowlane i domy prefabrykowane. Chińska Republika Ludowa mogłaby ze swej strony dostarczać jedwab, zboże, szczerinę dla szczotek itp.

Coraz większego znaczenia dla przemysłu brytyjskiego i ogólnej sytuacji gospodarczej Wielkiej Brytanii nabierają wzrastające zamówienia ze strony Związku Radzieckiego. Według danych przedstawionych przy końcu kwietnia 1954 r. przez prezesa Radziecko-Brytyjskiej Izby Handlowej w Londynie, Greville'a, wartość łącznych zamówień uplasowanych od początku bieżącego roku przez Związek Radziecki, waha się w granicach od £ 30 - 40 mln.

Cyfra ta obejmuje między innymi znaczne zamówienia radzieckie w Wielkiej Brytanii na kutry rybackie, maszyny tekstylne, maszyny do butelkowania mleka, obrabiarki, urządzenia do walcowni, maszyny do obróbki drewna, generatory Diesla, tablice rozdzielcze i inny sprzęt elektrotechniczny, kable dla wysokiego napięcia i wiele innych rodzajów wyposażenia przemysłowego. Według oceny Greville'a fakt, że import do Wielkiej Brytanii zbóż, budulca i konserw został wyjęty spod kontroli rządowej i przekazany kupcom prywatnym, powinien przyczynić się do dalszego rozwoju obopólnego handlu z ZSRR, obejmując towary, które dotychczas nie były tradycyjnymi artykułami wzajemnej wymiany. Jak podkreślił dalej prezes Radziecko-Brytyjskiej Izby Handlowej, do otrzymania tak znacznych zamówień radzieckich w poważnym stopniu przyczyniły się wizyty handlowców i przemysłowców brytyjskich w Moskwie: od początku bieżącego roku udało się tam 120 przedstawicieli brytyjskich. Greville, który jest jednocześnie prezesem "Churchill Machine Tool Company", odwiedził również niedawno Moskwę na czele delegacji brytyjskich przedstawicieli przemysłu obrabiarkowego.

Według doniesienia "Financial Times" z drugiej dekady maja b.r., brytyjska firma Platt Bros /Oldham/ uzyskała poważne zamówienia na dostawę do ZSRR maszyn włókienniczych wartości £ 7 mln. W myśl oświadczenia rzeczownika tej firmy, który podpisał umowę po 9-tygodniowych pertraktacjach z Radzieckim Ministerstwem Handlu Zagranicznego, wykonanie tej umowy zostanie powierzone szeregowi brytyjskich zakładów przemysłowych w Yorkshire i Lancashire. Zamówienie powyższe uważane jest za największe otrzymane z ZSRR w W. Brytanii od zakończenia wojny.

Jednocześnie ze zwiększającym się napływem zamówień radzieckich wzrasta presja kół przemysłowych Wielkiej Brytanii na rząd brytyjski w kierunku zniesienia ograniczeń w eksporcie do ZSRR. Jak wiadomo rząd brytyjski, pod naciskiem Waszyngtonu kontynuuje sprzeczną z interesami na-

rodu politykę embargo w stosunku do ZSRR, Chin Ludowych i innych krajów obozu pokoju. "Financial Times" informuje, iż ostatnio w poważnym stopniu wzrasta presja na rząd przeciw polityce embargo ze strony brytyjskiego przemysłu stocznioowego. Zmusiło to rząd brytyjski do oświadczenia, iż będzie popierał eksport statków do ZSRR, zastrzegając jednak przy tym, że o ile eksport taki nie będzie sprzeczny z wymogami "bezpieczeństwa". Zdaniem jednak ministra Board of Trade, Heathcoat Amory, należy liczyć się z możliwością szerszego udzielania licencji eksportowych ze strony rządu brytyjskiego.

Agencja Reutersa z końca kwietnia doniosła o decyzji Board of Trade zniesienia z dniem 3 maja b.r. restrykcji przy eksporcie kauczuku z W. Brytanii do krajów demokracji ludowej, z wyjątkiem Chińskiej Republiki Ludowej.

Przy wywozie /z wyjątkiem do Chin, Hong-Kongu, Macao i Tybetu/ m.in. pasz, kauczuku, pewnych gatunków żywic, i wosków, niektórych barwników, olejków eterycznych, pewnych rodzajów drewna, niektórych metali i stopów /w różnych postaciach/, pewnych gatunków skór, niektórych produktów posmółowych, niektórych wyrobów z platyny, nie będą wymagane licencje eksportowe.

F i n a n s e

Rezerwy złota i dolarów obszaru szterlingowego w kwietniu 1954 r. wzrosły o £ 135 mln /w porównaniu ze wzrostem o £ 102 mln w marcu b.r./ do łącznej wysokości £ 2.820 mln^{1/}. Przyrost rezerw w kwietniu b.r. stanowi najwyższy wzrost miesięczny od pierwszego kwartału 1951 r., kiedy to na skutek "konjunktury koreańskiej" osiągnął on za trzy miesiące £ 458 mln, czyli ca. £ 153 mln w skali miesięcznej. Należy tu jeszcze dodać, że rezerwy przy końcu kwietnia osiągnęły najwyższy poziom od października 1951 r., kiedy to wynosiły £ 3.080 mln. Cyfra rezerw złoto-dolarowych, osiągniętych przez obszar szterlingowy w kwietniu obejmuje £ 9 mln otrzymanych tytułem "pomocy" zbrojeniowej z USA oraz £ 7 mln z rozrachunku marcowego w EPU. Jeżeli więc odliczyć sumę "pomocy" amerykańskiej i wpływy z EPU, rzeczywista nadwyżka rezerw, wynikająca z operacji gospodarczych, wyniosła w omawianym miesiącu £ 119 mln /wobec £ 86 mln w marcu/.

Kształtowanie się rezerw złoto-dolarowych obszaru szterlingowego w kwietniu - w porównaniu z poprzednimi trzema miesiącami ilustruje poniższe zestawienie /w mln. dolarów/:

1/ Według ostatnich doniesień Reutersa, rezerwy złota i dolarów strefy szterlingowej wynosiły na koniec maja £ 2985 mln.

Tabela Nr.5

	Rozrachunek z EPU	Inne salda złota i dolarów	"Pomoc" z USA	Zmiany w stanie rezerw	Stan rezerw
1954 r.					
kwiecień	+ 7	+ 119	+ 9	+ 135	2.820
marzec	+ 2	+ 86	+ 14	+ 102	2.685
luty	+ 7	+ 2	+ 31	+ 40	2.583
styczeń	- 4	+ 14	+ 15	+ 25	2.543

Brak jest dotychczas oficjalnej analizy czynników, które przyczyniły się do poważnego wzrostu rezerw dewizowych w ciągu kwietnia b.r. Według oceny "Financial Times" wzrost eksportu surowców szterlingowych mógł w poważnym stopniu przyczynić się do uzyskania nadwyżki złoto-dolarowej. Cytowany dziennik podkreśla, że wprowadzie w marcu eksport dolarowy Wielkiej Brytanii wzrósł tylko nieznacznie i był niższy od szczytowego poziomu roku ubiegłego, to jednak podstawowe surowce, wywożone przez strefę szterlingową, znajdowały się w sezonie zwykłego o tej porze zwiększonego popytu, czemu towarzyszyła tendencja wzrostu ich cen. Cytowane pismo przypuszcza, iż do uzyskania znacznej nadwyżki ze strony Wielkiej Brytanii wobec EPU w kwietniu b.r. /\$ 78,9 mln w porównaniu z \$ 13,6 mln w marcu/ przyczyniły się w pewnym stopniu większe sprzedaże towarów szterlingowych. Poza tym za dość istotną przyczynę wzrostu rezerw złoto-dolarowych obszaru szterlingowego w kwietniu uważa się w niektórych kołach Londynu wzrost zaufania do waluty szterlingowej, co stoi w związku z otwarciem wolnego rynku złota w Londynie oraz przyrzeczeniem częściowej wymienialności funta /patrz "WZ" Nr.16/147 str.36 i nast./. Otwarcie wolnego rynku złota w Londynie przyciągnęło znaczne ilości złota z różnych krajów szterlingowych i innych. Ponadto, zdaniem brytyjskiego Ministerstwa Skarbu, znaczną rolę odegrał tu napływ złota ze Związku Radzieckiego, tytułem spłaty dostaw szterlingowych. Jednocześnie ułatwienia w rozliczeniach szterlingowych wzmogły popyt szeregu klientów zagranicznych na funty szterlingów, przy dążności do zwiększenia ich zapasów. W kwietniu zanotowano również napływ krótkoterminowych kapitałów, tzw. "hot money".

Z takiej oceny wynika, iż niektóre czynniki, które przyczyniły się do wzrostu rezerw dewizowych w kwietniu, posiadały charakter doraźny. Zdaniem "Neue Zürcher Zeitung" nie należy przewidywać długiego trwania podobnej sytuacji, a raczej trzeba liczyć się z możliwością zwrotu tendencji w wypadku zachwiania się zaufania do funta. W tym stanie rzeczy, stwierdza cytowany dziennik, Wielka Brytania i inne kraje szterlingowe ciągle jeszcze nie mają podstaw do osłabienia wysiłków w kierunku uzyskania zdrowszej sytuacji na odcinku bilansu płatniczego, który jak wiadomo jest newralgicznym punktem w całokształcie gospodarki brytyjskiej.

W połowie maja bieżącego roku Bank Anglii obniżył stopę procentową z 3,5% do 3%. Należy przypomnieć, iż 17 września 1953 r. stopa procentowa niżona została z 4% do 3,5%. Ostatnie obniżenie stopy procentowej nie stanowiło zaskoczenia dla brytyjskich kół finansowych, gdyż od dłuższego czasu krążyły pogłoski na ten temat, w związku z czym londyński rynek finansowy zareagował już przedtem pewną obniżką pobieranych odsetek. Zdaniem pisma "Daily Worker" na ostateczną decyzję Banku Anglii wpłynęły dwa zasadnicze momenty. Po pierwsze rząd brytyjski zamierza drogą obniżenia stopy procentowej ułatwić kredytowanie przemysłu krajowego i w ten sposób wpłynąć na pobudzenie inwestycji przemysłowych. Oznacza to jednocześnie, że przemysłowcy otrzymają dodatkowe zyski przypadające właśnie z różnicy w poziomie stopy procentowej. Warto tu dodać, że już sam budżet na rok finansowy 1954/55 przewiduje znaczne ulgi podatkowe dla nowych inwestycji.

Poza tym jedną z głównych przyczyn obniżki stopy bankowej była dążność do zrównania jej z poziomem istniejącym w głównych zagranicznych ośrodkach finansowych, aby w ten sposób zapobiec notowanemu ostatnio znacznemu napływowi do Londynu krótkoterminowych kapitałów "hot money", żerujących na wysokim oprocentowaniu. Według informacji dziennika "Le Monde" szczególnie poważnie wzrósł ostatnio napływ do Londynu krótkoterminowych kapitałów amerykańskich. W tej sytuacji istniało niebezpieczeństwo, że gdyby dysproporcja między poziomem stopy procentowej w Wielkiej Brytanii a zagranicą istniała nadal, mogłaby ona spowodować dalszy poważny napływ "hot money", wywołując tym samym iluzoryczny wzrost rezerw dewizowych.

Jak już informowaliśmy /patrz "WZ" Nr.16/147 str. 35 i nast./ w kwietniu Wielka Brytania przekazała radzie ministrów OEEC swoje wnioski w sprawie przedłużenia działalności EPU oraz regulacji zadłużenia wobec swoich głównych wierzycieli, a w pierwszym rzędzie w stosunku do Niemiec zachodnich. Sugestie brytyjskie łącznie z propozycjami innych krajów - członków EPU - były rozpatrywane na posiedzeniu rady ministrów OEEC w Paryżu, która zakończyła się w dniu 7 maja b.r. Postanowienia jakie zapadły na tym posiedzeniu uzgodniły między innymi trzy podstawowe zasady kompromisu odnośnie wzajemnych stosunków pomiędzy wierzycielami a dłużnikami EPU, /patrz "WZ" Nr.20/151 str.13 i nast./. Wedno z postanowień przewiduje bezpośrednio rozmowy bilateralne pomiędzy wierzycielami a dłużnikami EPU w celu szczegółowego uzgodnienia warunków uregulowania długu.

Bezpośrednio po zakończeniu obrad rady ministrów OEEC, w Bonn odbyły się dwustronne rozmowy pomiędzy brytyjskim kanclerzem skarbu, Butlerem, a ministrami bońskimi w sprawie uregulowania długu Wielkiej Brytanii wobec Niemiec Zachodnich. W wyniku tych rozmów rząd boński zgodził się na 50%-ową regulację długu ze strony Wielkiej Brytanii /jak również innych krajów EPU/, z czego 25% ma być

zapłacona w złocie, a 75% długu ma być skonsolidowane. Spłata pozostałych 50% długu będzie uregulowana w ramach dotychczasowych przepisów EPU. Jak informuje "Financial Times", warunki operacji konsolidacyjnej nie zostały jeszcze uzgodnione, jednak okres umarzania obligacji będzie przypuszczalnie nieco krótszy od siedmiu lat zaproponowanych przez Wielką Brytanię.

Produkcja

Według danych "Financial Times" wskaźnik produkcji przemysłowej w pierwszych trzech miesiącach 1954 r. w porównaniu z analogicznymi miesiącami 1953 r. przedstawiały się następująco /1948 = 100/:

	1954 r.			1953 r.		
	stycz.	lut.	marzec	stycz.	lut.	marzec
Wskaźnik ogólny	127	130	130	118	122	124
Górnictwo i kapieniolołomy	117	118	118	118	116	115
Przemysł przetwórczy	130	133	134	119	123	126
Gaz, elektryczność, woda	161	165	152	153	151	142

Zgodnie z prowizorycznymi danymi "Central Statistical Office" wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej w kwietniu wahał się w granicach 124-125 punktów, w porównaniu ze 118 w kwietniu 1953 r.

"Financial Times" oblicza, iż poziom produkcji przemysłowej w ciągu pierwszych 4 miesięcy b.r. był o ca.6% wyższy, aniżeli w analogicznym okresie 1953 r., jednakże był niższy od poziomu ostatniego kwartału 1953 r.

Produkcja samochodów osobowych w ciągu pierwszych 4 miesięcy 1954 r. osiągnęła 241.392 szt. w porównaniu ze 173.369 szt. w analogicznym okresie 1953 r., co oznacza wzrost o ponad 30%. Jednocześnie produkcja samochodów ciężarowych wyniosła w powyższym okresie bież. roku 82.942 szt. wobec 77.825 szt. przed rokiem,

Wzrost produkcji, aczkolwiek znacznie mniejszy, zanotowano w przemyśle stali i żelaza, co wynika z niższego zestawienia /dane w tys. ton/:

Tabela Nr.6a

Stal w sztabach i wlewkach

	1954 r.		1953 r.	
	średnia tygodniowa produkcja	w skali rocznej	średnia tygodn. produkcja	w skali rocznej
I kwartał	361,1	18.777	350,1	18.207
marzec	364,8	18.969	351,4	18.272
kwiecień	368,4	19.155	348,5	18.124

Tabela Nr.6b

Surówka żelaza

	1 9 5 4 r.		1 9 5 3 r.	
	średnia tygodn. produkcja	w skali rocznej	średnia tygodniowa produkcja	w skali rocznej
I kwartał	227,9	11.848	214,5	11.152
marzec	230,9	12.007	215,7	11.216
kwiecień	232,1	12.069	212,7	11.063

W kwietniu b.r. produkcja stali oraz surówki żelaza osiągnęła najwyższy dotychczas notowany poziom, wynosząc odpowiednio ponad 19 mln i 12 mln ton w skali rocznej. Według przewidywań "Iron and Steel Board", wobec zwiększonej zdolności przetwórczej brytyjskiego przemysłu stalowego, należy oczekiwać, iż osiągnięta zostanie w roku bieżącym zamierzona produkcja stali w wysokości 18,5 mln ton.

Pierwsze miesiące bieżącego roku upłynęły pod znakiem zaostrzenia się sytuacji kryzysowej w brytyjskim przemyśle węglowym. Produkcja węgla w ciągu pierwszych 19 tygodni 1954 r. wyniosła 85,63 mln ton, wykazując spadek o 331.000 ton - w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. W tym samym czasie nastąpił wzrost konsumpcji węgla. Ogólna konsumpcja węgla w ciągu pierwszych 18 tygodni b.r. wyniosła 86,80 mln ton i była o 2,21 mln ton wyższa aniżeli w tym samym okresie przed rokiem. Obecny rozwój sytuacji na odcinku przemysłu węglowego stawia pod znakiem zapytania możliwość osiągnięcia wzrostu produkcji węgla w ciągu bieżącego roku o 5 mln ton, na co liczyły oficjalne czynniki Wielkiej Brytanii na początku roku. Jednocześnie niepokojącą dla W. Brytanii rysuje się problem odpowiedniego zaopatrzenia w węgiel w ciągu najbliższej zimy.

W połowie kwietnia b.r. brytyjski "National Coal Board" zakomunikował podniesienie z dniem 3 maja b.r. ceny węgla na rynku krajowym przeciętnie o 4,8%, czyli o 2 sh 10 d na tonie. Przyczyną tego, jak podkreśla w komentarzu na ten temat "Financial Times", jest przewidywany deficyt "National Coal Board" w r. 1954 w wysokości £ 17 mln, który powstanie na skutek niżkowej tendencji w produkcji węgla. Zwyżka cen węgla oczywiście odbije się na budżecie mas pracujących Wielkiej Brytanii, przyczyniając się do dalszego spadku stopy życiowej. Wzrost cen węgla spowodował już teraz konieczność podwyższenia przez "Iron and Steel Board" z dniem 31 maja b.r. cen szeregu wyrobów z żelaza i stali przeciętnie o 2%.

Wzrost cen hurtowych podstawowych surowców przetwarzanych w przemyśle brytyjskim, który rozpoczął się w marcu b.r. /po dłuższym okresie spadku/, utrzymywał się nadal i w kwietniu. Wskaźnik Board of Trade /30.6.1949 = 100/ podniósł się w kwietniu o 1,9 punkta do 143,7. Do towarów

które przejawiały największy wzrost cen należą przede wszystkim surowce sprowadzane z zagranicy jak: wełna surowa /o 4,3%/, kauczuk /o 7,4%/, ruda tungstenu /o 62,7%/, cyna w sztabach /o 4%/, ołów /o 7,9%/, cynk /o 7,6%/, a ponadto skóry, miedź, miazga drzewna i importowane drewno miękkie.

Poniższe zestawienie ilustruje kształtowanie się cen hurtowych podstawowych surowców przemysłowych w ujęciu grupowym w kwietniu i marcu b.r. - w porównaniu z kwietniem 1953 r.

Tabela Nr.7

	30.VI.1949 = 100					
	kwiecień		marzec		kwiecień	
	1	9	5	4 r.	1 9 5 3 r.	
Wskaźnik ogólny	143,7		141,8		148,6	
Surowce dla przemysłu maszynowego	147,5		146,7		145,9	
Surowce dla przemysłu elektrotechnicznego	156,7		155,7		156,5	
Surowce dla budownictwa i rob. publ.	130,9		130,5		130,7	
Surowce dla budown. mieszkaniowego	130,0		129,5		129,0	

S t o p a z y c i o w a

Na początku maja bież. roku zniesione zostało w Wielkiej Brytanii racjonowanie masła i tłuszczu. Jednocześnie z tym zniesiono rządowe subwencjonowanie cen masła. Oznacza to w konsekwencji, iż ceny tych artykułów na wolnym rynku wzrosną poważnie, przyczyniając się do dalszego pogorszenia stopy życiowej angielskich mas pracujących.

Dalszy wzrost kosztów utrzymania, spowodowany zostaniem niewątpliwie zapowiedzianym zniesieniem systemu racjonowania mięsa i bekonów z dniem 3 lipca b.r. oraz zlikwidowaniem kontroli cen tych podstawowych artykułów konsumpcyjnych. Trzeba tu podkreślić, że na subwencjonowanie cen mięsa miało być przeznaczone w bież. roku finansowym £ 40 mln, a na subwencjonowanie cen bekonów - ca. £ 15 mln. Wraz ze zniesieniem racjonowania mięsa ulegnie całkowitej likwidacji system racjonowania artykułów spożywczych w Wielkiej Brytanii.

10/

Źródła:

Financial Times	20238	z	15.4.54.
"	"	20249	30.4.54
"	"	20252	4.5.54
"	"	20255	7.5.54
"	"	20259	12.5.54
"	"	20257	10.5.54
"	"	20261	14.5.54
"	"	20262	15.5.54
"	"	20265	19.5.54
"	"	20267	21.5.54
"	"	20274	29.5.54
Neue Zürcher Zeitung	122		5.5.54
"	"	"	123 6.5.54
"	"	"	127 10.5.54
"	"	"	128 11.5.54
"	"	"	130 13.5.54
"	"	"	144 27.5.54
Board of Trade Journal	2995	z	15.5.54
Report on Overseas Trade			5.5.54
Daily Freight Register	16513	z	13.5.54
Daily Worker	7040	z	30.4.54
"	"		7052 z 14.5.54
Le Monde	2893	z	15.5.54

ZAMORSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

INDONEZJA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Wyniki handlu zagranicznego Indonezji w 1953 r. i w części 1954 r. przedstawiały się następująco /w mln rupii/:

Tabela nr 1

	1952	1953	1954	
			styczeń	luty
eksport	10.447	9.343	695	684
import	10.533	8.584	673	...
saldo	- 86	+ 759	+ 22	

Jak już podawaliśmy w "WHZ" nr 8/139 transakcje ropą i produktami naftowymi odbywają się na rachunek towarzystw zagranicznych i nie są objęte kontrolą indonezyjską handlu zagranicznego.

Po odjęciu wartości operacji ropą naftową i produktami pochodnymi, okaże się, że faktyczna wartość eksportu indonezyjskiego w 1953 r. wyniosła 7.053 mln rupii /8.265 mln w 1952^{1/} a importu = 8.045 mln /10.030 mln/. Tym samym w 1953 r. powstanie saldo ujemne = 992 mln rupii /- 1.765 mln w 1952^{1/}.

Tonaż wywozu /poza ropą/ wyniósł około 2.584,7 tys. ton w porównaniu z 2.267 tys. ton w 1952 r. Tonaż przywozu /poza ropą/ spadł z 2.252,3 tys. ton w 1952 r. do 1.790,0 tys. ton w 1953 r.

Spadek wartości właściwego eksportu indonezyjskiego wywołany został niekorzystną dla kraju ewolucją cen wywozowych. W porównaniu z 1952 r. wskaźnik cen eksportowych spadł w 1953 r. do 431 punktów wobec 540 punktów /1948 = 100/. Bardzo poważny spadek dotknął przede wszystkim eksport kawy: w 1953 r. wartość tego wywozu wyniosła 3.089,8 mln rupii wobec 4.786,74 mln rupii w 1952 r., a tonaż = 705,4 tys. ton wobec odpowiednio 768,4 tys. ton. Spadek ten /zarówno co do wartości jak i tonażu/ dotknął przede wszystkim kawy eksportowanej z gospodarstw chłopskich; natomiast wywóz kawy wielko-plantacyjnej wzrósł z 296,9 tys. ton do 312,3 tys. ton. Przeciętą ceną kawy indonezyjskiej w 1953 r.

^{1/} szacunek

^{2/} fob Dżakarta + opłata eksportowa

spadła do 20,6 \$ za 100 lb w porównaniu z 27,9 \$ w 1952 r., 55,5 \$ w 1951 r. i 37,7 \$ w 1950 r. Poziom cen tego surowca z 1953 r. odpowiada mniej więcej cenom z 1948 r.

Drugim co do znaczenia produktem wywozowym kraju jest cyna. W II połowie roku 1953 r. wartość tego eksportu wyniosła około 518 mln rupii wobec 981,09 mln rupii w całym 1952 r. Tonaż tego wywozu spadł do 32.732 ton. w 1953 r. w porównaniu z 34.601 ton w 1952 r.

Stosunkowo pomyślniej kształtowała się sytuacja na odcinku eksportu kopry. W 1953 r. Indonezja wyeksportowała co prawda tylko 305,8 tys. ton tego surowca wobec 342,6 tys. ton w 1952 r., jednakże przeciętna cena kopry podniosła się do 8,56 \$ za 100 lb, wobec 6,21 \$ w 1952 r. W rezultacie wartość wywozu kopry wzrosła do 648,8 mln rupii z 580,36 mln rupii w 1952 r.

Wywóz oleju palmowego w roku ubiegłym nie wykazywał poważniejszych zmian w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Wzrostowi objętości tego wywozu ze 121 tys. ton do 132 tys. ton, a więc o około 9% odpowiadał analogiczny wzrost wartości / z 292 mln rupii do 318,5 mln rupii a więc też o 9% /.

Na uwagę zasługuje poważny wzrost udziału kawy w ogólnym wywozie i to zarówno pod względem objętościowym jak i wartościowym. W 1953 r. eksport ten wzrósł do 32,9 tys. ton z 18,7 tys. ton w 1952 r. a wartościowo z 205,65 mln rupii do 342,8 mln rupii.

Eksport herbaty indonezyjskiej, szóstego co do znaczenia produktu wywozowego nie uległ większym wahaniom. Wartościowo eksport ten spadł nieco z 267,13 mln rupii do 264,7 mln rupii, a tonażowo z 35,8 tys. ton do 32,9 tys. ton.

Wywóz innych ważniejszych produktów indonezyjskich eksportowanych w 1953 r. przedstawia następujące zestawienie /w mln rupii i w tys. ton/:

Tabela nr 2

	1 9 5 3		1952
	wartość	tonaż	tonaż
tytoń	234,7	14,5	10,1
pieprz	178,4	7,2	7,0
wytłoki z kopry	79,9	108,9	84,6
włókna twarde	70,6	26,6	28,7
jądra orzech.palm.	67,1	41,7	36,0
orzeszki ziemne	59,7	31,3	23,2
kapok	47,2	5,0	5,3
trzcina	45,1	27,0	20,3
skóry	25,5	1,4	2,4
produkty leśne	24,0	150,1	143,5
kopal	13,6	4,3	4,4
gałka muszk	11,2	2,5	2,3
chinina	4,4	0,5	2,7

+ + +

Przy analizie strony importowej indonezyjskiego bilansu handlowego zwracają uwagę następujące momenty:

1. spadek przywozu żywności
2. wysoki poziom importu tekstylii.

Grupa "żywność" obejmuje następujące pozycje: ryż, mąka pszenna, ryby i przetwory, mleko, masło, ser, jarzyny i owoce. Ogółem przywóz tych towarów w 1953 r. wyniósł 1.333 mln rupii wobec 2.162,74 mln rupii w 1952 r. Tonażowo przywóz ten spadł z 1.015,1 tys.ton do 566,1 tys.ton.

Największy spadek dotknął import ryżu, który wyniósł w 1953 r. 877,3 mln rupii i 357,4 tys.ton wobec 1.541,13 mln rupii i 757,7 tys.ton w 1952 r. Spadł również poważnie przywóz nabiału z 182,32 mln rupii i 42,1 tys.ton do 80,0 mln rupii i 18,7 tys.ton oraz ryb i przetworów rybnych: z 180,57 mln rupii i 55,5 tys.ton do 114,1 mln rupii i 37,1 tys.ton. Wzrósł natomiast wartościowo import mąki pszennej z 224,44 mln rupii w 1952 r. do 231,5 mln rupii. Spowodowane to zostało wyłącznie wzrostem ceny tego artykułu, gdyż tonaż przywiezionej mąki spadł ze 144,0 tys.ton do 136,3 tys.ton. Odwrotna sytuacja zaistniała w przywozie jarzyn i owoców: mimo wzrostu objętości z 15,8 tys.ton do 16,6 tys.ton wartość tych dostaw spadła z 34,28 mln rupii do 30,1 mln rupii.

Jak donosi "Public Ledger", sytuacja żywnościowa Indonezji poprawiła się wydatnie w ostatnich latach i to było powodem przedstawionego powyżej spadku przywozu żywności, zwłaszcza w odniesieniu do ryżu. Podczas gdy w 1951 roku produkcja krajowa ryżu wyniosła 5.800.000 ton, w 1952 roku wzrosła ona do 6.300.000 ton /Jawa i Madura/. Produkcja w 1953 r. była podobno tak pomyślna, iż odpadnie potrzeba importu tego zboża w 1954 r., nie licząc 150.000, które są importowane na tworzenie rezerw.

Poważną pozycję importu indonezyjskiego stanowi grupa "półfabrykaty i fabrykaty włókiennicze", która obejmuje: tkaniny bawełniane, przędzę i nici bawełniane, odzież gotową i wyroby jutowe. W 1953 r. import w tej grupie podniósł się do 1.941,8 mln rupii wobec 1.810,09 mln rupii, zaś objętościowo zwiększył się on z 89 tys.ton do 119,5 tys.ton. W ramach tej grupy należy zanotować silny szczególnie wzrost przywozu tkanin bawełnianych z 52,0 tys.ton do 72,7 tys.ton, tj. o 40% czemu odpowiadał stosunkowo mniejszy wzrost wartości, z 1.268,36 mln rupii do 1.512,7 mln rupii a więc o około 20%. Przywóz przędzy i nici bawełnianych wzrósł z 8,9 tys.ton, zaś wartość tego importu wyniosła w 1953 r. 236,3 mln rupii. Spadek natomiast dotknął przywóz odzieży i wyrobów jutowych; zakupy odzieży spadły o z górą 60%, z 264,53 mln rupii do 112,1 mln rupii, zaś tonażowo obniżyły się one z 8,7 tys. do 4,7 tys. ton, tj. o 46%. Dostawy wyrobów jutowych spadły z 92 mln rupii do 80,7 mln rupii, co było rezultatem spadku ceny tego produktu; świadczy o tym fakt, iż objętość tego importu wzrosła z 20,3 tys.ton do 28,2 tys.ton.

III kategoria importowa obejmuje grupę wyrobów przemysłu chemicznego: składają się na nią preparaty chemiczne i farmaceutyczne, nawozy sztuczne oraz barwniki. Ogółem przywóz

w tej grupie wyniósł w 1953 r. 377,8 mln rupii wobec 427,43^{1/} mln rupii w 1952 r. przy czym objętościowo notuje się wzrost z 143,8 tys.ton do 162,3 tys.ton. Tak więc i tutaj zaznacza się wpływ spadku cen niektórych artykułów na rynku światowym. W omawianej grupie wartościowo największe znaczenie ma przywóz preparatów chemiczno-farmaceutycznych, który wyniósł w 1953 r. 224,9 mln rupii wobec 279,08 mln rupii, przy czym tonaż tego importu wzrósł z 55,6 tys.ton do 56,4 tys.ton. Pod względem objętościowym w grupie tej dominują dostawy nawozów, które wzrosły z 83,9 tys.ton do 101,4 tys. ton, podczas gdy wartość ich nie uległa większym zmianom, wynosząc 84,7 mln rupii w 1953 r. wobec 82,35 mln rupii w 1952 r. Przywóz barwników wyniósł w roku ubiegłym 4,5 tys. ton wobec 4,3 tys. ton w 1952 r. a wartość tych dostaw w 1953 r. kształtowała się w granicach 84 - 85 mln rupii.

Poważne znaczenie w całokształcie importu indonezyjskiego posiada następna grupa przywózowa, obejmująca metale żelazne i wyroby z nich. Tonaż tego wywozu wzrósł z 186,3 tys.ton do 198,0 tys.ton, a wartość wyniosła w roku ubiegłym 457,4 mln rupii.

Import innych fabrykatów przedstawiał się w 1953 r. następująco /wartość w mln rupii, tonaż w tys.ton/:

Tabela nr 3

	1 9 5 3		1 9 5 2	
	wartość	tonaż	wartość	tonaż
wyposażenie przemysłowe				
i dźwigi	589,0	37,1	...	33,9
maszyny rolnicze	22,6	3,6	...	3,7
samochody osobowe, ciężarowe, autobusy i części zamienne ...	196,9	16,6	245	23,1
motocykle, rowery, części zamienne	260,5	23,7	250,0 ^{1/}	20,3
opony, dętki	30,5	2,1	60,3	3,5
cement	68,9	198,2	85,9	242,4

+ + +

Struktura strefowa handlu zagranicznego Indonezji przedstawiała się następująco w 1953 r. /w mln \$/:

Tabela nr 4

	E k s p o r t		I m p o r t	
	1953	1952	1953	1952
I. <u>kraje OEEC</u>	282,6	287,7	255,9	316,8
w tym:				
a/ kraje kontynentu europejskiego	265,6	262,5	202,9	252,0
b/ kraje szterlingowe	17,0	25,2	53,0	64,8
I/ szacunek				

II. <u>Terytoria zamorskie</u>				
<u>Krajów OEEC</u>	236,0	267,3	114,2	152,9
w tym:				
a/ terytoria krajów kontynentalnych OEEC	22,9	16,5	9,4	16,1
b/ terytoria krajów szterling. OEEC	213,1	250,8	104,8	136,8
III. <u>Kraje szterlingowe nie należące do OEEC</u>	32,6	33,4	89,7	63,1
IV. <u>USA i Kanada</u>	169,6	234,4	135,9	161,8
V. <u>Kraje Ameryki Łaciń.</u>	1,5	4,5	0,8	28,3
VI. <u>I n n e kraje</u>	97,3	83,8	156,5	191,4
O g ó ł e m	819,6	911,1	752,9	914,3

W eksporcie i imporcie indonezyjskim^{1/} zasadniczą rolę odgrywają kraje OEEC i ich terytoria zamorskie. Wśród krajów kontynentalnych OEEC na pierwsze miejsce wysuwa się w handlu z Indonezją Holandia, która zakupiła towary na 165,6 mln \$ wobec 175,5 mln w 1952 r., wyeksportowała zaś do Indonezji za 83,8 mln \$ wobec 105,6 mln. Drugim najpoważniejszym kontrahentem w grupie Ia były Niemcy zachodnie, które importowały za 36,2 mln \$ /29,8 mln \$/, a eksportowały za 46,2 mln /55,5 mln/.

W porównaniu z tymi dwoma krajami handel Indonezji z innymi krajami OEEC jest stosunkowo niewielki. Obrazuje to następująca tabela /w mln \$/:

Tabela nr 5

	<u>E k s p o r t</u>		<u>I m p o r t</u>	
	1952	1953	1952	1953
Austria	1,4	-	2,4	3,3
Belgia/Luksemburg	7,1	4,6	19,6	21,8
Dania	4,1	2,5	1,0	2,6
Francja	7,1	8,2	7,6	6,1
Grecja	0,1	0,3	-	-
Norwegia	2,0	4,9	1,0	2,3
Portugalia	0,1	0,1	4,2	0,1
Szwajcaria	-	4,6	5,3	5,4
Szwecja	1,3	-	9,8	10,5
Turcja	0,2	0,1	-	-
Włochy	9,7	12,3	16,8	6,9

W grupie krajów szterlingowych OEEC^{2/} /I b/ niemal wyłącznie miejsce zajmuje Wielka Brytania. Eksport indonezyjski do Wielkiej Brytanii wyniósł w ciągu 11 miesięcy 1953 r. 15,8 mln \$ wykazując poważny spadek w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. kiedy to wynosił 23,2 mln. Spadły również dostawy brytyjskie dla Indonezji wynosząc 49,3 mln \$ wobec 57,7 mln \$.

1/ dane zamieszczone poniżej odnoszą się do okresu 11 miesięcy 1953 r. i 1952.

2/ bez ich terytoriów zamorskich.

II/4742

W II grupie kontrahentów Indonezji, która obejmuje terytoria zamorskie krajów OEEC na pierwsze miejsce wysuwa się handel z koloniami brytyjskimi /II b/, zwłaszcza, jeżeli chodzi o eksport, z Malajami i Singaporem. W ciągu 11 miesięcy 1953 r. eksport Indonezji do Malaji i Singapuru wyniósł 182,8 mln \$ /216,9 mln/, a import - 10,5 mln /16,4 mln/. W imporcie o wiele większe znaczenie ma Hong-Kong, z którego dostawy wyniosły 51,4 mln \$ /69,9 mln/.

Wśród krajów szterlingowych nienależących do OEEC /III/ w handlu indonezyjskim dużą rolę odgrywa /zwłaszcza w imporcie/ Burma. W roku ubiegłym import Indonezji z Burmy /przede wszystkim ryż/ wzrósł do 39,1 mln \$ /27,1 mln/, natomiast eksport wyniósł jedynie 0,1 mln \$. Poważne znaczenie mają też dostawy z Indii, które wyniosły 17,9 mln \$, /16,6 mln \$/; eksport do Indii wyniósł około 5,6 mln \$ /1,2 mln \$/. Na trzecim miejscu w rzędzie dostawców, należących do grupy III znajduje się Australia, która dostarczała towarów za 16,9 mln \$ /11,7 mln/, kupując za 17,3 mln /17,8 mln/. Na dalszych miejscach znajdowały się m.in.:

Tabela nr 6

	Eksport		Import	
	1952	1953	1952	1953
Irak	0,6	1,7	0,7	9,1
Cejlon	0,1	0,1	-	-
Pakistan	0,2	-	-	-
Nowa Zelandia	4,4	3,4	-	-
Związek Płd.Afryki	3,6	2,3	0,6	0,7

Obroty handlowe Indonezji ze strefą dolarową^{1/} /grupa IV oraz część V i VI-ej/ cechuje dość znaczny spadek. Podczas gdy w 1952 r. wyniosły one 372,5 mln \$, to w 1953 r. spadły one o 20%, do 295,2 mln \$.

Eksport Indonezji do strefy dolarowej spadł z 222,3 mln \$ do 167,1 mln a import z 150,2 mln do 128,1 mln. Z górną 90% tych obrotów przypadało na USA. Obroty z innymi krajami dolarowymi kształtowały się następująco /w mln \$/:

Tabela nr 7

	Eksport		Import	
	1952	1953	1952	1953
Filipiny	5,5	6,6	0,5	0,4
Kanada	1,2	0,3	5,7	0,8
Meksyk	0,3	1,1	0,1	0,4
Kuba	0,1	-	-	-

Ostatnia grupa tabeli strefowej handlu indonezyjskiego obejmuje "krajainne", wśród nich przede wszystkim Japonię i Sjam, i to głównie po stronie importu. W 1953 r. import Indonezji z Japonii wyniósł 113,3 mln \$ /114,1 mln/, a więc ustępował wartościowo jedynie dostawom z USA, zajmującym 1 miejsce w rzędzie dostawców. Eksport do Japonii był znacznie

^{1/} dane obejmują USA, Kanadę i część krajów Ameryki Łacińskiej oraz Filipiny.

mniej niż i wyniósł około 34,6 mln \$ /20,3 mln/, co jednak i tak stawia Japonię na 4 miejscu, wśród odbiorców towarów indonezyjskich.

W handlu ze Sjamem przeważał import, który wyniósł z tego kraju 14,4 mln \$ /44,9 mln/, a wywóz - 6,6 mln. /5,2 mln/. Jak widać, ~~import z tego kraju~~ wykazuje wyraźną tendencję malejącą.

Wśród krajów demokracji ludowej w rzędzie dostawców towarów do Indonezji, dominuje Czechosłowacja, zaś w rzędzie odbiorców - Polska. Jak wynika z danych ONZ import Indonezji z Czechosłowacji wyniósł w 1953 r. 2,5 mln \$ /2,6 mln \$/, zaś eksport do Polski - 3,5 mln \$ /8,3 mln/; import z Polski utrzymywał się na niezmienionym poziomie 0,3 mln \$. Z innych krajów obozu pokoju wymienić należy Węgry, skąd Indonezja importowała za 1,5 mln \$ wobec 0,2 mln w roku poprzednim.

Ze względu na brak danych nie możemy jeszcze podać informacji o szczegółach wykonywanej umowy handlowej między Indonezją a Chinami, o której donosiliśmy w poprzednim opracowaniu.

F i n a n s e

W rezultacie niekorzystnego kształtowania się bilansu handlowego i znacznego salda ujemnego z operacji niehandlowych stan rezerw dewizowych kraju ulega ciągłemu pogorszaniu. Na koniec I kwartału 1954 r. rezerwy złota i dewiz "Bank of Indonesia" wyniosły 189 mln \$, wobec 212 mln \$ w grudniu 1953 r. i 314 mln w grudniu 1952 r. W porównaniu z najwyższym stanem notowanym w końcu 1951 r. /511 mln \$/ rezerwy spadły więc aż o 63%. To pogorszenie się sytuacji płatniczej Indonezji znajduje swój wyraz w wyjątkowo niskim kursie wolnorynkowym rupii, który np. we wrześniu 1953 r. spadł do 30 rupii za 1 dol. wobec stosunku 23,5 : 1 w maju 1953 r. i 11,4 : 1 według kursu urzędowego. Aby choć częściowo przeciwdziałać odpływowi obcych dewiz zagranicę, rząd w Dżakarcie wprowadził od marca b.r. drastyczne ograniczenia przy transferze zysków, dywidend oraz ich płatności zagranicą. W myśl nowych zarządzeń transfer wszelkich płatności zagranicą obciążony będzie specjalnym podatkiem w wysokości 66 2/3%. Takie posunięcie oznacza w praktyce częściową dewaluację rupii o 40%. Podczas, gdy dotychczas przedsiębiorcy holenderski musieli płacić przy transferze za 1 gulden 3 rupie to obecnie będzie wpłacał 5 rupii.

Nowe zarządzenie spotkało się oczywiście z bardzo nieprzychylnym przyjęciem ze strony Holandii. Koła finansowe w Amsterdamie, które są zaniepokojone tym krokiem oznaczającym utrudnienie w transferze zysków, dowodzą, iż jest to dowód słabości politycznej i gospodarczej młodej republiki, "w której chaos prawny i infiltracja komunistyczna przybiera stale na sile".

Jest rzeczą charakterystyczną, iż kursy akcji towarzystw holenderskich, działających w Indonezji spadły gwałtownie

nie po ogłoszeniu wspomnianego zarządzenia. Akcje "Amsterdam Rubber Mij", "Verenigde Deli Mij" i "Handelsvereniging Amsterdam" spadły pierwszego dnia o 8% - 12%, akcje "Billiton" o 2%, "Lindevetes" o 15%.

Drastyczne zarządzenia indonezyjskie traktować można jako wyraz polityki rządowej, która zmierza w miarę możliwości do ograniczenia zagranicznych monopolii. Ponadto jest to próba opanowania chronicznego deficytu bilansu płatniczego, który stanowi jeden z najpoważniejszych problemów dla gospodarki kraju.

Jak donosi "Marchés Coloniaux" zdaniem kół oficjalnych w Dżakarcie, Indonezja nie zdoła jednak zlikwidować deficytów bilansu płatniczego przed 1956 r. a do tego czasu rezerwy mogą spaść do minimum gwarantującego jeszcze wypłacalność kraju wobec zagranicy.

Niekorzystny stan rezerw nie pozwala Indonezji na zniesienie wielu drastycznych ograniczeń importowych. Tym samym rząd jest pozbawiony jednego ze środków walki z inflacją, jakim jest zliberalizowanie przywozu. Walka z inflacją jest tym trudniejsza, iż budżet indonezyjski cierpi od lat /z wyjątkiem 1951 r./ na chroniczny deficyt a poziom produkcji krajowej jest nadal niezadawalający.

Na wzrost tendencji inflacyjnych wskazują dane odnosnie stanu pieniądza w obiegu. W styczniu 1954 r. ilość banknotów w obiegu wzrosła do 5.257 mln rupii wobec 4.379 mln rupii w styczniu 1953 r. i 3.328 mln rupii w grudniu 1951 r.

P r o d u k c j a

Produkcja kauczuku wykazuje od 1951 r. tendencję spadkową: przeciętna miesięczna tej produkcji spadła z 68,2 tys. ton w 1951 r. do 63,1 tys. ton w 1952 r. i 59,5 w 1953 r. W styczniu i lutym 1954 r. wartość ta wynosiła odpowiednio 73,2 tys. ton i 71,6 tys. ton. Ogólny spadek produkcji kauczuku spowodowany był wyłącznie zmniejszeniem się wytwórczości drobnych gospodarstw chłopskich, które nie wytrzymały skutków baissy cen tego surowca, utrzymującej się przez cały rok ubiegły i w ciągu pierwszego kwartału bieżącego roku.

Produkcja tych gospodarstw obniżyła się z 601,5 tys. ton w 1951 r. do 463,3 tys. ton w 1952 i 409,0 tys. ton w 1953 r. W tym samym czasie produkcja lepszego gatunku kauczuku plantacyjnego wzrosła odpowiednio z 226,4 tys. ton do 297,9 tys. ton i 304,7 tys. ton.

Produkcja cyny w 1953 r. wykazywała spadek w porównaniu z 1952 r. jednakże nadal przewyższała ona poziom z lat 1937 - 1951. Według danych ONZ produkcja ta wyniosła przeciętnie miesięcznie: w 1937 r. - 3,18 tys. ton, w 1951 r. - 2,62 tys. ton, w 1952 - 2,96 tys. ton, w 1953 r. - 2,86 tys. ton, a w I kwartale 1954 r. - 2,58 tys. ton. Dzięki uzyskaniu dość pomyślnej ceny przy dostawach w 1953 r. do USA /1,18 \$ per lb fob Dżakarta, co odpowiada £ 965 per long tona w Londynie/ ta gałąź produkcji nie odczuła jeszcze w pełni skutków ogólnej obniżki ceny cyny. Jednakże w 1954 r. cena tego metalu

1/ według zawartości metalu

sprzedawanego przez Indonezję musiała zostać obniżona. Niższe cyfry produkcji w I kwartale 1954 r. można między innymi uzasadnić skutkami takiego właśnie kształtowania się cen.

Rentowność indonezyjskich kopalń cyny należy w dużym stopniu tłumaczyć niskim poziomem płac roboczych. Oficjalne wydawnictwa ONZ stwierdzają, iż w okresie 1949 - I półrocze 1953 r. płace zarobkowe w kopalniach wzrosły tylko o 50% mimo nieproporcjonalnie większego wzrostu kosztów utrzymania.

Ostatnio notuje się coraz większe zainteresowanie wydobyciem manganu na Jawie zachodniej. W okresie wrzesień-październik 1953 r. wywieziono 2.500 ton rudy manganu do Japonii; przewiduje się również dostawy do Europy zachodniej. Projektowane jest również objęcie eksploatacją bogatych złóż siarki we wschodnim Tapanuli /Sumatra/. Produkcja siarki oceniana jest tam na 5.000 ton rocznie, co stanowi 65% obecnego importu.

Przy analizie importu indonezyjskiego wskazano na charakterystyczny spadek przywozu żywności do kraju, co szczególnie dało się zauważyć przy dostawach ryżu. Dzięki dobrym warunkom klimatycznym, stosunkowo wysokiej opłacalności uprawy oraz pewnej pomocy rządowej produkcja niektórych upraw w Indonezji /z wyjątkiem orzeszków ziemnych/ wzrosła, jak wykazuje to poniższa tabela /przeciętna przedwojenna = 100/:

Tabela nr 8

	1950/51	1951/52	1952/53	1952/53 /w tys.ton/
	dane wskaźnikowe			
ryż	86	92	97	9.663
kukurydza	93	98	109	2.666
pataty itp.	111	115	123	1.800
kassawa	99	104	109	8.232
soja	106	112	115	278
orzeszki ziemne	98	103	87	256

Notuje się również pewne polepszenie sytuacji na od-cinku cukru. Cukier trzcinowy stanowił niegdyś poważny artykuł wywozowy Indonezji. W 1938 r. zajmował on /po ropie naftowej/ tonażowo drugie miejsce w eksporcie /1.196,6 tys.ton/ a wartościowo przekraczał wywóz kopry ustępując jedynie ropie, kauczukowi i herbacie. W latach powojennych rola cukru w handlu indonezyjskim spadła do minimum. Produkcja cukru w 1952 r. wyniosła 438.000 ton wobec 1,4 mln ton w 1938 r. a eksport wyniósł zaledwie 80,1 tys.ton. W 1953 r. produkcja cukru /factory sugar/ wzrosła do 615.000 ton i jednocześnie zwiększyła się powierzchnia uprawy. Przewiduje się, iż w 1954 r. osiągnie ona 800.000 ton. Ponieważ zapotrzebowanie krajowe na cukier wynosi około 450.000 ton, w roku ubiegłym zanotowano już pewien wywóz tego artykułu.

Opisywana poprawa sytuacji żywnościowej Indonezji ma oczywiście charakter względny. Jeśli uwzględnimy fakt znacznego przyrostu naturalnego - Indonezja liczy obecnie 78.163.000 mieszkańców wobec 69.435.000 w 1939 r., - oraz ogólnie niski

standart życiowy to okaże się, że samo porównanie cyfr produkcji żywnościowej przedwojennej z obecnej nie daje pełnego obrazu rzeczywistości.

S t o p a ż y c i o w a

Ceny żywności w Dżakarcie rosną stale w wyniku tendencji inflacyjnych, które są nadal charakterystyczne dla gospodarki kraju. Stwierdzają to oficjalne statystyki indonezyjskie, obliczające wskaźnik detalicznych cen wolnorynkowych, dla 19 artykułów spożywczych. Przyjmując rok 1948 za 100 okazuje się, iż w I kwartale 1954 r. przeciętna miesięczna tego wskaźnika wyniosła 221 punktów wobec przeciętnej 205,3 punktów w I kwartale 1953 r., 199 punktów w 1952 r. i 189 w 1951 r. Tak więc w okresie w 1948 - 1954 /I kwartał/ ceny te wzrosły z górą dwukrotnie.

/a/

/Wg Marches Coloniaux 433

Biki 6, 28, 60

Neue Zürcher Zeitung 64

Monthly Bulletin Statistics - maj

Foreign Trade OEEC - maj

International Financial Statistics - maj/

L I B I A

Sytuacja gospodarcza

Zjednoczone Królestwo Libii, utworzone w 1951 roku obejmuje trzy prowincje: Tripolitanię, Cyrenajkę i Fezzan. Po drugiej wojnie światowej kraj ten po "wyzwoleniu" spod okupacji włoskiej stał się przedmiotem rozgrywek trzech imperializmów: angielskiego, amerykańskiego i francuskiego. Początkowo najsilniejszą pozycję zajmowała Anglia, która kontrolowała wszystkie niemal punkty strategiczne. Po proklamowaniu "niepodległości" układ sił zaczął się zmieniać na korzyść Stanów Zjednoczonych, które znacznie wzmocniły swoje stanowisko w tym kraju i podważyły dotychczasowe panowanie angielskie. Jednakże Anglia nie zrezygnowała ze swych pozycji i drogą nacisku na rząd libijski, poprzez udzielenie "pomocy finansowej" wymusiła podpisanie układu, który przyznaje jej szereg przywilejów politycznych i wojskowych. Rywalizacja mocarstw imperialistycznych jest wywołana szczególnym położeniem Libii, która zajmuje centralną pozycję na południowym brzegu Morza Śródziemnego. Długie wybrzeże, obfitujące w dogodne zatoki i porty, rozległe tereny pod budowę baz lotniczych powodują, iż Libia jest obiektem szczególnego zainteresowania ze strony agresywnych kół imperialistycznych.

Sytuacja gospodarcza Libii przedstawia typowy obraz zacofanego kraju kolonialnego. Podstawową dziedziną gospodarki jest prymitywne rolnictwo i koczownicza hodowla bydła. Przemysł w zasadzie nie istnieje, gdyż charakter obecnej

produkcji obejmującej zaledwie artykuły żywnościowe, wyroby tytoniowe oraz tkaniny wskazuje na to, iż znajduje się on ciągle w stadium rzemiosła domowego.

Pod względem bogactw mineralnych Libia jest krajem biednym. Są one mało zbadane jakkolwiek jest duże prawdopodobieństwo istnienia na obszarze kraju bogatych złóż ropy naftowej. Również w stadium początkowym są badania pokładów rudy żelaza i innych minerałów. Obecny stan gospodarczy kraju jest wynikiem długotrwałego panowania cudzoziemców, którzy od kilkuset lat utrzymywali tu ciemnotę i zacofanie. Ponieważ dwa główne ośrodki gospodarcze - Trypolitania i Cyrenaika różnią się pod wieloma względami i stanowią odrębne jednostki administracyjne /z dwoma stolicami - Tripoli i Bengasi/ opracowanie niniejsze w części poświęcone handlowi zagranicznemu traktuje oddzielnie obie prowincje. Prowincja Fezzan mimo olbrzymiej powierzchni /800.000 km²/ ze względu na obszary pustynne i małe zaludnienie nie jest uwzględniona.

P r o d u k c j a

a/ rolnictwo

Rolnictwo jest podstawową dziedziną życia gospodarczego Libii. Podobnie jak w innych krajach afrykańskich istnieją dwa systemy uprawy roli - tubylcza, znajdująca się na bardzo niskim poziomie oraz plantacyjna, stosowana przez włoskich kolonistów. Duża zależność od warunków atmosferycznych, brak rzek, znaczne obszary pustynne oraz słabo rozwinięta sieć nawadniająca składają się na całokształt warunków rolnictwa.

Produkcja rolna podlega znacznym wahaniom zarówno ze względu na nieregularność pór deszczowych, jak też częste susze. Do najważniejszych płodów rolnych należą: jęczmień, tytoń, orzeszki ziemne, daktyle, oliwki. Jęczmień lepiej od innych zbóż przystosowuje się do klimatu libijskiego i w okresie dobrego urodzaju poza pokryciem spożycia krajowego dostarcza pewnych nadwyżek eksportowych. Częściej jednak zbiory są deficytowe i dla pokrycia konsumpcji wewnętrznej sprowadza się mękę lub zboże. Z innych płodów na podkreślenie zasługują oliwki i wino. Oliwa, będąca jedną z większych pozycji eksportu stanowi poważną pozycję dochodu libijskiego. Na eksport jest również wysyłana niemal cała produkcja alfy, przeważnie do Anglii. Alfa rośnie tu w stanie dzikim, a po sprasowaniu jest dobrym surowcem dla wyrobu wysokiej jakości papierów przeznaczonych na banknoty i papiery wartościowe. Wartość eksportowanej alfy z Trypolitanii waha się od 1,2 - 1,5 mln £ rocznie. Również w Cyrenaice w latach pomyślnych zbiorów powstają nieznaczne nadwyżki jęczmienia i pszenicy. Produkcja warzyw i owoców zaspokaja potrzeby krajowe.

W latach normalnych urodzajów, bez klęsk powodzi i susz produkcja najważniejszych płodów rolnych wynosi /w tonach/:

Tabela nr 1

jęczmień	150.000
pszenica	15.000
oliwki	60.000
migdały	1.700
daktyle	30.000
owoce cytrusowe	5.000
alfa	35.000

W latach nieurodzaju plony spadają do 50% zbiorów normalnych.

W ostatnich latach zbiory zbóż były na ogół słabe i wynosiły /w tys.ton/:

Tabela nr 2

	1949	1950	1951
jęczmień	150	80	35
pszenica	12	12	7
oliwki	60	40	30
orzeszki ziemne	3	4	5

W roku 1952 z powodu suszy produkcja zboża była niewystarczająca dla pokrycia potrzeb krajowych i zmusiła rząd libijski do importu poważnych ilości jęczmienia z Syrii.

b/ hodowla

Hodowla była do niedawna głównym zajęciem ludności tubylczej. Obszary pustynno-stepowe stwarzały warunki rozwoju dla tej gałęzi produkcji. Jakościowe gatunki hodowlane w Libii są średniej wartości. Owce będące podstawowym gatunkiem hodowli dostarczają skór, które są sprzedawane na rynku egipskim. Częste susze znacznie uszczuplają stan pogłowia, tym niemniej eksport skór jest jedną z najpoważniejszych pozycji dochodowych.

Ostatni spis pogłowia przeprowadzony w 1950 roku wykazał następujące ilości.

Tabela nr 3

owce	760.000
kozy	690.000
bydło	70.000
konie, osły, muły	83.000
wielbłądy	80.000

Stan pogłowia w dużym stopniu uzależniony jest do pomyslnych urodzajów. W ostatnich latach, kiedy zbiory zbóż były niedostateczne, ilość zwierząt rzeźnych uległa znacznemu zmniejszeniu przede wszystkim na skutek braku pasz.

Duży pas wybrzeża morskiego sprzyja rybołówstwu, które dostarcza znacznych ilości gąbek, tuńczyków i sardynek. Gąbki są tradycyjną pozycją eksportu, zaś sardynki wysyłane są w konserwach, które produkowane są przez nowopowstałe zakłady. Roczna waga wysyłek konserw rybnych waha się od 200 - 300 ton - są one kierowane przeważnie do Włoch.

F i n a n s e

Głównym problemem ekonomicznym Libii jest chroniczny brak równowagi bilansów handlowego i płatniczego. Polityka kolonizacyjna Włoch, która doprowadziła do wzrostu liczby cudzoziemców w Libii pogłębiła istniejący deficyt, gdyż wysoki koszt życia kolonistów spowodował wzrost importu dóbr konsumcyjnych, często luksusowych. Do czasu wojny deficyt w przeważającej mierze pokrywany przez napływ kapitału włoskiego, który poszukiwał korzystnych lokat inwestycyjnych. Po okupacji Libii przez wojska mocarstw zachodnich powstało zagadnienie finansowania gospodarki libijskiej. W ramach "pomocy" dla tego kraju, wywiązała się rywalizacja państw imperialistycznych, dążących do umocnienia swych pozycji nad Morzem Śródziemnym. Udzielenie pożyczek odbywa się za pośrednictwem dwóch instytucji - Agence Libyenne pour Développement et Stabilisation oraz Corporation Financière Libyenne. Najsilniejszą pozycję zajmuje Wielka Brytania, która udzieliła obu organom pożyczki 390.000 funtów libijskich^{1/}, przy czym możliwe jest, iż podniesie ją do 500.000 funtów. Francja udzieliła 130.000 funtów a Włochy - 70.000 funtów. Kapitał nominalny tych stowarzyszeń ma wynieść około 1 mln funtów i ma za cel rozbudowę gospodarki libijskiej.

Również z "pomocą" pośpieszyły Stany Zjednoczone, które jakkolwiek jeszcze nie podpisały żadnej kwoty to jednak przewiduje się, iż pożyczka ich wyniesie około 100.000 funtów. Penetracja kapitału amerykańskiego przybiera również formę pomocy technicznej w ramach słynnego punktu czwartego Trumana. Stałe przebywanie w Libii ekspertów i amerykańskiej służby technicznej - LATAS /Libyan American Technical Aid Service/ ma na celu umocnienie pozycji USA w północnej Afryce.

Bilans płatniczy Libii za rok 1952 przedstawiał się następująco /tys.£/:

Tabela nr 4

Wpływy	13.851
Wydatki	13.294
Nadwyżka	+ 557

Powstała nadwyżka była wynikiem napływu kapitałów zagranicznych, które pokryły olbrzymi deficyt bilansu handlowego /65% wartości importu/. Korzystny bilans płatniczy był przesłanką dla wprowadzenia w końcu 1952 roku całkowitej liberalizacji importu na skutek czego rynek libijski stał się terenem walki wszystkich niemal państw imperialistycznych.

1/ 100 £ = 99,75 - 100,25 £.L.

W roku 1953 opublikowano założenia pięcioletniego "planu" rozbudowy gospodarczej Libii.

Finansowanie szeregu inwestycji ma być pokrywane ze środków pomocy zagranicznej. "Plan" ma być realizowany w ciągu 5 lat i przebiegać w następujących kierunkach:

Tabela nr 5a/

	<u>funty libijskie</u>
1. rolnictwo i melioracja	2.504.280
2. oświata	740.990
3. zdrowie publiczne	1.339.650
4. służby publiczne	1.611.200
	<u>6.419.120</u>

Tabela nr 5b/

Wydatki w poszczególnych latach wyniosą:

pierwszy rok	1.380.905
drugi rok	1.521.650
trzeci rok	1.495.800
czwarty rok	1.082.500
piąty rok	938.265
	<u>6.419.120</u>

Z danych tych wynika, iż szczególnie wysoką pozycję zajmuje rolnictwo /39% planu/, dalej służba publiczna /25%/ i zdrowie /20%/.

Największe inwestycje przeprowadzone zostaną na terenie Tripolitanii /43%/ następnie w Cyrenaice /39%/ i Fezzanie /%/%.

Krótki okres istnienia nowopowstałego państwa libijskiego sprawił, iż ma ono za sobą dopiero jeden zamknięty rok budżetowy - /od 1.VI.1952 do 31.III.1953 r./. Budżet ten jest bardzo prymitywny i nie zawiera pozycji obsługi długów publicznych ani wydatków specjalnych.

Tabela nr 6

/1000 £/

Wpływy

cła	1.500
transport i komunikacja	286
subsydia	1.250

3.036

Wydatki

federalne	850
provincialne	2.144

- 63 -

w tym:

Tripolitania	1.070
Cyrenaika	909
Fezzan	165

2.994

Jak widać głęboki brak równowagi między wpływami i wydatkami budżetu jest kompensowany przez subsydia zagraniczne. •

Handel zagraniczny

Bilans handlowy Libii za rok 1952 przedstawiał się następująco /100 Ł.L./:

Import	12.363
Eksport	4.548

Deficyt -7.815

Stopień pokrycia importu eksportem wyniósł zaledwie 36%, a powstały niedobór został pokryty kapitałem zagranicznym.

Na import libijski składają się samochody, maszyny przemysłowe i rolnicze, chemikalia /farby, lakiery/, duży też udział mają artykuły żywnościowe. W skład eksportu wchodzi następujące pozycje: oliwa, alfa, ryby i konserwy rybne, owoce cytrusowe, daktyle, skóry, wełny i żywe zwierzęta.

Ponieważ handel zagraniczny Libii prowadzony jest oddzielnie przez Tripolitanię i Cyrenaikę, potraktowano go rozłącznie.

T r i p o l i t a n i a

=====

Do czasu wojny głównym dostawcą i odbiorcą były Włochy. Po wojnie największy udział w obrotach handlu zagranicznego miała Wielka Brytania, lecz po wprowadzeniu liberalizacji wymiany, Włochy znów zajęły pierwsze miejsce. Deficyt bilansu handlowego jest znaczny - eksport alfy, której wyłącznym odbiorcą jest Wielka Brytania oraz konserw rybnych, nie może pokryć importu zwiększonego przez stosunkowo wysoki poziom życia kolonistów włoskich. Potrzeby ludności arabskiej żyjącej w bardzo prymitywnych warunkach są bardzo nieznaczne i sprowadzają się do kilku artykułów żywnościowych oraz tekstyliów niskiej jakości. Bilans handlowy Tripolitani w 1952 roku przedstawiał się następująco /1000 Ł./:

Import	8.703
Eksport	2.475

-6.233

Struktura towarowa importu Tripolitanii w tym okresie
była następująca /1000 £/:

Tabela nr 7

samochody	498
nafta	422
herbata	363
zboże	356
oleje i parafina	331
mąka pszenna	304
plótno i surówka bawełniana	296
tkaniny wełniane	169
inne tkaniny bawełniane	256
wyroby z lnu, bawełny i konopi	150
maszyny elektryczne	263
inne maszyny	221
żelazo i stal	193
opony i dętki	231
artykuły spożywcze	138
drzewo	135
wymienne części samochodowe	128
farmaceutyki	128
pomidory /koncentraty/	115
cukier	113
papier	110
cement i gips	105
i n n e	3.459

R a z e m 8.708

Struktura geograficzna obrotów kształtowała się na-
stępująco /1000 £/:

Tabela nr 8

<u>Import</u>		<u>Eksport</u>	
Włochy	3.376	W. Brytania	1.260
W. Brytania	2.666	Włochy	529
Kanada	639	Malta	260
Curacao	426	Francja	149
USA	402	Tunis	76
Cejlon	280	Egipt	45
Francja	171	Belgia	35
Belgia	123	I n n e kraje	121
I n n e kraje	625		
R a z e m	8.708	R a z e m	2.475

Jak widać pierwsze miesiące w handlu zagranicznym Tripolitanii zajmowały Włochy i Wielka Brytania. Włochy wykorzystują dla utrzymania swej pozycji dawne stosunki w tym kraju, gdzie mają poparcie ze strony włoskich osiedleńców, natomiast Anglia ma przewagę ze względu na okupowanie kraju przez własne wojska oraz sprawowanie kontroli nad obrotami zagranicznymi, co pozwala jej na faworyzowanie własnych dostaw. Na podkreślenie zasługują wzrastające obroty z Niemcami zachodnimi.

Import z Niemiec zachodnich, który w 1950 roku wynosił zaledwie 132 DM wzrósł w 1952 roku do 1.533 DM, a w 1953 roku wyniósł 3.800 tys.DM. Chodzi tu o import niemiecki do całej Libii.

C y r e n a i k a

Bilans handlowy Cyrenaiki jest podobnie jak w Trypolitanii deficytowy. W 1952 roku deficyt wyniósł £ 1.582 tys. przy imporcie £ 3.655 tys. i eksporcie £ 2.073 tys.

Struktura towarowa obrotów handlu zagranicznego była analogiczna do struktury Tripolitanii. Nieco większe jest tu zapotrzebowanie na materiały budowlane - cement, elementy prefabrykowane, stal zbrojeniową itp. - co związane jest ze znacznymi uszkodzeniami wojennymi. Głównymi kontrahentami Cyrenaiki w 1952 roku były następujące kraje /1000 £/:

Tabela nr 9

<u>Import</u>		<u>Eksport</u>	
W.Brytania	1.783	Włochy	1.111
Egipt	610	Grecja	174
Włochy	286	Egipt	151
Holandia	119	Liban	144
Marokko	64	W.Brytania	125
Indie	60	I n n e	196
Cypr	52		
Kanada	51		
I n n e	254		
<u>R a z e m</u>		<u>R a z e m</u>	<u>2.073</u>
	3.655		

Tabela wskazuje na dominującą pozycję Wielkiej Brytanii po stronie importu, oraz Włoch po stronie eksportu. Wysoki udział Egiptu w globalnym imporcie tłumaczy się dużymi dostawami bawełny, środków żywnościowych i mydła jak również bliskim sąsiedztwem tego kraju.

Obroty handlu zagranicznego Cyrenaiki w 1953 roku przedstawiały się następująco: /w tys.funtów libijskich/:

Import	2.830
Eksport	1.440
	<u>- 1.390</u>

Jak widać w porównaniu z deficytem w 1952 roku /- 1.582 £/ nastąpiła nieznaczna poprawa /przy jednoczesnym spadku wartości obrotów/. Tym niemniej obecny stan handlu zagranicznego Cyrenaiki, którego deficyt jest niemal równy wartości całego eksportu świadczy o utrzymującym się zacofaniu ekonomicznym kraju.

Struktura geograficzna wymiany handlowej przedstawiała się następująco /tys.funtów libijskich/:

Tabela nr 10

	Import	Eksport	Saldo
Wielka Brytania	918	209	= 709
Egipt	437	265	= 172
Włochy	430	738	+ 308
Cejlon	162	-	= 162
Liban	113	5	= 108
Holandia	92	7	= 85
Lanada	130	-	= 130
Indie	96	-	= 96
Syria	77	1	= 76
Grecja	34	31	' -
Cypr	38	8	- 30
Malta	7	157	+ 150
Niemcy zachodnie	42	2	= 40
Japonia	33	-	= 33
USA	17	3	= 14

Olbrzymi deficyt w obrotach z Wielką Brytanią, która jest głównym dostawcą Cyrenaiki, sięga przeszło 75% wartości importu z tego kraju. Najważniejszym odbiorcą pozostawały nadal Włochy, które były /poza Malta/ jedynym krajem mającym niekorzystny bilans handlowy z Cyrenaiką.

/st/

/Wg Bulletin Commercial Belge 8/1954
 Moniteur Officiel Nr 1603, 1600
 Marches Coloniaux Nr 422, 437, 381
 Wirtschaftliche Mitteilungen Nr 43/1953
 Nowe Czasy Nr 34/1953
 Informazioni per Il Commercio Estero
 35, 38/53, 2/54/

U R U G W A J

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty handlu zagranicznego Urugwaju w 1953 r. zamknęły się saldem dodatnim w porównaniu z deficytem w dwóch poprzednich latach. Poprawa salda handlowego w roku ubiegłym nastąpiła skutkiem wzrostu eksportu przy jednoczesnym spadku importu. Kształtowanie się obrotów handlowych Urugwaju w 1953 r. na tle porównawczym trzech poprzednich lat ilustruje poniższe zestawienie / w mln dolarów/:

Tabela nr 1

	Eksport	Import	Saldo
1950 r.	254,28	201,66	+ 52,61
1951 r.	236,33	373,01	-136,68
1952 r.	208,92	257,25	- 48,33
1953 r.	269,81	195,23	+ 74,58

Do wzrostu ogólnej wartości eksportu w roku ubiegłym /ok. 33%/ przyczynił się głównie zwiększony wywóz wełny. Należy jednak zaznaczyć, że posiadane zapasy wełny zostały, praktycznie biorąc, sprzedane już przy końcu zeszłorocznego sezonu 1952/53 /to znaczy przy końcu września 1953 r./. Znaczne skurczenie się sprzedaży wełny w IV kwartale 1953 r. spowodowało spadek ogólnego poziomu eksportu w tym kwartale do \$ 42,12 mln. Jednocześnie skutkiem bardziej liberalnego przydzielania licencji importowych, przywóz w IV kwartale 1953 r. osiągnął \$ 55,23 mln. W rezultacie obroty ostatnich trzech miesięcy 1953 r. zamknęły się deficytem \$ 13,10 mln.

Według danych "International Financial News Survey" eksport wełny w sezonie 1952/53 wyniósł ogółem 251.200 bel w porównaniu z 87.000 bel w 1951/52 r. i 154.000 bel w 1950/51. W ciągu lat powojennych znaczna większość wełny urugwajskiej eksportowana była do Stanów Zjednoczonych, jednakowoż w sezonie 1952/53 największym odbiorcą stała się Wielka Brytania. Eksport do Wielkiej Brytanii wzrósł z 13.200 bel w 1951/52 do 84.700 bel w 1952/53 r. Eksport do USA w 1952/53 wyniósł 67.200 bel wobec 52.800 bel w 1951/52 r., do Belgii - 17.900 bel wobec 3.700 bel, do Niemiec zachodnich - 17.500 bel wobec 2.600 bel, do Holandii - 14.900 bel wobec 3.800 bel, do Włoch - 13.400 bel wobec 3.800 bel i do innych krajów - 35.700 bel wobec 7.100 bel.

Zgodnie z danymi fragmentarycznymi /zamieszczonymi przez "Biki"/ głównymi pozycjami importu w 1953 r. były: surowce: /\$ 67,1 mln/, maszyny /\$ 26,8 mln/, poza tym paliwa i oleje smarowe, samochody, materiały budowlane i inne towary.

Bardziej szczegółowe dane o strukturze towarowej eksportu i importu Urugwaju dostępne jedynie za pierwsze 9 miesięcy 1953 r. przedstawiają się w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. następująco /w mln dolarów/:

Tabela nr 2

	styczeń - 1952 r.	wrzesień 1953 r.
<u>Eksport ogółem</u>	130,8	227,7
w tym:		
wełna	33,2	117,1
mięso i produkty mięsne	31,8	36,1
towary tekstylne	18,1	33,1
produkty rolnicze	30,4	22,0

skóry, szczecina itd.	15,5	17,8
<u>Import ogółem</u>	178,2	138,2
w tym:		
surowce	50,0	48,3
paliwa i oleje smarowe	19,4	21,4
maszyny i części wymienne	29,0	17,6
samochody i części wymienne	23,6	10,9
materiały budowlane	17,2	10,6
żywność i napoje	11,6	8,1
nasiona i pasza	0,2	3,2
chemikalia, medykamenty itp.	2,5	2,5

Głównymi odbiorcami towarów urugwajskich w 1953 r. były: Wielka Brytania, której import z Urugwaju osiągnął \$ 83,5 mln wobec \$ 33,3 mln w 1952 r., następnie Stany Zjednoczone - \$ 49,9 mln wobec \$ 50,3 mln, Niemcy zachodnie - \$ 20, mln wobec \$ 21,4 mln. W dalszej kolejności szły Holandia, Francja, Belgia, Japonia i inne kraje. W 1953 r. Urugwaj importował towarów z USA na sumę \$ 34,9 mln wobec \$ 60,9 mln w 1952 r., z Wielkiej Brytanii - za \$ 25 mln wobec odpowiednio \$ 29 mln, z Niemiec zachodnich - za \$ 22,9 mln wobec \$ 19 mln, z Brazylii - za \$ 22,2 mln wobec \$ 18,6 mln w 1952 roku.

Jak widać z powyższych cyfr w roku ubiegłym Wielka Brytania bardzo poważnie zwiększyła zakupy towarów urugwajskich i wyparła Stany Zjednoczone z zajmowanego pierwszego miejsca w 1952 r. Udział Wielkiej Brytanii w ogólnym eksporcie Urugwaju wzrósł w 1953 r. do 30,9% w porównaniu z 15,9% w 1952 r., podczas gdy udział Stanów Zjednoczonych spadł do 18,5% wobec 24% w roku poprzednim. Jednocześnie bardzo znacznie, bo o 42,7% obniżył się wywóz towarów amerykańskich do Urugwaju, skutkiem czego udział Stanów Zjednoczonych w ogólnym imporcie urugwajskim spadł do 17,8%, w 1953 r. wobec 25,8% w 1952 r.

Według oceny urugwajskiego "Banco de la Republica", Urugwaj będzie w stanie eksportować w ciągu 1954 r. towary łącznej wartości \$ 208,6 mln co oznaczałoby spadek o 22,3% w porównaniu z poziomem eksportu w 1953 r. Eksport w roku bieżącym ma obejmować wełnę - za \$ 81 mln, topsy wełniane - za \$ 35 mln, mięso - za \$ 27 mln, pszenicę i mąkę pszenną - za \$ 20 mln, skóry - za \$ 14,2 mln, nasiona oleiste - za \$ 6,4 mln, tkaniny - za \$ 3,5 mln, tłuszcze jadalne - za \$ 3 mln i inne towary - za \$ 15,2 mln.

Celem ożywienia eksportu wełny potnej, który w ostatnich miesiącach napotyka na znaczne trudności urugwajska partia rządowa grupy "Ballista" wniosła do parlamentu projekt ustawy przewidujący zwolnienie eksportu wełny od wszystkich dotychczasowych podatków i opłat, - z mocą wsteczną obowiązującym. Projekt ustawy miałby powetować straty poniesione przez eksporterów wełny, w wyniku założenia przez rząd "veta" przeciwko uchwalonej już niedawno przez parlament urugwajski ustawie w sprawie korzystniejszego przeliczania dewiz z eksportu wełny. Według poprzednio uchwalonej ustawy, 90% dewiz uzyskanych z eksportu wełny miało być przeliczane

po kursie urzędowym - 1,51 peso za 1 dol. USA a 10% po kursie wolno rynkowym /3,10 peso za 1 dol.USA/. W wyniku tego teoretyczny przeciętny kurs dewiz uzyskiwanych ze sprzedaży wełny wynosiłby około 1,67 peso za 1 dol.USA. Ponadto byłyby zniesione o 50% podatki i opłaty od eksportu wełny. Ostatni projekt ustawy, przewidujący zniesienie wszelkich podatków i opłat od wywozu wełny doprowadzi /po ostatecznym wejściu w życie/, zdaniem "Neue Zürcher Zeitung" do ożywienia urugwajskiego rynku wełny, na którym panuje obecnie stagnacja.

Aby ożywić również eksport konserw mięsnych rząd Urugwaju wprowadził w lutym nowy kurs dewiz. Kurs ten ustalony został na 2,20 peso za 1 dol.USA. Dotyczy on eksportu konserw oraz ekstraktów mięsnych, które znajdują się na składach od 23 maja 1953 r. Według informacji "International Financial News Survey" z końca marca b.r. zapasy konserw mięsnych zawierające głównie wołowinę /corned beef/ przedstawiały wartość \$ 11 mln, a zapasy ekstraktów mięsnych wynosiły \$ 1,2 mln. Obecny poziom kursu dewiz uzyskiwanych z eksportu powyższych artykułów jest wyższy o 7,3% od poprzedniego, który wynosił 2,05 peso za 1 dol.USA. Cytowane pismo informuje dalej, że w okresie styczeń - listopad 1953 r. eksport konserw mięsnych i ekstraktów osiągnął \$ 15 mln, stanowiąc 35% wartości łącznego eksportu artykułów mięsnych i ca 6% ogólnej wartości eksportu urugwajskiego. Znaczna większość konserw mięsnych eksportowana jest do USA. W ciągu ostatnich trzech lat Urugwaj był drugim z rzędu dostawcą wołowiny konserwowej do USA, przy czym w 1953 r. Stany Zjednoczone zakupiły ca 15,6 mln lbs wartości \$ 5,8 mln.

Prasa urugwajska wyraża niepokój z powodu niepomysłnych perspektyw zbytu mięsa na kapitalistycznym rynku światowym. Obserwator ekonomiczny pisma "El Debate", pisze, iż Anglia, która zawsze była poważnym nabywcą mięsa urugwajskiego i co roku podpisywała z Urugwajem umowy na dostawy znacznych jego ilości, postanowiła od czerwca 1954 r., odstąpić od dotychczasowego systemu zakupów w ramach umów długofalowych i w związku ze zniesieniem racjonowania przejść na zakupy po cenach kształtujących się w drodze gry popytu i podaży. Pismo "Accion" wyraża następnie niepokój z powodu konkurencji ze strony USA, które sprzedają Wielkiej Brytanii około 50 tys. ton mięsa. Poważnym konkurentem jest również Francja, która sprzedawała w 1953 r. 30 tys. ton a w roku bieżącym zamierza zrealizować dalsze dostawy. Oznacza to, stwierdza dalej pismo, że Stany Zjednoczone i Francja, które przedtem nie były dostawcą mięsa do Wielkiej Brytanii, obecnie sprzedają jej już dwa razy więcej niż Urugwaj. Ponadto Niemcy zachodnie, które swego czasu były doskonałym rynkiem zbytu mięsa, już od dwóch lat w ogóle nie kupują mięsa w Urugwaju.

W tej sytuacji, poważne znaczenie dla eksportu mięsa urugwajskiego posiada chłonny rynek krajów obozu pokroju. Według doniesienia "Neue Zürcher Zeitung" z połowy marca 1954 r. rząd Urugwaju zawarł układ ze Związkiem Radzieckim, przewidujący dostawy mięsa. W ramach tego układu Urugwaj dostarczy Związkowi Radzieckiemu łącznie 20 tys. ton mięsa, w tym: 15 tys. ton mięsa wołowego po cenie \$ 468 za tonę i 5 tys. ton mięsa baraniego

po cenie \$ 350 za tonę. Ceny te oparte są na bazie fob. Rozrachunek będzie dokonany w funtach.

F i n a n s e

W prasie urugwajskiej coraz częściej pojawiają się wypowiedzi wskazujące na pogorszenie się wewnętrznej sytuacji finansowej i gospodarczej kraju. Na początku roku bieżącego pismo "El Debate" stwierdziło, że skutkiem stałego deficytu budżetowego dług państwowy osiągnie wkrótce wysokość 2 mld peso. Ciężar tego zadłużenia spada na barki ludności Urugwaju. Wydatki na spłacenie odsetek i amortyzację długu państwowego przekraczają 120 mln peso rocznie co już stanowi około 25% strony rozchodowej budżetu.

Według opinii obserwatora gospodarczego "El Pais", "kraj znajduje się w pełni pod rozkładowym wpływem inflacji". Potwierdzą to dane "International Financial Statistics", z których wynika, iż łączna ilość pieniądza rozporządzalnego w Urugwaju /t.zn. ilość pieniądza w obiegu plus depozyty bankowe/ wzrosła przy końcu listopada 1953 r. do 665 mln peso w porównaniu z 624 mln peso na koniec 1952 r., i 571 mln peso w 1951 r.

Rezerwy złota Urugwaju wyniosły przy końcu 1953 r. \$ 225 mln wobec \$ 207 mln przed rokiem a rezerwy dewizowe na koniec listopada 1953 r. osiągnęły \$ 20 mln wobec \$ 10 mln przy końcu 1952 r.

Coraz bardziej narastają przejawy kryzysowe w hodowli, podstawowej gałęzi gospodarki urugwajskiej. Na odbytym niedawno zjeździe zrzerzenia rolników naczelny dyrektor chłodziń "Nacional", oświadczył, że "hodowla Urugwaju przeżywa głęboki kryzys". Pogłowie bydła spada, a to z kolei pociąga za sobą kryzys w rzeźniach i chłodziach.

Szybko kurczy się również budownictwo powodując wzrost bezrobocia. Według doniesienia pisma "El Bien Nacional", na zebraniu przedstawicieli zjednoczeń budowlanych zwrócono uwagę "na poważny kryzys przeżywany przez budownictwo". W Montevideo budownictwo w roku bieżącym spadło pod względem wartości o 30% w porównaniu z rokiem ubiegłym, pociągając za sobą wzrost bezrobocia. Jednocześnie bezrobocie wzrasta i w innych gałęziach gospodarki Urugwaju. Zgodnie z doniesieniem związku zawodowego robotników transportu morskiego, roboty na doku "Maya", gdzie zatrudnionych było około 200 robotników zostały wstrzymane. Na doku "Cerro" zamiast 400 robotników pracuje obecnie zaledwie 20. Na innej dużej stoczni, gdzie normalnie zatrudnionych było około tysiąca robotników obecnie pracuje tylko około 200 osób.

Poniżej podajemy za F.A.O. niektóre dane o produkcji rolniczej Urugwaju w 1953 r. w porównaniu z 1952 r.:

Tabela nr 3

	Obszar uprawy w tys. ha		Produkcja w tys. ton metr.	
	1952r.	1953r.	1952r.	1953r.
siemie lniane	221	115x/	109	81x/
pszenica	501	676	447	707
kukurydza	259	290	117	218

Produkcję wełny w sezonie 1953/54 r. ocenia pismo "Foreign Crops and Markets" na 90,7 tys. ton.

S t o p a z y c i o w a

Pogorszenie się sytuacji gospodarczej Urugwaju powoduje wzrost drożyzny i spadek stopy życiowej. Na początku 1954 r. podwyższone zostały ponownie ceny mąki, makaronu, chleba i szeregu innych artykułów spożywczych. Jak informuje pismo "Justicia", mąka podrożała o 50%, a makaron - o 60%.

Według danych "International Financial Statistics", które są oparte na tendencyjnych wyliczeniach metodą burżuazyjną, przeciętny miesięczny wskaźnik kosztów utrzymania w Montevideo wzrósł ze 131 w 1952 r. do 140 w 1953 r. a w styczniu 1954 r. osiągnął 149 /1948 = 100%.

/o/

/Wg International Financial News Survey -
 20 - 13.11.53
 " " News Survey -
 37 - 26.3.54
 Neue Zürcher Zeitung - 14.3.54
 " " " - 31.3.54
 " " " - 6.6.54
 Biki 4 - 9.1.1954
 " 12 - 28.1.54
 " 17 - 9.2.54
 " 40 - 3.4.54
 " 42 - 8.4.54
 " 58 - 15.5.54
 " 59 - 18.5.54
 International Financial Statistics -
 kwiecień 1954
 F.A.O. - luty, marzec - 1954

x/ dane prowizoryczne

TURCJA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według sprawdzonych danych, wartość eksportu tureckiego w 1953 r. wzrosła do 1.108,9 mln ET - wobec 1.016,2 mln w 1952 r., natomiast import zmalał do 1.491,2 mln ET wobec 1.556,6 mln ET w 1952 r. W rezultacie deficyt bilansu handlowego zmniejszył się z - 540,4 mln ET w 1952 r. do - 382,3 mln ET.

Pierwsze dwa miesiące 1954 r. przyniosły pewien spadek eksportu przy utrzymującej się nadal stosunkowo niskiej wartości importu. W styczniu 1954 r. eksport wyniósł 73,8 mln ET /90 mln ET/, w lutym 1954 r. - 76,8 mln ET /98 mln ET/; w tym samym czasie wartość przywozu wynosiła odpowiednio ET 94,9 mln /111 mln ET/ oraz ET 105,6 mln /108 mln/.

Jak zaznaczaliśmy poprzednio /WHZ nr 2/133 str. 41/ o wzroście przywozu tureckiego w latach 1950 - 1952 zadecydowała przede wszystkim szybko rosnąca jego objętość, gdyż ceny importowe kształtowały się statycznie. W ciągu II półrocza 1953 r. sytuacja ta uległa pewnej zmianie, gdyż ceny przywozowe wykazały tendencję spadkową; ogólny wskaźnik cen importowych /1948 = 100/ obniżył się z 92 punktów w 1952 r. do 89 punktów w 1953 r. Jednocześnie niewielki spadek - o 3 punkty wykazał wskaźnik wolumenu przywozu /obliczany według cen stałych z 1938 r/, obniżając się do 217 punktów wobec 220 punktów w 1952 r. Połączone działanie obydwu tych czynników /spadek cen i objętości dostaw, wywołany restrykcjami importowymi/ wpłynęło na zmniejszenie się wartości importu o około 4,2%. Jest to oczywiście spadek bardzo nieznaczny. Mimo zawieszenia liberalizacji i wprowadzenia restrykcji, władze tureckie utrzymały w praktyce import szeregu towarów na wysokim poziomie, licząc się między innymi ze zwiększoną siłą nabywczą, wśród warstw kułackich i burżuazji. Gdyby nie zaspakajano części tego popytu towarami zagranicznymi, ceny wewnętrzne wzrosłyby jeszcze gwałtowniej. W porównaniu z 1952 r. wzrósł import takich towarów jak: wyroby stalowe i żelazne, pojazdy, oleje mineralne oraz chemikalia i farmaceutyki. Spadek przywozu tekstylii był stosunkowo nieznaczny, zwłaszcza gdy się uwzględni wzrost krajowej produkcji włókienniczej.

Cyfrowo, struktura towarowa przywozu w 1953 r. przedstawia się następująco /w mln ET/:

Tabela nr 1

	1953	1952
maszyny	345,6	425,5
żelazo i stal	207,2	168,6
tkaniny i przędza	200,0	224,4

środki transportowe	157,8	144,9
oleje mineralne	124,6	112,7
chemikalia, farmaceutyki	82,6	74,6
i n n e produkty	373,4	405,9
O g ó ł e m	1.491,2	1.556,6

Rozwój eksportu tureckiego w 1953 r. cechuje silny wzrost objętości. Wskaźnik wolumenu eksportowego /1948 = 100/ podskoczył gwałtownie do 182 punktów w r.ub. wobec 150 w 1952 i 124 w 1951 r. oraz 93 w 1937 r. Tak więc w porównaniu z okresem przedwojennym wywóz turecki w 1953 r. niemal podwoił się objętościowo. Jednocześnie ceny eksportowe kształtowały się niepomysłnie: wskaźnik tych cen /1948 = 100/ spadł znacznie poniżej poziomu z 1952 i 1951 r., wynosząc w r.ub. tylko 110 punktów - wobec odpowiednio 122 i 128.

Dzięki gwałtownemu wzrostowi objętości eksportu, nie dały się odczuć skutek spadku cen, ~~Wartość~~ ogólna wartość wywozu wzrosła w 1953 r. o 7,4% w porównaniu z 1952 r. /p t - str.

Decydujące znaczenie dla wzrostu objętości wywozu miały eksport zboża tureckiego, a zwłaszcza pszenicy. W 1953 r. Turcja wywiozła około 1 mln ton zboża, tj. o 146.600 ton więcej niż w 1952 r. Jednakże wobec zaniżonej tendencji cen, jaka panowała na światowym rynku pszenicy, wartość tych dostaw spadła o 13 mln ŁT. Zająła ona jednak nadal pierwsze miejsce w ogólnym wywozie.

Drugim co do znaczenia produktem wywozowym jest tyton; eksport ten przeżywał okres korzystnej koniunktury w r.ub., przede wszystkim na skutek dalszego popytu ze strony USA. W 1953 r. wywieziono 70,6 tys.ton tytoniu wobec 55,8 tys.ton w 1952 r. i 50,8 tys.ton w 1948 r. Wskaźnik cen tytoniu /liczony na bazie 1948 = 100/ kształtował się również pomyślniej niż w 1952 r. Wyniósł on 93 punkty /81/, co przy jednoczesnym zwiększeniu się tonażu eksportowego dało ogólny wzrost wartości tego wywozu o 40%. Trzecie miejsce w eksporcie tureckim zajął w 1953 r. bawełna. Objętościowo wywóz bawełny wykazywał bardzo wielki wzrost /z 16 tys.ton w 1948 r. do 70 tys.ton w 1952 r. i aż do 100 tys.ton w 1953 r./.. Równocześnie wskaźnik cen eksportowych tego artykułu wykazywał nadal tendencję spadkową: z maksymalnego poziomu 186 punktów /1948 = 100/ w 1951 r. spadł on do 132 w 1952 i 105 w 1953 r. Silny wzrost wywiezionego tonażu musiał skutecznie zrekompensować skutki baissy, gdyż ogólna wartość tej pozycji wywozowej wzrosła mimo wszystko, o 27,3 mln ŁT.

Na pozostałych odcinkach eksportu tureckiego, tj. przede wszystkim w wywozie rud metali /miedzi, chromu, manganu, antymonu/ wystąpił w r.ub. wzrost wartości o 5%. Eksport owoców suszonych spadł natomiast o około 4,5%.

Przedstawione zmiany w wartości eksportu podsumowuje poniższa tabela /w mln ŁT/:

Tabela nr 2

	1953	1952
zboża	248,7	261,5
tytoni	238,8	173,8
bawełna	220,3	193,5
rudy metali	135,9	129,9
owoce suszone	104,4	109,2
nasiona oleiste	26,3	24,1
i n n e produkty	134,6	124,2
O g ó ł e m	1.109,2	1.016,2

Handel Turcji ze strefą szterlingową i dolarową przedstawiał się następująco /w mln £/:

Tabela nr 3

Przec.mies.	e k s p o r t			i m p o r t		
	1952	1953	1954	1952	1953	1954
	/2 mies./			/2 mies.		
Strefa szterlingowa	3,32	2,44	1,55	10,83	8,02	5,52
Strefa dolarowa	4,81	6,70	3,97	4,41	5,21	4,70

Poważny wzrost handlu Turcji ze strefą dolarową dotyczy przede wszystkim USA. W 1953 r. Turcja miała saldo dodatnie w tej wymianie w kwocie około 20 mln £.

Przeciętna miesięczna wartość eksportu tureckiego do krajów obozu socjalistycznego wynosiła w 1953 r. 2,43 mln £, wobec 1,68 mln £ w 1952 r. a więc w roku ubiegłym tylko o 0,1 mln £ mniej miesięcznie niż eksport do strefy szterlingowej. W styczniu 1954 r. wartość dostaw tureckich dla krajów socjalistycznych wyniosła 3,83 mln £, w lutym 3,29 mln, a więc znacznie powyżej przeciętnej z 1953 r. Import Turcji z tych krajów utrzymywał się mniej więcej na tym samym poziomie co eksport. W 1953 r. wynosił on przeciętnie 2,43 mln £, wobec 1,72 mln £ w 1952 r., w styczniu 1954 r. - 2,23 mln £, a w lutym b.r. - - 3,06 mln £.

Handel Turcji z poszczególnymi krajami obozu pokoju przedstawiał się w 1953 i 1952 r. następująco /w mln £/:

Tabela nr 4

	E k s p o r t		I m p o r t	
	1952	1953	1952	1953
ZSRR	2,3	2,3	-	-
Bułgaria	1,3	4,8	1,0	4,2
Czechosłowacja ..	5,4	7,2	3,4	10,0
Węgry	6,9	7,3	6,6	6,7
Polska	1,0	2,3	0,8	1,7
Rumunia	0,6	0,3	0,8	-

Pewien wzrost wymiany handlowej z krajami obozu socjalistycznego jest wyrazem dążenia Turcji do rozszerzenia handlu z krajami poza EPU. Turcja nie mogąc znaleźć wśród krajów członkowskich EPU nabywców na zboże, a także na bawełnę i inne produkty skierowała więc swoje zainteresowanie na rynki państw obozu socjalistycznego oraz takich krajów kapitalistycznych jak: USA, Jugosławia, Hiszpania, Izrael, Brazylia, Finlandia. Obroty z tymi krajami w porównaniu z handlem prowadzonym w obrębie EPU kształtowały się następująco /w mln ŁT/:

Tabela nr 5

	1953	1952
<u>Eksport</u>		
do niektórych krajów EPU		
Niemcy zachodnie	170,1	240,7
Włochy	146,3	71,8
Wielka Brytania	76,2	66,7
Francja	50,5	145,9
do niektórych krajów z poza EPU		
USA	224,6	162,2
Jugosławia	54,8	41,4
Izrael	45,5	9,3
Hiszpania	43,8	2,6
<u>Import</u>		
z niektórych krajów EPU		
Niemcy zachodnie	311,0	388,6
Wielka Brytania	204,5	277,1
Włochy	105,7	111,1
Francja	90,9	74,6
Belgia	68,3	91,6
Holandia	53,8	58,9
Szwecja	41,0	49,6
z niektórych krajów z poza EPU		
USA	169,1	131,1
Jugosławia	70,4	7,4
Izrael	25,0	5,3
Hiszpania	8,4	1,2

W tabeli tej zwraca uwagę wielokrotny wzrost obrotów z Hiszpanią, Izraelem i Jugosławią, zwiększenie się obrotów z USA oraz silne zmniejszenie się eksportu a także importu z Niemiec zachodnich /łącznie obroty spadły z 629,3 mln ŁT w 1952 r. do 481 mln ŁT w 1953 r./. Przyczyną tego jest, jak już wspomnieliśmy w poprzednich opracowaniach, nadmierne zadłużenie Turcji. Należności za import z Niemiec zachodnich zostały zamrożone przez Turcję, która pragnie opłacić je w formie dostaw zboża, lub dokonać ich konsolidacji, jednakże niechętnie stanowisko "Bank Deutscher Länder" uniemożliwia jak dotychczas przeprowadzenie takiej operacji. W końcu maja

osiągnięto po długich pertraktacjach porozumienia, iż przyznać wzmożenie dostaw niemieckich do Turcji będzie uzależnione od poprawy handlu zagranicznego Turcji w najbliższych miesiącach. Turcja zgodziła się dostarczać swe towary /zwłaszcza chmór i bawełnę/ po cenach bardziej konkurencyjnych oraz spłacić bezpośrednio pewną część zadłużenia w dolarach /około 5 mln/. Ze swej strony Niemcy zachodnie zgodziły się na import 150.000 ton pszenicy tureckiej, pozostawiając zawarcie konkretnych kontraktów do decyzji swoich importerów. Z treści porozumienia można jednak wnioskować, iż nie doszło do ostatecznego uzgodnienia sposobu regulacji dotychczasowych należności tureckich wobec Niemiec. Jednocześnie inne kraje wierzycielskie Turcji, jak Wielka Brytania i Włochy zdradzają coraz wyraźniejszy niepokój w związku z tymi próbami, obawiając się, iż w razie dojścia do porozumienia między Ankarą, a Bonn, tureckie rezerwy dewizowe zmniejszą się, i tym samym pogorszy się pozycja płatnicza Turcji wobec innych członków EPU. W kwietniu b.r. brytyjski minister handlu zapewniał w parlamencie, iż Niemcy zachodnie nie uregulowały jeszcze sprawy swych wierzytelności wobec Turcji "poza plecami innych członków EPU". Należy wyjaśnić, iż dług turecki wobec Anglii wynosił na koniec kwietnia 28 mln £; koła eksporterów bały się więc nisegrecjonizowanego zamrożenia tej kwoty. Podobna sytuacja zaistniała w odniesieniu do Włoch, jako wierzyciela Turcji. Mimo uzyskania przez Pella podczas wizyty w Ankarze spłaty 6 mln £, dług turecki wobec tego kraju wynosi nadal jeszcze 12 mln £. Włoskie koła handlowe obawiają się podobnie jak i Anglicy zawarcia separatystycznej umowy między Turcją a Niemcami na szkodę innych wierzycieli. Wysuwany jest przy tym argument, iż Niemcy zachodnie, jako poważny wierzyciel w EPU powinny ustąpić pierwszeństwa w egzekwowaniu należności od Turcji Włochom, które są oddawna dłużnikami Unii.

Korzystniej dla Turcji układają się stosunki handlowe z innym państwem członkowskim EPU, z Francją. Ponieważ jeszcze w 1952 r. partner francuski miał poważny deficyt w handlu z Turcją /patrz tabela nr 5/, zmiana sytuacji w roku 1953 na niekorzyść Turcji nie pociągnęła za sobą tak złych skutków. W przeciwieństwie do Niemiec zachodnich, Francja nie wywierała presji na wypłatę zaległych jej należności i nie przerwała dostarczania większości swych towarów eksportowych przeznaczonych dla Turcji.

Ponadto rząd francuski przyznał Turcji kredyty długoterminowe od dwóch do siedmiu lat, których ogólna suma wynosi obecnie około 40 mld franków. W ramach tej sumy 80% przeznaczony jest na zakup dóbr inwestycyjnych, przeznaczonych dla tureckich przedsiębiorstw państwowych, reszta zaś dla organizacji handlowych - prywatnych.

Na tle kłopotów finansowych Turcji belgijska "Agefi" wyraża przekonanie, iż Turcja nie jest zainteresowana w uczestnictwie w EPU. Wycofanie się pozwoliłoby jej na powrót do dwustronnych umów kompensacyjnych z różnymi krajami, będącymi z nią w stosunkach handlowych oraz na zapewnienie sobie w ten sposób korzyści wynikających z utrzymania równowagi wymiany towarowej pomiędzy obu stronami. Uczestnictwo Turcji w EPU, które zakończył się w czerwcu przyszłego roku nie zostanie więc prawdopodobnie przedłużone na następny okres.

W kwietniu tureckie ministerstwo handlu ogłosiło ważne zarządzenie w sprawie kontroli cen przy imporcie szeregu towarów. Kontrola ta ma opierać się na cenach fob, realizowanych w krajach EPU, zaś ceny towarów importowanych z poza EPU nie mogą przekraczać cen rynkowych więcej niż o 10%. Celem kontroli jest z jednej strony przeciwdziałanie praktykom spekulacyjnym a z drugiej "uchronienie importera tureckiego przed wyzyskiem zagranicy." Wśród produktów objętych kontrolą znajdują się m.in.: skóry surowe, przedza wełniana i bawełniana, ze sztucznego i surowego jedwabiu, sizal, juta i płótno, wyroby jutowe, nawozy sztuczne, chemikalia, cynk, cyna, żelazo, stal i wyroby z tych metali, blacha aluminiowa, pewne rodzaje drewna, papier i cement. Kontrolę tę sprawować będzie Turecka Izba Handlowa i wyniki tej kontroli będą brane pod uwagę przy udzielaniu obcych dewiz na import towarów.

F i n a n s e

W końcu 1953 r. kumulatywne zadłużenie Turcji w EPU wyniosło 159,1 mln \$, z czego 129,1 mln \$ było płatne złotem, a 30,0 mln \$ - w drodze kredytu. W dniu 31 marca pozycja ta uległa dalszemu pogorszeniu: kumulatywny dług turecki w EPU wyniósł 184,5 mln \$, z czego 154,5 mln \$ płatne było w złocie, a 30,0 mln \$ w drodze kredytu. W kwietniu 1954 r. deficyt miesięczny w EPU wyniósł 21,7 mln \$, co podniosło miesięczne zadłużenie Turcji do poziomu najwyższego od sierpnia 1952 r.

Niepomyślna jest również sytuacja Turcji w innych organizacjach, mających na celu "popieranie obrotów międzynarodowych". W wyniku chronicznego zadłużenia się w EPU Turcja musiała poważnie pogorszyć swą pozycję w Międzynarodowym Funduszu Walutowym. Ilość waluty tureckiej, trzymanej przez MFN, wynosiła na dzień 31.III.54 r. 165,9 mln ET /59,25 mln \$/, co stanowi 138% kwoty tureckiej /43 mln \$/. Ogółem od początku istnienia MFN tj. od 1.III.1947 Fundusz zakupił walutę turecką na sumę 35 mln \$, z czego Turcja wykupiła jedynie 8 mln \$ /5 mln \$ w 1952 r., a 3 mln w I kwartale 1954 r./. Spośród 56 członków MFN u Turcja sprzedawała największą w stosunku do wpłaconej kwoty ilość swej waluty.

Wyjątkowo niepomyślna sytuacja płatnicza Turcji wpłynęła również na stanowisko Banku Odbudowy i Rozwoju odnośnie polityki kredytowej wobec tego kraju. Do 31.III.54 Turcja zaciągnęła pożyczki w IBRD na łączną sumę 63,4 mln \$, a w ostatnich miesiącach domagała się ponownie kredytów na sumę 25 mln \$. Specjalna misja Banku Światowego, która zbadała sytuację gospodarczą Turcji, sporządziła tak niekorzystny raport, iż nadzieje na otrzymanie nowej pożyczki - przynajmniej w obecnym czasie - rozwiąły się. Ankara - pomimo całej służalczości zajmowanej w polityce zagranicznej wobec Waszyngtonu - potraktowała ten raport jako próbę mieszania się w stosunki wewnętrzne Turcji i nakazała misji opuszczenie kraju. Charakterystycznym jest fakt, iż koło waszyngtońskie, współdziałające z Bankiem wstrzymywały się z ogłoszeniem raportu aż do momentu zawarcia przez Turcję umowy wojskowej z Pakistanem. Dopiero wtedy sprawozdanie misji ujrzało światło dzienne prowadząc do konfliktu między Ankara a Bankiem.

1/ za walutę własną kraj członkowski Funduszu uzyskuje, pod warunkiem wykupu dewizy niezbędne do regulacji bieżących zobowiązań płatniczych. W danym wypadku chodziło głównie o dolary.

Stan rezerw dewizowych i złota Banku Centralnego nie odzwierciadla od dłuższego już czasu w całej pełni prawdziwej sytuacji płatniczej Turcji. W wyniku zamrożenia znacznej części należności za import /wbrew przepisom OEEC/ oraz dzięki pewnemu polepszeniu się eksportu /por. uwagi poprzednie/, rezerwy te kształtują się na poziomie powyżej 200 mln \$ z małymi odchyleniami. Na koniec marca 1954 r. rezerwy te wyniosły 212 mln \$ - wobec 220 mln w marcu 1953 r. oraz 191 mln w końcu 1952 r.

Obieg pieniężny w kraju kształtuje się stale na dość wysokim poziomie; przyczyną tego jest m.in. konieczność pokrywania przez rząd deficytu operacji zbożowych /patrz "WHZ" nr 2/133/ oraz ciężar zwiększanych stale zbrojeń.

Na dzień 31.III.54 r. obieg pieniądza w kraju wyniósł 1.458 mln LT, wobec 1.282 LT w marcu 1953 r. oraz 1.000 mln LT na koniec 1950 r.

P r o d u k c j a p r z e m y s ł o w a

Wskaźnik produkcji przemysłowej w Turcji wzrastał w latach ostatnich następująco /1948 = 100/:

1950	-	115
1951	-	118
1952	-	133
1953	-	149

Produkcję ważniejszych artykułów w liczbach absolutnych uwidacznia poniższa tabela /przeciętna miesięczna/:

Tabela nr 6

w tys. ton	1937	1952	1953	1954/stycz./
węgiel kamienny	192	404	471 ^{1/}	495 ^{1/}
węgiel brunatny	10	114	122 ^{1/}	117 ^{1/}
ropa naftowa ^{2/}	-3/	1,81	2,21	3,07
ruda żelazna	-3/	30,0	28,5 ^{4/}	5,2
przędza bawełniana ..	1,34	2,95	2,73 ^{4/}	
przędza wełniana	0,27	0,79	0,80 ^{4/}	
cement	18,8	38,3	43,1	
surówka żelaza	-	16,4	17,5	17,0
stal	-	12,8	13,5	13,3
miedź we wlewkach ...	0,05	1,94	1,98	1,08
energia elektr. /w mln kWh/	...	84,8	90,1	104,0

1/ od października 1953 podaje się jedynie wydobyć w kopalniach państwowych

2/ 65% zawartości metalu

3/ w 1938 r. wydobywano 6,4 tys. ton miesięcznie

4/ I kwartał

Zobrazowany wzrost ogólnej produkcji przemysłowej przebiegał w różnym tempie w poszczególnych gałęziach gospodarki tureckiej. Najsilniej wzrosło wydobywanie rud i kopalin, mających znaczenie strategiczne. Wskaźnik produkcji górniczej /1948 = 100/ wzrósł np. w 1953 r. do 174 punktów wobec 145,8 w 1952 r. Poważny wzrost wykazało tu wydobywanie węgla kamiennego i ropy naftowej, spadła natomiast nieco produkcja węgla brunatnego i rudy żelaznej. Poważne znaczenie dla ewolucji wskaźnika produkcji górniczej ma wydobywanie metali nieżelaznych; ze względu na brak danych nie możemy jednak podać wyników tej produkcji w 1953 r. W porównaniu z górnictwem przemysł przetwórczy i spożywczy rozwijał się wolniej. W 1953 r. wskaźniki produkcji w tych gałęziach wyniosły odpowiednio 135 i 148,4 punkt. - wobec 128,8 i 129 w 1952 r. Duże znaczenie dla rozwoju przemysłu przetwórczego miały znów czynniki strategiczne: odnosi się to zwłaszcza do produkcji surowców stali, miedzi, cementu i energii elektrycznej. Produkcja ta powinna wzrastać i nadal. W najbliższej przyszłości projektuje się bowiem poważne zwiększenie zdolności produkcyjnej hut żelaza w Karabuk kosztem 100 mln ŁT. Zapotrzebowanie kraju na cement jest obecnie duże i stale rośnie. Świadczy o tym fakt, iż import cementu w 1953 r. wyniósł 537 tys. ton wobec 150.000 tys. ton w 1950 r.; mimo iż w tym czasie produkcja wzrosła z 395 tys. ton do 517,2 tys. ton. Duże znaczenie przywiązuje się w kraju do budowanej kosztem 35 mln ŁT rafinerii nafty w Raman, która będzie mogła przerabiać 330.000 ton ropy rocznie i pozwoli na zaoszczędzenie znacznych ilości węgla.

Przemysł papierniczy jest rozwinięty jeszcze słabo, mimo iż w okresie 1950 - 1953 r. produkcja papieru i tektury wzrosła z 18 tys. ton do 50.000 ton. Duży nacisk kładzie się natomiast na rozwój przemysłu chemicznego, który znajduje w Turcji dobre warunki surowcowe. W Kutahya projektuje się budowę fabryki azotniaków /100.000 ton rocznie/ z kwasu azotowego /6.000 ton/ kosztem 60 mln ŁT; w Iskenderum ma rozpocząć produkcję fabryka superfosfatów o zdolności wytwarzania 100.000 - 130.000 ton. Zamierza się również wykorzystać gazy trujące z huty miedzianej w Murgul przy produkcji kwasu siarkowego.

W większości tych przedsięwzięć mają zapewnione poważne udziały kapitały obce. Jest to rezultat wydania przez rząd nowej ustawy /sygnalizowanej przez nas w nr 2/133 "WHZ"/, która faworyzuje penetrację obcą w Turcji. W marcu b.r. przeprowadzono na zasadzie nowych "wytycznych", sugerowanych przez eksperta amerykańskiego, Balla, denacjonalizację tureckiego przemysłu naftowego oraz zezwolono koncernom zagranicznym na dokonywanie badań i prowadzenie eksploatacji. Pierwszą ofertę na koncesję złożył monopol Royal Dutch Shell. Przywódca partii demokratycznej, która zwyciężyła niedawno ponownie w wyborach do Parlamentu, oświadczył niedwuznacznie, iż zamierza w jak największej mierze popierać nadal zagraniczne inwestycje w Turcji.

S t o p a z y c i o w a

Wskaźnik kosztów utrzymania /1948 = 100/ wykazuje w Turcji /Stambul/ stały wzrost nawet według statystyk oficjalnych. W I kwartale 1954 r. wskaźnik ten wynosił przeciętnie miesięcznie 120,3 punkt. wobec 110,5 w I kwartale 1953 r., 109 w 1952 r. i 103 w 1951 r. Szczególny wzrost wykazuje wskaźnik cen żywności, który w 1953 r. wynosił przeciętnie 114 wobec 110 w 1952 r. i 102 w 1951 r. W styczniu 1954 r. dał się zanotować silny wzrost wskaźnika cen hurtowych /1948 = 100/, który podniósł się do 115 punktów wobec 106 w styczniu 1953 r. i 104 w 1952 r.

/a/

/Wg Financial Times 195, 234, 175, 248, 274
Public Ledger 091, 133, 143
Deutsche Zeitung 10, 32
Biki 50
Informazioni per il Commercio Estero 18
Neue Zürcher Zeitung 8, 137, 110
Le Monde 9/III.
Bulletin Mensuel de Statistique /ONZ/ -maj
International Financial Statistics - maj
Foreign Trade of OEEC countries - maj

U M O W Y HANDLOWE I PŁATNICZE

ARGENTYNA - WŁOCHY

Jak donosi Agencja United Press, pomiędzy Argentyną a Włochami zawarta została umowa handlowa, w ramach której Argentyna dostarczy Włochom /wszystkie cyfry w mln dolarów/ wełny i skór świńskich - /15,5/, w zamian za co otrzyma włoską stal dla produkcji rur bez szwów /3/, aluminium /3/, surowkę /2,5/, blachę białą /3,5/, świdry /2/, rury /1,5/.

AUSTRIA - INDIE

Austriacko-indyjska umowa handlowa, obowiązująca do 30 czerwca b.r., przedłużona została do końca roku 1954. Listy towarowe oraz kwoty kontyngentowe pozostały bez zasadniczych zmian. Eksport austriacki zawiera papier, wyroby metalowe, narzędzia, maszyny itp., import zaś z Indii - bawełnę, oleje roślinne, tytoń, herbatę, rudy żelaza i manganu.

BELGIA - FRANCJA

Prowadzone ponad miesiąc francusko-belgijskie rokowania handlowe doprowadziły do podpisania umowy pomiędzy tymi krajami. Wspomniana umowa wejdzie w życie z mocą wsteczną od 1 kwietnia b.r. i będzie obowiązywać do 30 września 1954 r. Spośród artykułów importowanych przez Francję wymienia się między innymi ryby morskie, skóry i skórki, diamenty szlifowane, kwasy tłuszczowe, alkohole przemysłowe, artykuły włókiennicze, gniotarki, rozdrabiacze, produkty rolnicze i samochody. W okresie pierwszych czterech miesięcy b.r. import francuski z Belgii/Luksemburga wyniósł 22,3 mld fr.fr. w porównaniu z 22,2 mld fr.fr. w analogicznym okresie 1953 r., podczas gdy eksport francuski do Unii Belgio-Luksemburskiej osiągnął 32,5 mld fr.fr. wobec 29 mld fr.fr. odpowiednio.

BRAZYLIA - JUGOSŁAWIA

Pomiędzy Brazylią a Jugosławią zawarty został nowy układ handlowy i płatniczy, przewidujący wymianę towarów wartości \$ 18 mln w obu kierunkach.

Brazylia eksportować będzie między innymi za sumę \$ 13,5 mln skóry z włosiem i wyprawione, bawełnę, wełnę, kakao, masło kakaowe, sizal, oleje roślinne, воск karnauba i drewno sosnowe. W zamian za to Jugosławia dostarczy Brazylii przede wszystkim cement, metale, urządzenia elektryczne, chemikalia oraz maszyny przemysłowe i elektryczne na sumę \$ 13,5 mln. Poza tym każda ze stron zakupi artykuły niewyspecyfikowane na sumę \$ 4,5 mln.

BUŁGARSKA REPUBLIKA LUDOWA - CZECHOSŁOWACJA

W Pradze podpisany został protokół o wymianie towarowej pomiędzy Czechosłowacją a Bułgarią. Zgodnie z protokołem Czechosłowacja dostarczy Bułgarii sprzęt energetyczny i przemysłowy, chemikalia i lekarstwa. Bułgaria będzie eksportowała do Czechosłowacji artykuły rolnicze, surowce przemysłowe, rudy, owoce i nawozy sztuczne.

BUŁGARSKA REPUBLIKA LUDOWA - RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA

W dniu 23 maja w Sofii podpisany został układ handlowy i płatniczy pomiędzy Bułgarią a Rumunią. Zgodnie z układem Rumunia dostarczy Bułgarii produktów naftowych, chemikaliów, traktorów oraz innych maszyn i sprzętu przemysłowego. Bułgaria będzie eksportowała do Rumunii między innymi rudę, artykuły spożywcze i rury azbestowo-cementowe.

DANIA - NORWEGIA

Pomiędzy Danią a Norwegią podpisany został VIII dodatkowy protokół do duńsko-norweskiego układu handlowego z dnia 30 marca 1946 r., dotyczący przedłużenia tego układu na okres jednego roku do 31 marca 1955 r.

Dania będzie eksportować do Norwegii melasę, świeże owoce i jarzyny, nasiona kwiatowe, rośliny, dyktę, kryolit, odzież, dreny i inne towary. Duński import z Norwegii zawierać będzie między innymi konserwy rybne, dyktę, mączkę rybną, tran wielorybi nieoczyszczony, piryty, aluminium itd.

FRANCJA - KUBA

W Hawanie podpisana została w połowie maja umowa płatnicza pomiędzy rządem francuskim a rządem Kuby w związku z zakupem cukru kubańskiego przez Francję w ilości 230.000 ton.

Zapłata ma być wiszczona gotówką, jedna połowa w dolarach, druga zaś we frankach francuskich. Kupno zostanie sfinansowane przez Bank Kuby i pokryte importem towarów francuskich do Kuby. Bank Francji gwarantuje konwersję na dolary wszystkich kwot zalegających po upływie trzech lat od dnia zawarcia umowy.

Zakup cukru dokonany został przez grupę importerów upoważnionych przez rząd francuski po cenach światowych. 50.000 ton zostanie dostarczone w ciągu 15 dni, 50.000 ton w ciągu 30 dni i 50.000 w ciągu 60 dni, a pozostałe 80.000 ton w ciągu 90 dni.

FRANCJA - NORWEGIA

Jak donosi agencja France Presse, Francja i Norwegia podpisały protokół, regulujący wymianę handlową w okresie od 10 kwietnia 1954 r. do 31 marca 1955 r. Ogólna suma obrotów ma wynieść 3,5 mld franków francuskich.

FRANCJA - PORTUGALIA

Agencja Reutera donosi, iż w dniu 16 maja podpisana została pomiędzy Francją a Portugalią umowa handlowa, obowiązująca z mocą wsteczną od 1 kwietnia 1954 r. do 31 marca 1955 r. Obroty towarowe przewidziane są na sumę 10 mld franków francuskich. Bliższych szczegółów na razie nie opublikowano.

GRECJA - RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Przy końcu maja bież. roku w Bukareszcie podpisany został układ handlowy i płatniczy pomiędzy Rumuńską Republiką Ludową a Grecją.

Zgodnie z układem Grecja dostarczy Rumunii przędzy bawełnianej, tłuszczów roślinnych, owoców cytrusowych, przypraw korzennych, garbników, nawozów sztucznych i innych artykułów. Rumunia będzie eksportowała do Grecji między innymi traktory, sprzęt przemysłowy, artykuły chemiczne i farmaceutyczne, drzewo i wyroby, produkty naftowe i inne towary.

HISZPANIA - IRLANDIA

Agencja Reutera donosi, iż rokowania handlowe pomiędzy Hiszpanią a Irlandią zakończone zostały podpisaniem układu handlowego. Przewiduje on znaczne zwiększenie obrotów pomiędzy obu krajami. W szczególności Irlandia zwiększy swój eksport jaj, mięsa, żywca, koni, ziemniaków, piwa i spirytusu.

HISZPANIA - KANADA

Pomiędzy Hiszpanią a Kanadą zawarty został bezpośredni układ handlowy. Wejdzie on w życie z dniem 1 lipca i zawierać będzie wzajemną klauzulę największego uprzywilejowania. Kanada obniżyła cła importowe na oliwki, oliwę naturalną i migdały hiszpańskie, a w zamian za to otrzymała gwarancję zbytu dorsza solonego.

HISZPANIA - WŁOCHY

Pomiędzy Włochami a Hiszpanią zawarta została nowa umowa handlowa. Przewiduje ona znaczne zwiększenie wymiany towarowej.

Przyczyna dotychczasowej dysproporcji wymiany towarowej pomiędzy obu krajami leżała głównie we włoskich trudnościach zakupów na rynku hiszpańskim ze względu na wysokie ceny hiszpańskie. Wynikiem tego był stały wzrost dodatniego salda clearingowego Włoch, które wynosiło ostatnio 1.302 mln lir.

JAPONIA - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Japońska firma eksportowa zawarła z Niemiecką Republiką Demokratyczną układ handlowy, dotyczący wymiany towarowej na sumę \$ 1,9 mln. W ramach tej umowy Niemiecka Republika Demokratyczna dostarczy Japonii wyrobów przemysłu chemicznego, w zamian za co otrzyma japońskie surowce dla przemysłu włókienniczego.

NORWEGIA - RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA

W Oslo podpisany został pierwszy po wojnie układ handlowy i płatniczy pomiędzy Norwegią a Rumunią. Układ ten, którego termin upływa 31 maja 1955 r., przewiduje wymianę towarową na sumę około 40 mln koron.

Na podstawie wspomnianego układu Norwegia dostarczy Rumunii ryb mrożonych i solonych, konserw rybnych, margaryny, włókna ciętego oraz szeregu innych artykułów.

Rumunia będzie eksportowała do Norwegii przede wszystkim oleje mineralne, kukurydzę, chemikalia, owoce suszone i konserwowane, warzywa itp.

RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA - WĘGIERSKA REPUBLIKA LUDOWA

W dniu 20 maja w Bukareszcie podpisana została rumuńsko-węgierska umowa handlowa. Głównymi artykułami eksportowymi Rumunii będą: tartica, wyroby z drzewa, produkty naftowe, chemikalia, sprzęt dla przemysłu naftowego itp. Węgry dostarczą Rumunii walcówkę, aluminium, aparaturę elektrotechniczną, wyposażenie przemysłowe, medykamenty, artykuły powszechnego użytku itd.

/3/

A U S T R I A

Liberalizacja importu

Prezes Wiedeńskiej Izby Handlowej oświadczył, że ze względu na wzrastającą nadwyżkę Austrii w EPU stopień liberalizacji importu będzie podwyższony do 85%.

B E L G I A

Rozluźnienie ograniczeń importowych

Urządowo ogłoszone, że dniem 26.V.54 r. zostały zniesione specjalne ograniczenia stosowane przy imporcie z krajów strefy dolarowej. Jeśli chodzi o artykuły importowane bez specjalnych licencji i których przywóz zrównany jest obecnie z przywozem w ramach otwartej licencji generalnej, to banki mogą samodzielnie legalizować ich dokumenty dewizowe bez odwoływania się do organów kontroli dewizowej.

E G I P T

Liberalizacja importu

Uwzględniając potrzeby handlu bawełną rząd zliberalizował warunki przywozu jutowych worków zagranicznego pochodzenia.

I N D I E

Działalność w ramach GATT.

Indyjska delegacja zwróciła się do Wielkiej Brytanii o udzielenie pierwszeństwa importowi świeżych puszkowanych owoców z Indii Zach. przed importem z USA, Izraela i Hiszpanii, gdzie produkcja jest subsydiowana. Delegacja domagała się ponadto dopuszczenia na posiedzenia GATTU własnych przedstawicieli zamiast reprezentujących Indie rządowych czynników brytyjskich.

IRLANDIA

Kontyngenty importowe

Na okres od 1 czerwca do 30 listopada 1954 r. ustalono zostały kontyngenty przywozowe żarówek - 50.000 sztuk i tkanin bawełnianych 3.920 tys. yardów kwadr.

INDIE

Przedwyżka taryfy celnej

Zamierza się podnieść szereg stawek celnych i w tym celu toczona są pertraktacje z 10 państwami należącymi do GATT. Zwyżka stawek objąć ma pastę do zębów, talk, mydło do golenia, kremy kosmetyczne, pióra wieczne, sztuczną biżuterię, aparaty do golenia, barwniki i szampan.

JAPONIA

Złagodzenie ograniczeń handlu zagranicznego

Ministerstwo Handlu powiadomiło, że z listy towarów objętych embargo wywozu do Chińskiej Republiki Ludowej skreślono 30 artykułów, między innymi przedzę sztuczno-jedwabną, płótno oponowe, chlorek cynku, aparaty rektyfikacyjne i dmuchawy powietrzne.

JORDANIA

Obniżenie taryfy celnej

Stawka taryfy celnej od importowanej bibułki papierosowej obniżona została z 11% do 1% ad val.

MEKSYK

Przywóz maszyn

Stosownie do wydanego 25.III.54 r. okólnika minist. finansów nr 301-2-24 przywóz z zagranicy i odprawa celna maszyn odbywać się może pod warunkiem dołączenia do deklaracji celnej 1/ właściwie poświadczonej faktury handlowej, 2/ ułożonego w języku hiszpańskim wykazu importowanych w danym przyładku towarów wzgl. maszyn, 3/ planów i katalogów zezwalających na bezporene zidentyfikowanie przywożonych maszyn. Urzędy celne będą odtąd powiadamiały centralny zarząd ceł o właściwym odbiorcy importowanych maszyn.

N I E M C Y Z A C H O D N I E

Ustalenie wartości celnej

Stosownie do zarządzenia minist. finansów z dnia 11.I. 1954 r. cena fakturowana towaru importowego uznawana jest poczynając od 1.II b.r. za wartość celną, pod warunkiem, że cena kupna sprzedaży ustalona została nie wcześniej, niż 6 miesięcy przed dokonaniem odprawy celnej.

P A K I S T A N

Kontyngenty importowe

Według ogłoszonych urzędowo wiadomości kwoty importowe na wyroby włókiennicze na okres rozpoczynający się 1 lipca b.r. ustanowione zostały w wysokości 140 mil. rupii. Jako kraje dostarczające przeważają Anglia i Japonia.

U N I A P Ł D . - A F R Y K A N S K A

Zniesienie ograniczeń importu

Ogłoszone półurzędowo, że można się wkrótce spodziewać zniesienia szeregu istniejących ograniczeń importowych w stosunku do krajów strefy szterlingowej i dolarowej.

S Y R I A

Zakaz przywozu

Na podstawie dekretu Nr 151 zabroniony został import tkanin wyprodukowanych z odpadków wełny i szmat wełnianych. Wyjątek stanowią koce wełniane.

T U R C J A

Nowa taryfa celna

7 czerwca b.r. weszła w życie nowa ustawa celna, która między innymi wprowadza zasadę taryfy od wartości zamiast dotychczasowej taryfy od wagi towaru. Struktura nowej taryfy odpowiada wytycznym konwencji brukselskiej z r. 1950.

W. B R Y T A N I A

Import mięsa

Racjonowanie mięsa i bекonów ustanie z dniem 3 lipca b.r. i równocześnie wznowiony zostanie import i handel pry-

watny mięsem. W okresie od 1 lipca do 31 grudnia będą wydawane licencje na import szynek w puszkach i bekonu wartości 1.650 tys.funtów szt.

Import papieru

Board of Trade zawiadomił, że dodatkowy import papieru rotacyjnego w roku bieżącym nie nastąpi, natomiast w roku 1955 przewiduje się przywóz 50 tys.ton papieru z krajów niedolarowych.

Złagodzenie importu

Board of Trade powiadomił, że z dniem 3 czerwca znosi się licencje indywidualne przy imporcie łatwo preparowanych lekarstw, które odtąd można przywozić ze wszystkich krajów.

/c/

II. UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE

Argentyna - Włochy	81.
Austria - Indie	81.
Belgia - Francja	81
Brazylia - Jugosławia	82
Bułgarska Republika Ludowa - Czechosłowacja	82
Bułgarska Republika Ludowa - Rumuńska Republika Ludowa	82
Dania - Norwegia	82
Francja - Kuba	82
Francja - Norwegia	83
Francja - Portugalia	83
Grecja - Rumuńska Republika Ludowa	83
Hiszpania - Irlandia	83
Hiszpania - Kanada	84
Hiszpania - Włochy	84
Japonia - Niemiecka Republika Demokratyczna	84
Norwegia - Rumuńska Republika Ludowa	84
Rumuńska Republika Ludowa - Węgierska Republika Ludowa	85

III. CEA I POLITYKA IMPORTOWA

Austria	Liberalizacja importu	87
Belgia	Rozłożenie ograniczeń importowych	87
Egipt	Liberalizacja importu	87
Indie	Działalność w ramach GATT	87
Irlandia	Kontyngenty importowe	88
Indie	Przed zmianą taryfy celnej	88
Japonia	Złagodzenie ograniczeń handlu zagranicznego	88
Jordania	Obniżenie taryfy celnej	88
Meksyk	Przewóz maszyn	88
Niemcy zachodnie	Ustalanie wartości celnej	89
Pakistan	Kontyngenty importowe	89
Unia Północno-Afrykańska	Zniesienie ograniczeń importu	89
Syria	Zakaz przywozu	89
Turcja	Nowa taryfa celna	89
Wielka Brytania	Import mięsa	89
	Import papieru	90
	Złagodzenie importu	90